

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

แนวทางการมอบอำนาจ ของกรมควบคุมโรค

จัดทำโดย
กองกฎหมาย กรมควบคุมโรค

กันยายน 2566

แนวทางการมอบอำนาจของกรมควบคุมโรค

กองกฎหมาย กรมควบคุมโรค

คำนำ

เนื่องจากกรมควบคุมโรค ได้มีการอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ออกคำสั่งมอบอำนาจในการสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ หรือการดำเนินการอื่นที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดจะพึงปฏิบัติ หรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรี ในเรื่องใด ให้แก่ผู้อำนวยการกองหรือหัวหน้าหน่วยงานระดับกองในสังกัดกรมควบคุมโรค ตลอดจนเจ้าหน้าที่ในสังกัดกรมควบคุมโรคที่ดำรงตำแหน่งในระดับต่าง ๆ ทั้งที่เป็นหน่วยงานในสังกัดกรมควบคุมโรคตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2562 และหน่วยงานที่กรมควบคุมโรคมีคำสั่งจัดตั้งขึ้นเป็นการภายในโดยให้มีฐานะเทียบเท่ากอง เพื่อให้การปฏิบัติราชการของกรมควบคุมโรคเป็นไปด้วยความคล่องตัว ต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม เนื่องจากปัจจุบันบุคลากรหรือหน่วยงานในสังกัดกรมควบคุมโรคยังมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องครบถ้วน หรือยังมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับเรื่องการมอบอำนาจ ซึ่งอาจทำให้การปฏิบัติราชการของกรมควบคุมโรคไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ รวมถึงไม่เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ และหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องในการมอบอำนาจกำหนดไว้ อธิบดีกรมควบคุมโรคจึงได้ให้ความเห็นชอบให้มีการจัดทำแนวทางการมอบอำนาจของกรมควบคุมโรคขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการของกรมควบคุมโรค เพื่อให้บุคลากรและหน่วยงานในสังกัดกรมควบคุมโรคมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ และหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้การปฏิบัติราชการของกรมควบคุมโรคเกี่ยวกับการมอบอำนาจเป็นไปด้วยความถูกต้องครบถ้วน และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กองกฎหมาย กรมควบคุมโรค

กันยายน 2566

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บททั่วไป	1
บทที่ 2 ความหมายและวัตถุประสงค์การมอบอำนาจ	3
1. ความหมายของการมอบอำนาจ	3
2. วัตถุประสงค์ของการมอบอำนาจ	4
3. การมอบหมาย และ การมอบอำนาจ	5
4. การรักษาราชการแทน และการรักษาการในตำแหน่ง	5
5. ทำการแทน ปฏิบัติหน้าที่แทน หรือ แทน	6
6. ปฏิบัติราชการแทน	7
บทที่ 3 การมอบอำนาจตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	8
1. การมอบอำนาจในการปฏิบัติราชการทั่วไป	8
2. ข้อจำกัดในการมอบอำนาจ	12
3. ผู้มอบอำนาจและผู้รับมอบอำนาจ	13
4. หน้าที่ของผู้มอบอำนาจและผู้รับมอบอำนาจ	18
5. วิธีการมอบอำนาจ	19
6. รูปแบบของหนังสือมอบอำนาจ	19
7. ผลการมอบอำนาจ	19
บทที่ 4 การมอบอำนาจตามกฎหมายที่กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้ เป็นการเฉพาะ	21
บทที่ 5 คำวินิจฉัยที่น่าสนใจ.....	26
ภาคผนวก	

บทที่ 1

บททั่วไป

การมอบอำนาจเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งในการปฏิบัติราชการของภาครัฐ เพราะการบริหารราชการนั้นครอบคลุมทุกกิจการของประเทศซึ่งมีขอบเขตกว้างขวางและมีภารกิจต้องดำเนินการเป็นจำนวนมาก แม้ว่าในทางปฏิบัติจะมีการแบ่งส่วนราชการออกเป็นระดับกระทรวง ทบวง กรม และยังแบ่งส่วนงานภายในลงไปอีกเพื่อรองรับภารกิจแต่ละด้านก็ตาม แต่ลำพังหัวหน้าส่วนราชการเพียงคนเดียวไม่อาจปฏิบัติงานให้ครบถ้วนทุกด้านได้ ดังนั้น ในระบบราชการจึงมีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในส่วนราชการแต่ละแห่งไว้หลายตำแหน่ง โดยมีหน้าที่รับผิดชอบลดหลั่นกันไป เพื่อเป็นผู้ช่วยเหลือหัวหน้าส่วนราชการในการปฏิบัติงานตามขอบเขตภาระหน้าที่ของส่วนราชการดังกล่าว และเพื่อรองรับการมอบอำนาจในทางบริหารราชการ ซึ่งผู้บังคับบัญชาสามารถพิจารณาความเหมาะสมของผู้ใต้บังคับบัญชาแต่ละระดับ ตำแหน่งว่า ควรมอบอำนาจให้กระทำการในเรื่องใดบ้าง เพื่อให้การปฏิบัติราชการบังเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐอย่างมีประสิทธิภาพ¹

การมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทน มิใช่เป็นเรื่องของตัวการตัวแทนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งเกิดจากความสมัครใจตกลงกันระหว่างผู้มอบและผู้รับมอบ และตัวแทนมีหน้าที่ดำเนินการโดยมุ่งประโยชน์ของตัวการเป็นสำคัญ แต่การมอบอำนาจดังกล่าวเป็นการกระจายอำนาจความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ อันเป็นกรณีของการร่วมมือในการปฏิบัติราชการให้เกิดประโยชน์สาธารณะ การมอบอำนาจจึงเป็นเรื่องหน้าที่ในการปฏิบัติงานตามกฎหมาย ผู้รับมอบอำนาจไม่อาจปฏิเสธไม่ยอมรับมอบงานไปปฏิบัติได้ และในการปฏิบัติงานของผู้รับมอบอำนาจ มิใช่ดำเนินการโดยมุ่งประโยชน์ของผู้มอบอำนาจ แต่ผู้รับมอบอำนาจมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ และระเบียบของทางราชการเช่นเดียวกับอำนาจหน้าที่ของผู้มอบอำนาจ ผลที่เกิดจากการปฏิบัติราชการของผู้รับมอบอำนาจจึงผูกพันรัฐ หากเกิดความเสียหายขึ้น

¹ นพดล เกร็ดฤกษ์, “การมอบอำนาจทางปกครอง”, วารสารกฎหมายปกครอง เล่ม 23 ตอน 3 (2549) : หน้า 38

รัฐต้องรับผิดชอบแก้ไขเยียวยา เพราะการมอบอำนาจนั้น มิใช่เรื่องผูกพันตัวบุคคล แต่ผูกพันถึงตำแหน่งหน้าที่ราชการด้วย²

การมอบอำนาจของหน่วยงานของรัฐ ได้อาศัยหลักกฎหมายในการมอบอำนาจ ซึ่งอาจแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

1. กฎหมายทั่วไป เป็นกฎหมายที่บัญญัติหลักเกณฑ์ในการมอบอำนาจไว้ ได้แก่ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และได้มีการกำหนดรายละเอียดการมอบอำนาจไว้ในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

2. กฎหมายเฉพาะ เป็นกรณีที่มีบทบัญญัติของกฎหมาย กฎ คำสั่ง หรือระเบียบปฏิบัติราชการกำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้โดยเฉพาะในกฎหมาย กฎ คำสั่ง หรือระเบียบปฏิบัติราชการนั้น ก็ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การมอบอำนาจที่กำหนดไว้โดยเฉพาะนั้น โดยยกเว้นไม่อยู่ในบังคับกฎหมายทั่วไป พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม³

² สำนักงาน ก.พ.ร., คู่มือคำอธิบายกฎหมายการบริหารราชการแผ่นดิน, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรี และราชกิจจานุเบกษา, 2551), หน้า 11 - 12

³ นายณรงค์ งามมิตร, คู่มือมอบอำนาจการปฏิบัติราชการแทน

บทที่ 2

ความหมายและวัตถุประสงค์ของการมอบอำนาจ

1. ความหมายของการมอบอำนาจ

นิยามความหมายของ “มอบอำนาจ” หมายความว่า การที่ผู้ดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจหน้าที่ที่จะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด เว้นแต่การอนุญาต ตามมาตรา 38 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2550 ได้มอบอำนาจในการสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินการอื่นใดตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น ให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทน โดย “ผู้มอบอำนาจ” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจหน้าที่ที่จะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรี ในการสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ หรือการดำเนินการอื่นใด และ “ผู้รับมอบอำนาจ” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่ได้รับมอบอำนาจจากผู้ดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจหน้าที่ดังกล่าว” ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 3 แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. 2550⁴ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งออกตามความในมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534⁵ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2550 จากบทบัญญัติดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ผู้มอบอำนาจจะต้องมีอำนาจหน้าที่ในเรื่องที่มอบและเรื่องดังกล่าวมิได้มีกำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้

⁴ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

⁵ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

2. วัตถุประสงค์ของการมอบอำนาจ

ตามมาตรา 5 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการมอบอำนาจไว้ว่า การมอบอำนาจจะต้องเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ของการมอบอำนาจ ดังนี้

2.1 การมอบอำนาจจะต้องเป็นการอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน การปฏิบัติราชการมีวัตถุประสงค์หลักในการบริการสาธารณะ โดยให้ประชาชนได้รับความสะดวกในการติดต่อราชการ เกิดความพอใจ และพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเต็มที่ ผู้มอบอำนาจจึงต้องมุ่งหมายการมอบอำนาจที่จะเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึง รวดเร็ว และตอบสนองความต้องการของประชาชน

2.2 การมอบอำนาจจะต้องเป็นไปอย่างคุ้มค่า รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ การมอบอำนาจจะต้องพิจารณาว่าทำให้เรื่องที่เคยปฏิบัติมีความรวดเร็วขึ้นเป็นระยะเวลาเท่าใด ส่งผลให้สามารถลดขั้นตอนการปฏิบัติงานให้สั้นลงได้เพียงใด ซึ่งจะทำให้เกิดความประหยัด คุ้มค่าในการปฏิบัติงาน ในขณะที่ผลการปฏิบัติงานที่มีการมอบอำนาจก็ไม่ด้อยไปกว่าที่ผู้ดำรงตำแหน่งได้ปฏิบัติงานนั่นเอง อันเป็นการแสดงว่าการมอบอำนาจให้ผู้อื่นปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ

2.3 การมอบอำนาจต้องเป็นการกระจายอำนาจการตัดสินใจและความรับผิดชอบที่เหมาะสม การมอบอำนาจเป็นการร่วมมือกันในการปฏิบัติภารกิจของส่วนราชการตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดในกฎหมายหรือระเบียบราชการให้เกิดผลสำเร็จ การกระจายอำนาจการตัดสินใจจะเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความรู้สึกร่วมกันรับผิดชอบในผลของงาน ผู้มอบอำนาจจึงต้องสร้างกลไกการกระจายอำนาจให้เกิดขึ้นในแต่ละระดับ และมีการมอบหมายอำนาจการตัดสินใจภายใต้หลักเกณฑ์ที่กำหนด และมีระบบการตรวจสอบที่เหมาะสมอันเป็นการลดขั้นตอนการปฏิบัติราชการ

2.4 การมอบอำนาจต้องไม่เป็นการเพิ่มขึ้นขั้นตอนหรือระยะเวลาในการใช้อำนาจ และไม่ต้องผ่านการพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ มากเกินความจำเป็น

จะเห็นได้ว่า วัตถุประสงค์หลักของการมอบอำนาจนั้น เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารราชการและสามารถลดขั้นตอนการปฏิบัติราชการให้สามารถบริการแก่ประชาชนได้

โดยตรง หลักสำคัญในการมอบอำนาจจึงต้องไม่เป็นการเพิ่มขึ้นตอนให้ประชาชนมีภาระที่ต้องปฏิบัติเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งไม่เป็นการเพิ่มระยะเวลาในการปฏิบัติงาน⁶

3. การมอบหมาย และ การมอบอำนาจ

3.1 การมอบหมาย คือ เป็นกรณีที่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะให้ผู้ดำรงตำแหน่งมอบหมายให้บุคคลอื่นดำเนินการตามกฎหมายแทนตน ผู้ได้รับมอบหมายจึงสามารถใช้ดุลพินิจในการตัดสินใจและใช้อำนาจในนามตนเองภายใต้กรอบวัตถุประสงค์และขอบเขตภารกิจที่ได้รับมอบหมายหรือตามที่กฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ เช่น มอบหมายให้ประชุมแทน มอบหมายให้บุคคลใดเป็นนายทะเบียน เป็นต้น

3.2 การมอบอำนาจ คือ เป็นการมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ดังนั้น ผู้มอบอำนาจมีอำนาจเพียงใดก็มอบได้เท่านั้น และเมื่อมอบอำนาจไปแล้ว ผู้มอบอำนาจยังคงผูกพันหรือมีความรับผิดชอบในเรื่องที่มอบอำนาจนั้นด้วย ขณะเดียวกันผู้รับมอบอำนาจสามารถกระทำได้เฉพาะในขอบอำนาจที่ได้รับมอบมา หากกระทำการเกินที่ได้รับมอบอำนาจก็จะมีผลผูกพันผู้มอบอำนาจแต่อย่างใด⁷

4. การรักษาราชการแทน และการรักษาการในตำแหน่ง

4.1 “รักษาราชการแทน” เป็นกรณีที่บัญญัติไว้ในมาตรา 40 ถึงมาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม⁸ ใช้ในกรณีเมื่อไม่มีผู้ดำรงตำแหน่ง หรือผู้ดำรงตำแหน่งไม่อาจปฏิบัติราชการได้ (เป็นตำแหน่งที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เช่น นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวง เลขาธิการรัฐมนตรี ปลัดกระทรวง รองปลัดกระทรวง

⁶ นายณรงค์ งามสมมิตร, คู่มือมอบอำนาจปฏิบัติราชการแทน

⁷ หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ส่วนที่ ๓๓๓ ที่ นร 0505/ว 501 ลงวันที่ 22 ตุลาคม 2563 เรื่อง ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง เจ้าท่าที่มีหน้าที่และอำนาจในการรื้อถอนอาคารหรือสิ่งอื่นใด ล่วงล้ำลำแม่น้ำตามคำพิพากษาของศาล บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง (ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

⁸ มาตรา 40 ถึงมาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

อธิบดี รองอธิบดี เลขานุการกรม และผู้อำนวยการกอง กฎหมายกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่ง รองลงไป เป็นผู้รักษาราชการแทน หากไม่มีต้องให้ผู้ดำรงตำแหน่งเหนือขึ้นไปแต่งตั้ง

4.2 “รักษาราชการในตำแหน่ง” เป็นกรณีที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 มาตรา 68⁹ ใช้ในกรณีเมื่อตำแหน่งข้าราชการพลเรือนว่างลง หรือผู้ดำรงตำแหน่งไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ราชการได้ เป็นกรณีที่มิได้บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วย ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ให้ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งบรรจุสั่งให้ข้าราชการพลเรือน รักษาราชการในตำแหน่งนั้น ใช้ในกรณีเป็นตำแหน่งข้าราชการพลเรือนอื่น ๆ เช่น หัวหน้างาน หัวหน้าฝ่าย หัวหน้ากลุ่ม ผู้อำนวยการส่วน หัวหน้าสถานี หัวหน้าผู้ตรวจสอบภายใน ผู้ตรวจราชการกรม ผู้ตรวจราชการกระทรวง เป็นต้น¹⁰

5. ทำการแทน ปฏิบัติหน้าที่แทน หรือ แทน

“ทำการแทน ปฏิบัติหน้าที่แทน หรือ แทน” เป็นการใช้นิติอำนาจในการ บังคับบัญชาและมอบหมายการปฏิบัติงาน ตามมาตรา 33 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เช่น ผู้อำนวยการกองมอบหมายให้ข้าราชการ ในหน่วยงานทำหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติงานแทนหัวหน้ากลุ่มงานในกรณีหัวหน้ากลุ่มงาน ไม่อาจปฏิบัติงานได้ เป็นต้น¹¹ อย่างไรก็ตาม การใช้คำว่าปฏิบัติหน้าที่แทน รักษาราชการแทน รักษาราชการแทน ปฏิบัติราชการแทน รักษาราชการในตำแหน่ง หรือทำการแทน แล้วแต่กรณี เป็นการใช้นิติอำนาจตามที่กฎหมายกำหนด ในกรณีที่ไม่มีกฎหมายกำหนดให้ใช้คำว่า “แทน” แล้วให้ลงตำแหน่ง ของเจ้าของหนังสือต่อท้ายคำด้วย¹²

⁹ มาตรา 68 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

¹⁰ นายชุมพล วรวิทย์การ ความแตกต่างระหว่างการปฏิบัติราชการแทนกับการรักษาราชการแทนการปฏิบัติราชการแทน

¹¹ มาตรา 33 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

¹² ภาคผนวก 3 การลงชื่อและตำแหน่ง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

6. การปฏิบัติราชการแทน

“การปฏิบัติราชการแทน” เป็นกรณีที่กฎหมายบัญญัติหลักการการปฏิบัติราชการแทน คือ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินพ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในการมอบอำนาจเพื่อกระจายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบจากผู้บริหารให้กับผู้บริหารระดับรองลงมาหรือให้กับผู้มีหน้าที่ปฏิบัติในงานนั้น ๆ โดยตรง ทั้งนี้ ก็เพื่อทำให้การปฏิบัติราชการและการให้บริการแก่ประชาชนเป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว ลดระยะเวลาและขั้นตอนการทำงาน ไม่ต้องรอให้ผู้มีอำนาจลงนามแต่เพียงผู้เดียว

บทที่ 3

การมอบอำนาจตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

1. การมอบอำนาจปฏิบัติราชการทั่วไป

การมอบอำนาจหรือการปฏิบัติราชการแทนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินที่ผ่านมาไม่มีการแบ่งแยกลักษณะของการใช้อำนาจตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งว่ากรณีใดจะมอบอำนาจได้ กรณีใดไม่อาจมอบอำนาจได้ ทำให้เกิดข้อสงสัยว่าขอบเขตของการมอบอำนาจตามกฎหมายดังกล่าวสามารถกระทำได้เพียงใด กล่าวคือ มีขอบเขตเฉพาะการมอบอำนาจการปฏิบัติราชการทั่วไปของผู้ดำรงตำแหน่งนั้น หรือจะมีขอบเขตกว้างขวางรวมถึงกรณีที่กฎหมายบัญญัติเป็นการเฉพาะให้เป็นอำนาจของผู้ดำรงตำแหน่งใดที่จะเป็นผู้ใช้อำนาจนั้นตามกฎหมายด้วย ดังนั้น พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2550 จึงได้แยกการมอบอำนาจออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การมอบอำนาจการปฏิบัติราชการทั่วไป และการมอบอำนาจการอนุญาตตามกฎหมายที่บัญญัติผู้มีอำนาจอนุญาตไว้เป็นการเฉพาะ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและมีวิธีปฏิบัติในการมอบอำนาจที่ชัดเจนขึ้น

การมอบอำนาจการปฏิบัติราชการทั่วไปได้บัญญัติไว้ในมาตรา 38 วรรคหนึ่ง และวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2550 ดังต่อไปนี้

การปฏิบัติราชการทั่วไป หมายถึง การปฏิบัติราชการในความรับผิดชอบของส่วนราชการ ไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานบุคคล การบริหารงานคลัง การบริหารราชการทั่วไปของส่วนราชการ การปฏิบัติราชการในความรับผิดชอบของส่วนราชการ และรวมถึงการปฏิบัติราชการต่าง ๆ ตามที่กฎหมาย กฎ คำสั่ง และระเบียบราชการกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งใดในส่วนราชการพึงต้องปฏิบัติ กรณีเหล่านี้ย่อมเป็นเรื่องที่สามารถมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการได้ทั้งสิ้น แต่ถ้าเป็นกรณีที่กฎหมายได้บัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งใดเป็นผู้ใช้อำนาจ

และกำหนดการใช้อำนาจเป็นลำดับขั้นเพื่อให้มีการกลั่นกรองเรื่องก่อนดำเนินการแล้ว กรณีก็จะเป็นการที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจเฉพาะตัวซึ่งมิใช่การปฏิบัติราชการทั่วไป¹³

มาตรา 38 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “อำนาจในการสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ หรือการดำเนินการอื่นที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่นหรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการเดียวกันหรือส่วนราชการอื่นหรือผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา” หมายความว่า ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรีที่สร้างอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งใดจะพึงปฏิบัติ มิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่นหรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นสามารถมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการเดียวกันหรือส่วนราชการอื่นหรือผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนได้โดยต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดจะมอบอำนาจของตนให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการเดียวกันหรือส่วนราชการอื่นตามบทบัญญัติดังกล่าวได้นั้น จะต้องเป็นการใช้อำนาจในการสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ หรือการดำเนินการอื่นตามบทบัญญัติมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม หากมิได้เป็นการใช้อำนาจตามบทบัญญัตินี้ดังกล่าว ก็ไม่สามารถมอบอำนาจตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติมได้

ตัวอย่าง เช่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดระยองมีความประสงค์จะถอนสภาพที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เพื่อก่อสร้างสถานีอนามัยตำบลบ้านแลง ซึ่งตามข้อ 11 ประกอบกับข้อ 4 แห่งระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการปฏิบัติเกี่ยวกับการถอนสภาพการจัดการขึ้นทะเบียนและการจัดหาประโยชน์ในที่ดินของรัฐตามประมวลกฎหมายที่ดิน

¹³ หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร 1206/91 ลงวันที่ 22 สิงหาคม 2557 เรื่อง แนวทางการมอบอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดให้รองผู้ว่าราชการจังหวัด

พ.ศ. 2550 กำหนดให้หน่วยราชการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลของราชการส่วนกลางที่มีความประสงค์ นำที่ดินของรัฐไปขึ้นทะเบียน จัดหาประโยชน์ หรือนำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น ให้ยื่นหนังสือแสดง ความประสงค์ขอถอนสภาพต่อผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับที่ดินในเขตอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร ฉะนั้น กรณีดังกล่าวจึงเป็นหน้าที่ของปลัดกระทรวงสาธารณสุขที่จะต้องดำเนินการยื่นหนังสือ แสดงความประสงค์ขอถอนสภาพที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันต่อผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง ตามบทบัญญัติดังกล่าว เนื่องจากการยื่นหนังสือแสดงความประสงค์ขอถอนสภาพที่ดินฯ เป็นเพียง การแสดงความประสงค์ของส่วนราชการว่าจะใช้ที่ดินเท่านั้น มิได้เป็นการใช้อำนาจในการสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ หรือการดำเนินการอื่น ตามบทบัญญัติมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ดังนั้น ปลัดกระทรวงสาธารณสุขจึงต้องดำเนินการในเรื่องดังกล่าวตามที่บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กำหนดเอง¹⁴

อย่างไรก็ดี เนื่องจากบทบัญญัติมาตรา 38 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ บริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับหลักทั่วไป ของการมอบอำนาจ แม้จะได้กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งใดอาจมอบอำนาจในการสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ หรือการดำเนินการอื่นให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการเดียวกัน หรือส่วนราชการอื่นปฏิบัติราชการแทน ถ้าไม่มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งนั้น หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นกำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือห้ามเรื่องการมอบ อำนาจไว้ก็ตาม แต่ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวนั้นจะมอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติ ราชการแทนได้ก็แต่เฉพาะอำนาจในการปฏิบัติราชการโดยทั่วไปของผู้ดำรงตำแหน่งนั้นเท่านั้น บทบัญญัติดังกล่าวมิอาจนำมาใช้กับการมอบอำนาจเฉพาะตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจ เฉพาะผู้ดำรงตำแหน่งนั้นได้

เช่น เลขาธิการ ป.ป.ส. มีอำนาจในการสั่งให้มีการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ต้องหา และสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราวจนกว่าคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินจะมีการวินิจฉัย ในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ตามมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปราม ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม นั้น เป็นบทบัญญัติ

¹⁴ หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร 1206/1 ลงวันที่ 2 มกราคม 2556 เรื่อง ข้อยกเว้นการมอบอำนาจในการ ขอถอนสภาพที่ดินสาธารณประโยชน์

ที่ให้เลขาธิการ ป.ป.ส. เป็นผู้มีอำนาจสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ต้องหา และสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ต้องหาไว้เป็นการชั่วคราวในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน การที่กฎหมายกำหนดเช่นนั้นก็เพื่อให้เลขาธิการ ป.ป.ส. พิจารณาก่อนกรอกก่อนว่าเป็นกรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินอย่างเร่งด่วนหรือไม่ หรือเป็นเหตุอันควรเชื่อได้ว่าจะมีการโอน ยักย้าย ซุกซ่อน หรือมีความจำเป็นอย่างอื่นเพียงพอที่จะต้องออกคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ต้องหาหรือไม่ อย่างไร ซึ่งเป็นกรณีที่กฎหมายได้กำหนดการใช้อำนาจเป็นลำดับขั้นเพื่อให้มีการกลั่นกรองเรื่องก่อนดำเนินการ ประกอบกับการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ต้องหาจะมีผลกระทบต่อสิทธิในทรัพย์สิน ดังนั้นอำนาจในการดำเนินการดังกล่าวย่อมเป็นอำนาจเฉพาะผู้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการ ป.ป.ส. กรณีจึงไม่อาจนำบทบัญญัติมาตรา 38 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งเป็นบทบัญญัติทั่วไปเกี่ยวกับการมอบอำนาจมาใช้บังคับได้ ประกอบกับพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ก็มีได้มีการบัญญัติเกี่ยวกับการมอบอำนาจของเลขาธิการ ป.ป.ส. ไว้เป็นอย่างอื่น ด้วยเหตุนี้ เลขาธิการ ป.ป.ส. จึงไม่อาจมอบอำนาจในเรื่องดังกล่าวให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นให้ปฏิบัติราชการแทนได้¹⁵

คำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่ง” ตามความในมาตรา 38 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งที่ใช้อำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรีกำหนดแต่เพียงผู้เดียว มิได้หมายความรวมถึงผู้ใช้อำนาจตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรีในนามบุคคล เช่น คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการแต่อย่างใด และเมื่อพิจารณากฎหมายที่กำหนดให้ คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการเป็นผู้มีอำนาจดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดแล้ว จะเห็นได้ว่ากฎหมายประสงค์ที่จะให้ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ หรือผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ มาร่วมกัน

¹⁵ บันทึกความเห็นคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดิน ที่ 1/2563 เรื่อง สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดหรือการมอบอำนาจตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร 1206/120 ลงวันที่ 27 พฤศจิกายน 2563 เรื่อง ขอรื้อหรือเรื่องมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทน

พิจารณากลับกรองและมีมติตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด กรรมการหรืออนุกรรมการ แต่เพียงผู้เดียวไม่สามารถใช้อำนาจของคณะกรรมการหรืออนุกรรมการตามที่กฎหมายกำหนดได้ ดังนั้น เมื่อคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการผู้มีอำนาจตามกฎหมายมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งที่ใช้อำนาจตามที่กฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรีกำหนดแต่เพียงผู้เดียวแล้ว คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการจึงไม่สามารถอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 38 มอบอำนาจให้บุคคลอื่นกระทำการแทนคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการได้แต่อย่างใด เว้นแต่เป็นกรณีที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดให้คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการดำเนินการแต่งตั้งหรือมอบหมายให้บุคคลใดเป็นผู้ใช้อำนาจแทนได้

การลงนามในหนังสือราชการ เมื่อผู้มอบอำนาจได้มอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งใดแล้ว หากผู้ดำรงตำแหน่งนั้นจะใช้อำนาจที่รับมอบในการดำเนินการใด ๆ ให้ผู้รับมอบอำนาจนั้นลงนามในฐานะปฏิบัติราชการแทนผู้มอบอำนาจชั้นต้น เช่น รองอธิบดีกรมควบคุมโรค ได้รับมอบอำนาจจากอธิบดีกรมควบคุมโรค หากรองอธิบดีกรมควบคุมโรคเป็นผู้ใช้อำนาจนั้น รองอธิบดีกรมควบคุมโรคจะต้องลงนามในหนังสือราชการว่า “รองอธิบดีกรมควบคุมโรค ปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมควบคุมโรค” หรือในกรณีที่อธิบดีกรมควบคุมโรคมอบอำนาจให้กับผู้อำนวยการหน่วยงานระดับกองในสังกัดกรมควบคุมโรค หากผู้อำนวยการหน่วยงานระดับกองในสังกัดกรมควบคุมโรคเป็นผู้ใช้อำนาจนั้น จะต้องลงนามในหนังสือราชการว่า “ผู้อำนวยการ ก. ปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมควบคุมโรค” เป็นต้น¹⁶

2. ข้อจำกัดในการมอบอำนาจ

ข้อจำกัดในการมอบอำนาจ โดยปกติในการมอบอำนาจการปฏิบัติราชการทั่วไปนั้น ผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจสามารถมอบอำนาจให้ผู้อื่นปฏิบัติราชการแทนได้ทั้งสิ้น อย่างไรก็ตาม มาตรา 38 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติเป็นข้อจำกัดไว้บางกรณีที่ไม่อาจดำเนินการมอบอำนาจได้ ดังนี้

¹⁶ หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร 1200/ว 40 ลงวันที่ 2 ธันวาคม 2552 เรื่อง แนวทางการมอบอำนาจตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. 2550

2.1 กรณีที่มีกฎหมาย กฎ คำสั่ง หรือระเบียบปฏิบัติราชการกำหนดเรื่อง การมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น ผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ การมอบอำนาจที่กำหนดไว้โดยเฉพาะในเรื่องนั้น เนื่องจากพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ แผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เป็นกฎหมายกลางที่บัญญัติหลักเกณฑ์ทั่วไป แต่หากมี กฎหมายเฉพาะกำหนดเรื่องใดไว้เพื่อบังคับกับเรื่องนั้นเป็นการเฉพาะแล้ว ก็ย่อมต้องเป็นไปตาม กฎหมายดังกล่าว

2.2 กรณีที่มีกฎหมาย กฎ คำสั่ง หรือระเบียบราชการห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ อย่างชัดเจน ซึ่งอาจเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต้องให้ผู้ดำรงตำแหน่งที่ระบุเป็นผู้ใช้อำนาจ พิจารณาตัดสินใจหรือปฏิบัติราชการในเรื่องนั้นด้วยตนเอง หรือเป็นเรื่องที่ใช้ความรู้ความสามารถ ของบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งนั้นโดยเฉพาะ และไม่ต้องการให้ผู้อื่นมาปฏิบัติหน้าที่แทน เพราะอาจทำให้ ภารกิจไม่ประสบผลสำเร็จตามที่มุ่งหมาย สำหรับกรณีการมอบอำนาจการอนุญาตตามกฎหมาย ก็ยังคงต้องอยู่ในหลักการข้อจำกัดการมอบอำนาจดังกล่าวซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ทั่วไปด้วยเช่นเดียวกัน ทั้งในกรณีที่มีกฎหมายบัญญัติเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือเมื่อมีกฎหมายเฉพาะเรื่อง ได้บัญญัติห้ามการมอบอำนาจไว้แล้วย่อมต้องเป็นไปตามกฎหมายเฉพาะนั้น จะอ้างมาตรานี้ ให้มีการมอบอำนาจเพื่อลบล้างบทบัญญัติของกฎหมายเฉพาะเรื่องไม่ได้

3. ผู้มอบอำนาจและผู้รับมอบอำนาจ

3.1 ผู้มอบอำนาจ ตามมาตรา 38 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหาร ราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2550 กำหนดว่า ผู้ดำรงตำแหน่งใดที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด อาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่น ปฏิบัติ ราชการแทนได้ บทบัญญัติดังกล่าวผู้ดำรงตำแหน่งที่จะมอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นได้นั้น ต้องเป็นข้าราชการผู้ดำรงตำแหน่งที่มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของ คณะรัฐมนตรี กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งที่มีเพียงผู้เดียวมีอำนาจหน้าที่ในการสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ หรือการดำเนินการอื่นตามที่กฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรีกำหนด ไม่ว่าผู้นั้นจะดำรงตำแหน่งเป็นรัฐมนตรี ปลัดกระทรวง อธิบดี ผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการกอง ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด

หรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นใด ทั้งนี้ ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว ย่อมสามารถมอบอำนาจการปฏิบัติราชการทั่วไปของตนให้บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนได้เสมอ ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว แต่การมอบอำนาจในนามคณะบุคคล เช่น คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการนั้น เมื่อพิจารณากฎหมายที่กำหนดให้คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการเป็นผู้มีอำนาจดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดแล้ว จะเห็นได้ว่า กฎหมายประสงค์ที่จะให้ผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ มาร่วมกันพิจารณากลับกรองและมีมติตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด กรรมการหรืออนุกรรมการแต่เพียงผู้เดียวจึงไม่สามารถใช้อำนาจของคณะกรรมการหรืออนุกรรมการตามที่กฎหมายกำหนดได้ ดังนั้น เมื่อคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการผู้มิอำนาจตามกฎหมายมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งที่ใช้อำนาจตามที่กฎหมาย กฎระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรีกำหนดแต่เพียงผู้เดียวแล้ว คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการจึงไม่สามารถอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว มาใช้บังคับเพื่อมอบอำนาจของคณะบุคคลต่าง ๆ ให้แก่ ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นกระทำการแทนคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการได้แต่อย่างใด เว้นแต่เป็นกรณีที่มีกฎหมายกำหนดให้คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการมอบอำนาจเป็นอย่างอื่น เช่น แต่งตั้งคณะกรรมการตามที่ได้รับมอบหมาย เป็นต้น ส่วนการมอบอำนาจที่ตัวหน่วยงานเป็นผู้มอบอำนาจ เช่น “กระทรวง ก. มอบอำนาจให้แก่กระทรวง ข” นั้น โดยที่หน่วยงานมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งตามที่มาตรา 38 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดไว้ ฉะนั้น หน่วยงานจึงไม่สามารถมอบอำนาจตามบทบัญญัติดังกล่าวได้แต่อย่างใด

3.2 ผู้รับมอบอำนาจ ตามมาตรา 38 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มิได้มีการกำหนดตำแหน่งผู้รับมอบอำนาจไว้เฉพาะเจาะจง จึงทำให้ผู้ดำรงตำแหน่งที่จะมอบอำนาจสามารถใช้ดุลพินิจมอบอำนาจของตนให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งใดก็ได้ที่เป็นข้าราชการไม่ว่าผู้รับมอบอำนาจนั้นจะดำรงตำแหน่งในส่วนราชการเดียวกันกับผู้มอบอำนาจหรือต่างส่วนราชการกับผู้มอบอำนาจก็ได้ ฉะนั้น ลูกจ้าง พนักงานราชการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในหน่วยงานของรัฐอื่น เช่น องค์การมหาชน หรือรัฐวิสาหกิจ มิใช่ข้าราชการ จึงไม่ถือว่าเป็นผู้ดำรงตำแหน่งที่จะรับมอบอำนาจตามความในมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติมได้

และส่วนราชการที่เป็นหน่วยงานมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งจึงไม่สามารถรับมอบอำนาจได้เช่นกัน ทั้งนี้ ผู้ดำรงตำแหน่งที่จะรับมอบอำนาจได้ มีรายละเอียด ดังนี้

3.2.1 ผู้รับมอบอำนาจซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการเดียวกัน

ผู้มอบอำนาจสามารถใช้ดุลพินิจมอบอำนาจของตนให้แก่ผู้ใดก็ได้ในส่วนราชการเดียวกันตามความเห็นสมควรว่าจะสามารถปฏิบัติราชการให้เกิดผลสำเร็จที่ดีที่สุดและกระจายอำนาจได้มากที่สุด โดยไม่จำกัดว่าจะต้องมอบอำนาจให้แก่ผู้ใดบังคับบัญชาเท่านั้น แต่ยังสามารถมอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งระดับเดียวกันได้ ด้วยเหตุนี้ อธิบดีกรมจึงอาจมอบอำนาจของตนบางเรื่องให้แก่ผู้อำนวยการหน่วยงานระดับกอง โดยไม่ต้องมอบอำนาจให้รองอธิบดีก็ได้ หรือผู้อำนวยการกองหนึ่งอาจมอบอำนาจให้แก่ผู้อำนวยการกองอื่นในกรมเดียวกันก็ได้ อย่างไรก็ตาม การมอบอำนาจจะกระทำได้ในขอบเขตเพียงใดบ้างนั้นจะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. 2550 ด้วย เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปโดยมีมาตรฐานการปฏิบัติงาน ซึ่งการมอบอำนาจของอธิบดีได้บัญญัติไว้ในมาตรา 14 แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. 2550

มาตรา 14 บัญญัติว่า “ให้อธิบดีจัดให้มีการมอบอำนาจภายในกรมของตน เพื่อให้การปฏิบัติราชการมีการกระจายความรับผิดชอบได้อย่างเหมาะสมกับภารกิจของรัฐในแต่ละด้าน หรือเพื่อประโยชน์ในการให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

ในการกำหนดเรื่องการมอบอำนาจภายในกรมตามวรรคหนึ่ง ให้มีการกำหนดให้หัวหน้าส่วนราชการต้องมอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งที่มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการเรื่องนั้นโดยตรง เว้นแต่ในกรณีมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการ หรือมีเหตุเร่งด่วนอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ หัวหน้าส่วนราชการอาจจัดให้มีการมอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่เห็นสมควรเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนก็ได้”

บทบัญญัติมาตรา 14 วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติเป็นหลักการให้เป็นหน้าที่ของอธิบดีที่จะต้องจัดให้มีการมอบอำนาจภายในกรมของตนให้มีการกระจายความรับผิดชอบอย่างเหมาะสม เพื่อให้การปฏิบัติราชการของกรมนั้นมีการกระจายความรับผิดชอบและการตัดสินใจเพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว ในส่วนของการมอบอำนาจภายในกรมนั้น บทบัญญัติมาตรา 14 วรรคสอง ได้บัญญัติเป็นแนวทางในการปฏิบัติเกี่ยวกับการมอบอำนาจภายในกรมไว้ ซึ่งทำให้การพิจารณากำหนดการมอบอำนาจภายในของอธิบดีจะต้องมีหลักการให้มีการมอบ

อำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งที่มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการในเรื่องนั้นโดยตรง เพื่อเป็นการลดขั้นตอนการปฏิบัติราชการให้ได้มากที่สุด และสามารถกำหนดตัวผู้รับผิดชอบต่อผลของการปฏิบัติราชการนั้นได้อย่างชัดเจน เพราะสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การปฏิบัติราชการมีความล่าช้าเกิดขึ้นจากการวางระบบการดำเนินงานในเรื่องต่าง ๆ ที่ต้องเสนองานตามลำดับ ฉะนั้น ในการกำหนดแนวทางปฏิบัติภายในกรมของอธิบดีจึงมีหน้าที่กำหนดให้มีการมอบอำนาจตัดสินใจโดยพยายามตัดขั้นตอนการเสนองานผ่านระดับต่าง ๆ ให้ลดลง โดยมอบอำนาจตรงไปยังผู้ที่ต้องปฏิบัติที่รับผิดชอบงานนั้น อย่างไรก็ตาม เนื่องจากภารกิจในการปฏิบัติราชการมีอยู่เป็นจำนวนมาก การกำหนดหลักเกณฑ์ตายตัวว่าให้มอบอำนาจไปยังผู้ปฏิบัติงานโดยตรงทุกกรณี อาจไม่เหมาะสมกับการปฏิบัติราชการหลายเรื่อง มาตรา 14 แห่งพระราชกฤษฎีกาตั้งกล่าวจึงบัญญัติยกเว้นไว้ว่า ถ้ามีความจำเป็นหรือมีเรื่องเร่งด่วนก็ยังสามารถมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่มีใช้ผู้ปฏิบัติงานนั้นโดยตรงเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนได้ ซึ่งจะทำให้เกิดความยืดหยุ่นในการปฏิบัติราชการให้เหมาะสมกับความรับผิดชอบในชั้นที่สุดของอธิบดีในแต่ละกรม

3.2.2 ผู้รับมอบอำนาจซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการอื่น

ผู้มอบอำนาจสามารถใช้ดุลพินิจมอบอำนาจของตนให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งในอีกส่วนราชการหนึ่งซึ่งดำรงตำแหน่งระดับเดียวกับผู้มอบอำนาจหรือต่ำกว่าผู้มอบอำนาจเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนก็ได้ เช่น อธิบดีกรมอนามัยอาจมอบอำนาจให้อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรมเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทน เพื่อพิจารณาอนุญาตไปในคราวเดียวกัน ภายใต้หลักเกณฑ์ที่กำหนดให้ปฏิบัติ หรือในกรณีมีการตั้งศูนย์บริการร่วมทุกส่วนราชการที่เกี่ยวข้องก็สามารถมอบอำนาจของแต่ละส่วนราชการนั้นให้แก่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์บริการร่วมเพื่อปฏิบัติราชการแทนทุกส่วนราชการที่เกี่ยวข้องได้ ซึ่งการที่บทบัญญัติดังกล่าวกำหนดไว้เช่นนั้นก็เนื่องจากในการปฏิบัติราชการตามความเป็นจริงจะปรากฏว่าภารกิจด้านหนึ่งด้านใดของรัฐจะมีส่วนราชการที่เกี่ยวข้องหลายแห่งเสมอ เช่น การตั้งโรงงานก็อาจมีความเกี่ยวข้องกับทั้งกระทรวงอุตสาหกรรมและกระทรวงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยขึ้นอยู่กับว่าโรงงานนั้นจะประกอบกิจการใด ในกรณีที่ภารกิจเกี่ยวข้องกับหลายส่วนราชการเช่นนี้ หากไม่กำหนดให้ผู้มอบอำนาจสามารถมอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการอื่นได้แล้ว ประชาชนผู้จะประกอบกิจการก็จะต้องไปดำเนินการติดต่อกับทุกส่วนราชการซึ่งเป็นการสร้างภาระให้แก่ประชาชน และในบางครั้งการพิจารณาของแต่ละส่วนราชการก็จะไม่พร้อมกัน ทำให้ประชาชนต้องเสียค่าใช้จ่ายมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติมาตรา 38 วรรคหนึ่ง

แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้บัญญัติเป็นหลักการให้สามารถมอบอำนาจส่วนราชการได้เท่านั้น แต่วิธีการมอบอำนาจจะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจด้วย

3.2.3 ผู้รับมอบอำนาจซึ่งเป็นผู้ว่าราชการจังหวัด

การมอบอำนาจให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นไปตามหลักการของกฎหมายเดิมที่บัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งในระดับต่าง ๆ ของทุกส่วนราชการสามารถมอบอำนาจให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทนได้ในทุกเรื่อง ทั้งนี้ การมอบอำนาจในกรณีดังกล่าวต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจด้วย

มาตรา 39 บัญญัติว่า “เมื่อมีการมอบอำนาจแล้ว ผู้รับมอบอำนาจมีหน้าที่ต้องรับมอบอำนาจนั้น โดยผู้มอบอำนาจจะกำหนดให้ผู้รับมอบอำนาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนต่อไป โดยจะกำหนดหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขในการใช้อำนาจนั้นไว้ด้วยหรือไม่ก็ได้ แต่ในกรณีการมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัด คณะรัฐมนตรีจะกำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องมอบอำนาจต่อไปให้รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในจังหวัดก็ได้” หมายความว่า เมื่อผู้มอบอำนาจได้มีคำสั่งมอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งใดปฏิบัติราชการแทนแล้ว คำสั่งนั้นย่อมมีผลผูกพันให้ผู้ดำรงตำแหน่งที่ได้รับมอบอำนาจนั้นมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติราชการแทนผู้มอบอำนาจตามที่ได้รับมอบอำนาจไว้ ทั้งนี้ ผู้รับมอบอำนาจจะปฏิเสธไม่ยอมรับมอบอำนาจมิได้ แต่หากผู้รับมอบอำนาจปฏิเสธไม่ยอมปฏิบัติราชการแทนตามที่ได้รับมอบอำนาจแล้วย่อมถือว่าผู้รับมอบอำนาจไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติที่กฎหมายกำหนด

อย่างไรก็ดี การมอบอำนาจต่อ (มอบอำนาจช่วง) เมื่อผู้มอบอำนาจได้มีหนังสือหรือคำสั่งมอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งใดปฏิบัติราชการแทนแล้ว หากผู้มอบอำนาจมีความประสงค์ที่จะให้ผู้รับมอบอำนาจจากตนสามารถมอบอำนาจต่อไปได้ ผู้มอบอำนาจจะต้องกำหนดให้ผู้รับมอบอำนาจมีอำนาจมอบอำนาจนั้นให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนต่อไปไว้ในหนังสือหรือคำสั่งมอบอำนาจด้วย รวมทั้งจะต้องกำหนดตัวผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่จะให้เป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนไว้ด้วย เช่น อธิบดีกรมควบคุมโรคมอบอำนาจให้แก่ผู้อำนวยการกองปฏิบัติราชการแทนในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยกำหนดไว้ในหนังสือมอบอำนาจด้วยว่า ให้ผู้อำนวยการกองสามารถมอบอำนาจต่อไปให้ข้าราชการในกองผู้หนึ่งผู้ใดปฏิบัติราชการแทนต่อไปได้ กรณีเช่นนี้

ผู้อำนวยการกองย้อมมีอำนาจในการมอบอำนาจต่อไปให้ข้าราชการผู้ใดผู้หนึ่งที่เห็นสมควร เป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนต่อไปได้อีก โดยต้องทำเป็นหนังสือมอบอำนาจโดยอาศัยอำนาจตามความ ในมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบคำสั่งมอบอำนาจของอธิบดีกรมควบคุมโรคที่ให้กระทำได้

ทั้งนี้ หากผู้มอบอำนาจไม่ได้กำหนดให้ผู้รับมอบอำนาจสามารถมอบอำนาจต่อให้แก่ ผู้รับมอบอำนาจอื่นได้แล้ว ผู้รับมอบอำนาจก็ไม่อาจมอบอำนาจนั้นต่อให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นได้

4. หน้าที่ของผู้มอบอำนาจและผู้รับมอบอำนาจ

ตามมาตรา 40 บัญญัติว่า “ในการมอบอำนาจให้ผู้มอบอำนาจพิจารณา ถึงการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ความรวดเร็วในการปฏิบัติราชการ การกระจาย ความรับผิดชอบตามสภาพของตำแหน่งของผู้รับมอบอำนาจ และผู้รับมอบอำนาจต้องปฏิบัติ หน้าที่ที่ได้รับมอบอำนาจตามวัตถุประสงค์ของการมอบอำนาจดังกล่าว เมื่อได้มอบอำนาจแล้ว ผู้มอบอำนาจมีหน้าที่กำกับดูแลและติดตามผลการปฏิบัติราชการของผู้รับมอบอำนาจ และให้มี อำนาจแนะนำหรือแก้ไขการปฏิบัติราชการของผู้รับมอบอำนาจได้” หมายความว่า เมื่อผู้มอบ อำนาจได้มอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งใดปฏิบัติราชการแทนแล้ว ผู้มอบอำนาจก็มีได้หลุดพ้น จากความรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการตามที่ได้มอบอำนาจไปแล้วแต่อย่างใด ผู้มอบอำนาจ ยังคงต้องมีหน้าที่กำกับดูแลและติดตามผลการปฏิบัติราชการของผู้รับมอบอำนาจให้เป็นไป โดยถูกต้องตามที่กฎหมาย กฎ คำสั่ง หรือระเบียบราชการกำหนด แต่หากผู้รับมอบอำนาจ ใช้อำนาจที่รับมอบอำนาจมาโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย กฎ คำสั่ง หรือระเบียบราชการ หรืออาจ ก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นทั้งต่อทางราชการหรือประชาชนแล้ว ผู้มอบอำนาจมีอำนาจที่จะแนะนำ หรือแก้ไขการปฏิบัติราชการของผู้รับมอบอำนาจได้¹⁷

¹⁷ หนังสือ สำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร 1200/ว 40 ลงวันที่ 2 ธันวาคม 2552 เรื่อง แนวทางการมอบอำนาจ ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และตามพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. 2550

5. วิธีการมอบอำนาจ

การมอบอำนาจต้องทำเป็นหนังสือ ตามมาตรา 38 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดว่า “การมอบอำนาจให้ทำเป็นหนังสือ” ซึ่งหมายถึง การมอบอำนาจที่จะเกิดผลทางกฎหมายแก่ผู้รับมอบอำนาจที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการตามที่ได้รับมอบอำนาจนั้นต่อไป จะต้องทำหนังสือแสดงการมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนในเรื่องใดจากผู้มีอำนาจในเรื่องนั้นซึ่งเป็นผู้มอบอำนาจ เพราะการมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนเป็นการมอบอำนาจเพื่อให้สั่งการ อนุญาต อนุมัติ หรือดำเนินการใด ๆ ที่มีผลผูกพันตามกฎหมาย การดำเนินการของผู้รับมอบอำนาจต่อไป จึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่มีผลตามกฎหมายไปด้วย ซึ่งกรณีจะเป็นเช่นนั้นได้ต่อเมื่อมีหลักฐานชัดเจนว่าเป็นผู้ได้รับมอบอำนาจตามกฎหมายในเรื่องนั้น โดยมีการทำหนังสือที่ชัดเจน

6. รูปแบบของหนังสือมอบอำนาจ

ตามมาตรา 38 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ประกอบกับมาตรา 8 แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดว่า การมอบอำนาจให้ทำเป็นหนังสือ โดยระบุรายละเอียดเกี่ยวกับการมอบอำนาจให้ชัดเจนเพียงพอที่จะเข้าใจในเรื่อง ดังต่อไปนี้

- 6.1 ชื่อหรือตำแหน่งของผู้มอบอำนาจ
- 6.1 ชื่อหรือตำแหน่งของผู้รับมอบอำนาจ
- 6.3 อำนาจที่มอบ รวมทั้งอาจกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการใช้อำนาจด้วยก็ได้

7. ผลการมอบอำนาจ

หนังสือมอบอำนาจมีผลในทันทีที่ผู้มอบอำนาจลงนาม เมื่อผู้ดำรงตำแหน่งได้ทำหนังสือมอบอำนาจแล้ว การมอบอำนาจในเรื่องดังกล่าวก็จะมีผลในทันทีที่ผู้มอบอำนาจลงนามมอบอำนาจ แม้ว่าผู้รับมอบอำนาจจะยังมีได้ลงนามรับทราบคำสั่งมอบอำนาจก็ตาม

7.1 หนังสือมอบอำนาจห้ามมีผลย้อนหลัง ผู้ดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจจะมอบอำนาจให้ผู้รับมอบอำนาจใช้อำนาจดังกล่าวแทนตนได้ ผู้มอบอำนาจนั้นจะต้องทำหนังสือ

มอบอำนาจให้มีผลเป็นปัจจุบันหรือในอนาคต ผู้มอบอำนาจจะมอบอำนาจให้ผู้รับมอบอำนาจปฏิบัติราชการแทนโดยให้มีผลย้อนหลังไปก่อนวันที่ลงนามมอบอำนาจมิได้ เพราะระยะเวลาที่ใช้อำนาจผู้รับมอบอำนาจยังไม่มีอำนาจ ฉะนั้น การกระทำที่ผู้รับมอบอำนาจได้กระทำไปในขณะนั้นย่อมไม่เกิดผลตามกฎหมาย

การมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนโดยให้มีผลย้อนหลังขึ้นไปนั้น มิใช่เป็นการมอบอำนาจ แต่เป็นการให้สัตยาบันในการกระทำของผู้รับมอบอำนาจที่ได้กระทำไปโดยไม่มีอำนาจ¹⁸

7.2 การสิ้นผลของหนังสือมอบอำนาจ เมื่อผู้ดำรงตำแหน่งใดได้มีการมอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นไปแล้ว การมอบอำนาจนั้นก็ยังคงมีผลอยู่แม้ว่าผู้มอบอำนาจจะพ้นจากตำแหน่งแล้ว และการมอบอำนาจจะสิ้นสุดลงเมื่อมีการเพิกถอนหนังสือมอบอำนาจฉบับนั้นหรือสิ้นผลตามกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในหนังสือมอบอำนาจ หรือสิ้นผลโดยเหตุอื่น ๆ ที่ทำให้คำสั่งสิ้นผลไป¹⁹

¹⁸ บันทึก เรื่อง ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาปัญหาข้อกฎหมาย (ตีความตามข้อ 42 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 218 ลงวันที่ 29 กันยายน 2515 กรณีอธิบดีกรมสามัญศึกษามอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทน - คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ 6) - เรื่องเสร็จที่ 224/2519

¹⁹ มาตรา 9 แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

บทที่ 4

การมอบอำนาจตามกฎหมายที่กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นการเฉพาะ

กรณีที่กฎหมาย กฎ คำสั่ง หรือระเบียบราชการได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้ โดยเฉพาะในกฎหมาย กฎ คำสั่ง หรือระเบียบราชการนั้นไว้แล้ว ผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจในเรื่องนั้นจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การมอบอำนาจที่กำหนดไว้โดยเฉพาะนั้น โดยยกเว้นไม่อยู่ในบังคับของมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2550 ซึ่งจากการศึกษาบทบัญญัติกฎหมายที่ให้อำนาจที่กำหนดเกี่ยวกับการมอบอำนาจไว้โดยเฉพาะ การมอบอำนาจจะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎหมายนั้น ไม่อาจมอบอำนาจตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่กำหนดเกี่ยวกับการมอบอำนาจเป็นการทั่วไปได้ เมื่อมีบทบัญญัติที่กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นการอื่นแล้ว การมอบอำนาจของผู้ดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจจึงไม่อยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ตัวอย่างกรณีที่กฎหมายกำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นการเฉพาะมีดังนี้

1. อำนาจดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ เนื่องจากตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ข้อ 6 กำหนดว่า ผู้มีอำนาจดำเนินการตามระเบียบนี้ได้แก่ ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ เว้นแต่กระทรวงกลาโหมหรือหน่วยงานของรัฐอื่นที่ผู้รักษาการตามระเบียบประกาศกำหนดให้หน่วยงานของรัฐนั้นสามารถกำหนดหน่วยงานระดับใด ผู้บังคับบัญชาชั้นใด ตำแหน่งใด มีอำนาจดำเนินการตามระเบียบนี้ก็ได้ และเมื่อได้กำหนดเป็นประการใดแล้ว ให้แจ้งผู้รักษาการตามระเบียบและสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินทราบด้วย

ข้อ 7 ผู้มีอำนาจดำเนินการตามข้อ 6 หรือผู้มีอำนาจสั่งซื้อหรือสั่งจ้างตามระเบียบนี้จะมอบอำนาจเป็นหนังสือให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งใดก็ได้ซึ่งสังกัดหน่วยงานของรัฐเดียวกัน โดยให้คำนึงถึงระดับตำแหน่ง หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ที่ได้รับมอบอำนาจเป็นสำคัญ

เมื่อมีการมอบอำนาจตามวรรคหนึ่ง ผู้รับมอบอำนาจมีหน้าที่ต้องรับมอบอำนาจนั้น และจะมอบอำนาจนั้นให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นต่อไปไม่ได้ เว้นแต่

(1) การมอบอำนาจให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจมอบอำนาจนั้นต่อไปได้ในกรณี (ก) กรณีมอบอำนาจให้แก่รองผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัดหรือหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งให้ผู้มอบอำนาจขึ้นต้นทราบด้วย (ข) กรณีมอบอำนาจให้แก่บุคคลอื่น นอกจากที่กล่าวใน (ก) จะกระทำได้อีกเมื่อได้รับความเห็นชอบจากผู้มอบอำนาจขึ้นต้นแล้ว เป็นต้น

(2) การมอบอำนาจและการมอบอำนาจต่อตามระเบียบหรือคำสั่งของกระทรวงกลาโหมหรือของหน่วยงานของรัฐอื่นที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังประกาศกำหนด²⁰

ดังนั้น บทบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นการอย่างอื่นแล้ว การมอบอำนาจของผู้ดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจจึงไม่อยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เช่น อธิบดีกรมควบคุมโรค ได้มีคำสั่งมอบอำนาจในการสั่งซื้อหรือสั่งจ้างตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ให้แก่รองอธิบดีกรมควบคุมโรค หรือผู้อำนวยการระดับกองในสังกัดกรมควบคุมโรค ตามคำสั่งกรมควบคุมโรค ที่ 954/2566 ลงวันที่ 2 มิถุนายน 2566 เรื่อง มอบหน้าที่และอำนาจให้ข้าราชการปฏิบัติราชการแทนอธิบดี และคำสั่งกรมควบคุมโรค ที่ 1015/2564 ลงวันที่ 21 มิถุนายน 2564 เรื่อง มอบหน้าที่และอำนาจให้ข้าราชการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดหาพัสดุ โดยเงินงบประมาณเป็นผู้รับมอบอำนาจในการสั่งซื้อหรือสั่งจ้าง แต่รองอธิบดีกรมควบคุมโรค หรือผู้อำนวยการระดับกอง ในฐานะผู้รับมอบอำนาจตามคำสั่งดังกล่าว จะมอบอำนาจนั้นให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นต่อไปไม่ได้ เป็นต้น

2. อำนาจในการอนุญาตการลาป่วย การลาคลอดบุตร การลาไปช่วยเหลือภริยาที่คลอดบุตร การลากิจส่วนตัว และการลาพักผ่อน²¹ ซึ่งข้อ 8 วรรคสี่ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. 2555 กำหนดว่า “ผู้มีอำนาจพิจารณาหรืออนุญาตการลา

²⁰ ข้อ 6 ข้อ 7 ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

²¹ คู่มือปฏิบัติงาน เรื่อง การมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนในพื้นที่จังหวัด คำวินิจฉัยของคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดิน ในการประชุมครั้งที่ 10/2555 เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2555 เรื่อง กระทรวงมหาดไทยหรือเรื่องการมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัด หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร 1206/16 ลงวันที่ 22 มกราคม 2556 เรื่อง ขอรื้อเรื่องการมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัด

จะมอบหมายหรือมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่น เป็นผู้พิจารณาหรืออนุญาตแทนก็ได้ โดยให้คำนึงถึงระดับตำแหน่งและความรับผิดชอบของผู้รับมอบอำนาจเป็นสำคัญ”²² ดังนั้น เมื่อบทบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นการอย่างอื่นแล้ว การมอบอำนาจของผู้ดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจจึงไม่อยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เช่น ผู้อำนวยการระดับกอง เลขาธิการกรม ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาหรืออนุญาตการลา ตามที่กำหนดไว้ในตารางแนบท้ายระเบียบดังกล่าว จะมอบหมายหรือมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่น เป็นผู้พิจารณาหรืออนุญาตแทนก็ได้ โดยให้คำนึงถึงระดับตำแหน่งและความรับผิดชอบของผู้รับมอบอำนาจเป็นสำคัญ” ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบดังกล่าว

3. อำนาจในการอนุมัติให้เดินทางไปราชการในราชอาณาจักร²³ ซึ่งตามข้อ 11 วรรคสอง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการอนุมัติให้เดินทางไปราชการและการจัดการประชุมของทางราชการ พ.ศ. 2524 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดว่า “ผู้มีอำนาจตามข้อนี้ จะมอบหมายหรือมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้ผู้ดำรงตำแหน่งใด ๆ เป็นผู้อนุมัติการเดินทางไปราชการในราชอาณาจักรแทนก็ได้” ดังนั้น เมื่อบทบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นการอย่างอื่นแล้ว การมอบอำนาจของผู้ดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจจึงไม่อยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เช่น คำสั่งกรมควบคุมโรค ที่ 995/2553 ลงวันที่ 30 กันยายน 2553 เรื่อง มอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนเกี่ยวกับการอนุมัติให้เดินทางไปราชการในราชอาณาจักรหรือการเดินทางไปประชุมหรือฝึกอบรมในประเทศ

²² ข้อ 8 วรรคสี่ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. 2555

²³ ข้อ 11 วรรคสอง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการอนุมัติให้เดินทางไปราชการและการจัดการประชุมของทางราชการ พ.ศ. 2524 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

4. อำนาจในการใช้รถส่วนกลางออกนอกเขตพื้นที่จังหวัด²⁴ การที่ข้อ 13 วรรคสอง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยรถราชการ พ.ศ. 2523 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดว่า “รถส่วนกลาง รถรับรอง และรถรับรองประจำจังหวัด ให้ใช้เพื่อกิจการอันเป็นส่วนรวมของ ส่วนราชการ หรือเพื่อประโยชน์ของทางราชการ ตามหลักเกณฑ์ที่ส่วนราชการเจ้าของรถนั้น กำหนดขึ้น” และข้อ 16 วรรคสาม แห่งระเบียบฉบับเดียวกัน กำหนดว่า “สำหรับรถส่วนกลาง หัวหน้าส่วนราชการหรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจจากหัวหน้าส่วนราชการจะพิจารณาอนุญาตให้นำรถ ไปเก็บรักษาที่อื่นเป็นการชั่วคราวหรือเป็นครั้งคราวได้ในกรณีที่ส่วนราชการไม่มีสถานที่เก็บรักษา ปลอดภัยเพียงพอ หรือมีราชการจำเป็นและเร่งด่วนหรือการปฏิบัติราชการลับ” ซึ่งจากบทบัญญัติ ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ผู้มีอำนาจในการอนุญาตให้ใช้รถราชการ ได้แก่ บุคคลตามหลักเกณฑ์ ที่ส่วนราชการเจ้าของรถนั้นกำหนด และผู้ที่มีอำนาจในการอนุญาตให้นำรถราชการไปเก็บรักษา ที่อื่น ได้แก่ หัวหน้าส่วนราชการหรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจจากหัวหน้าส่วนราชการ ซึ่งการที่ระเบียบฯ กำหนดไว้เช่นนั้น ก็เป็นเพียงการกำหนด โดยมีเจตนารมณ์เพื่อให้ผู้มีอำนาจสามารถมอบอำนาจ ต่อได้เท่านั้น อีกทั้งระเบียบฉบับดังกล่าวมิได้มีการกำหนดรายละเอียดและวิธีการในการมอบ อำนาจต่อให้แก่ผู้อื่นไว้เป็นการเฉพาะแต่อย่างใด ดังนั้น การมอบอำนาจในเรื่องดังกล่าว จึงต้องปฏิบัติตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

5. การอนุมัติการเบิกค่าใช้จ่ายในการบริหารงานส่วนราชการ²⁵ ตามข้อ 4 ของระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการบริหารงานส่วนราชการ พ.ศ. 2553

²⁴ คู่มือปฏิบัติงาน เรื่อง การมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนในพื้นที่จังหวัด คำวินิจฉัยของคณะกรรมการ พัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดิน ในการ ประชุมครั้งที่ 6/2553 เมื่อวันที่ 23 กันยายน 2553 เรื่อง จังหวัดนครราชสีมาหรือการมอบอำนาจของ ผู้ว่าราชการจังหวัด หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร 1206/130 ลงวันที่ 28 ตุลาคม 2553 และการประชุม ครั้งที่ 10/2555 เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2555 เรื่อง กระทรวงมหาดไทยหรือเรื่องการมอบอำนาจ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร 1206/16 ลงวันที่ 22 มกราคม 2556 เรื่อง ขอรื้อ เรื่องการมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัด

²⁵ คู่มือปฏิบัติงาน เรื่อง การมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนในพื้นที่จังหวัด คำวินิจฉัยของคณะกรรมการ พัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดิน ในการ

ได้กำหนดนิยามคำว่า “หัวหน้าส่วนราชการ” หมายความว่า หัวหน้าส่วนราชการเจ้าของงบประมาณหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย” และโดยที่ระเบียบฉบับเดียวกันได้กำหนดให้หัวหน้าส่วนราชการเป็นผู้เบิกจ่ายไม่ว่าจะเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการหรือเบี้ยประชุมกรรมการตามข้อ 6 หรือการจ่ายค่าตอบแทนบุคคลภายนอก ตามข้อ 10 เป็นต้น ฉะนั้น การที่ระเบียบกำหนดไว้ดังกล่าว จึงเป็นกรณีที่กฎหมายได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่นแล้ว จึงไม่อยู่ภายในบังคับของมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

6. การดำเนินการทางวินัย²⁶ การที่มาตรา 90 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 กำหนดว่า “อำนาจหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 57 ตามหมวดนี้ ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 57 จะมอบหมายให้ผู้บังคับบัญชาระดับต่ำลงไปปฏิบัติแทนตามหลักเกณฑ์ที่ ก.พ. กำหนดก็ได้” ประกอบกับ ก.พ. ได้มีมติกำหนดหลักเกณฑ์การมอบหมายอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย โดยมีรายละเอียดตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร 1011/ว 35 ลงวันที่ 28 กันยายน 2553 แล้ว ฉะนั้น กรณีนี้ผู้มีอำนาจในการดำเนินการทางวินัยจึงได้แก่อธิบดีหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย เมื่อบทบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นการอย่างอื่น การมอบอำนาจในเรื่องดังกล่าวจึงไม่อยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ประชุมครั้งที่ 4/2560 เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2560 เรื่อง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหารือเกี่ยวกับการมอบอำนาจตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

²⁶ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดิน ในการประชุมครั้งที่ 2/2556 เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2556 เรื่อง กรมราชทัณฑ์หารือการมอบอำนาจการปฏิบัติราชการแทนอธิบดี กรมราชทัณฑ์ในการดำเนินการทางวินัย

บทที่ 5

คำวินิจฉัยที่น่าสนใจ

1. คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 2)²⁷ ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา มีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

ประเด็นแรก การแต่งตั้งผู้ช่วยผู้อำนวยการกอง เป็นคำสั่งแต่งตั้งบุคคลที่ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการกองให้ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้อำนวยการกองและเสนอความเห็นต่อเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยาโดยตรง ซึ่งทำให้ไม่สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการให้เป็นของส่วนราชการภายใน โดยมีผู้อำนวยการกองเป็นผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ ประกอบกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินหรือกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนก็ไม่ได้กำหนดตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการกอง รวมทั้งการแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการกองไว้แต่อย่างใด ฉะนั้น การออกคำสั่งดังกล่าวจึงไม่ถูกต้องตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินและกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน

ประเด็นที่สอง ผู้อำนวยการกองเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกองให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ตามที่ได้กำหนดไว้ในกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการให้เป็นหน้าที่ของกองนั้นตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 33 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินฯ การที่เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยาจะสั่งให้ข้าราชการในกองคนใดปฏิบัติราชการและไม่เป็นการกระทบต่ออำนาจที่มีอยู่ตามกฎหมายของผู้อำนวยการกองต้องเป็นกรณีที่ผู้อำนวยการกองมอบอำนาจให้ข้าราชการในกองหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองให้ปฏิบัติราชการตามระเบียบที่เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยากำหนดซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา 38 (8) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินฯ ที่กำหนดให้ผู้อำนวยการกองอาจมอบอำนาจให้ข้าราชการในกองหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองได้ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด ดังนั้น เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยาจะต้อง

²⁷ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การมอบหมายให้ข้าราชการในกองปฏิบัติงานตามที่เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยามอบหมาย เรื่องเสร็จที่ 577/2547

ออกระเบียบตามมาตรา 38 (8) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินฯ เพื่อกำหนดให้ผู้อำนวยการกองมอบอำนาจให้ข้าราชการในกองหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากอง รับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นการสอดคล้องกับการปฏิบัติราชการที่มุ่งเน้น การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การกระจายอำนาจตัดสินใจ และการตอบสนองความต้องการ ของประชาชน โดยมีผู้รับผิดชอบต่อผลของงาน อันเป็นหลักในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี แต่โดยที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาเป็นส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะ เป็นกรม มีเลขาธิการเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการให้เป็นไป ตามที่กฎหมายกำหนด การที่เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยาจะสั่งให้ข้าราชการในกอง คนใดปฏิบัติราชการตามที่เลขาธิการมอบหมายก็ย่อมสามารถที่จะกระทำได้ เนื่องจากเลขาธิการ เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานคณะกรรมการ อาหารและยาให้เกิดผลสัมฤทธิ์ และเป็นไปตามเป้าหมาย แนวทางและแผนการปฏิบัติราชการ ของกระทรวง และเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 32 ประกอบกับ มาตรา 36 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินฯ

อย่างไรก็ดี เนื่องจากปัจจุบันได้มีการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติระเบียบบริหาร ราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2550 ซึ่งใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน โดยพระราชบัญญัตินี้ได้แก้ไข เพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการมอบอำนาจหลายประการ รวมทั้งเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ และวิธีการมอบอำนาจปฏิบัติราชการแทนให้กระทำได้อย่างคล่องตัว ลดข้อจำกัดในเรื่องการมอบอำนาจ ตามกฎหมายเดิม เพื่อตอบสนองต่อการบริหารงานแบบบูรณาการและมุ่งผลสัมฤทธิ์ ซึ่งจะช่วยลด ขั้นตอนการปฏิบัติราชการตามลำดับขั้นให้สามารถบริการประชาชนได้อย่างรวดเร็ว โดยมีหลักการ เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติราชการทั่วไปตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งต่าง ๆ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นสามารถมอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทน โดยไม่มี ข้อจำกัดเกี่ยวกับตำแหน่งของผู้รับมอบอำนาจไว้ในกฎหมาย การมอบอำนาจสามารถดำเนินการได้ ทั้งในส่วนราชการเดียวกัน และส่วนราชการอื่น การมอบอำนาจในการอนุญาตตามกฎหมาย ที่บัญญัติให้ต้องออกใบอนุญาต หรือกำหนดผู้มีอำนาจอนุญาตไว้เป็นการเฉพาะให้มอบอำนาจ แก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา การกำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้มอบอำนาจ และผู้รับมอบอำนาจ

การกำหนดให้มีการมอบอำนาจช่วงต่อไปได้ การมอบอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด และการกำกับดูแลการมอบอำนาจ²⁸

2. การตีความและวินิจฉัยของคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดิน ในการประชุมครั้งที่ 9/2558 เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2558 กรณีผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนพลังงานต้องการที่จะมอบอำนาจของตนให้แก่ นาย ก. ตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวงพลังงาน ซึ่งมาช่วยปฏิบัติงานที่สำนักงานนโยบายและแผนพลังงานอีกหน้าที่หนึ่ง โดยมีระยะเวลา 6 เดือน ตามคำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน ที่ 160/2558 ลงวันที่ 10 สิงหาคม 2558 กรณีจึงเป็นการมอบอำนาจให้แก่ข้าราชการซึ่งสังกัดกระทรวงเดียวกันที่มาช่วยราชการในส่วนราชการที่ปฏิบัติราชการแทน แต่โดยที่การไปช่วยราชการในส่วนราชการอื่นนั้นมิได้มีบทบัญญัติกฎหมายใดบัญญัติให้ผู้ไปช่วยราชการมีตำแหน่งในส่วนราชการที่ไปช่วยราชการแต่อย่างใด ด้วยเหตุนี้ผู้ตรวจราชการกระทรวงพลังงานซึ่งเป็นข้าราชการที่ได้รับช่วยราชการ จึงเป็นเพียงผู้ปฏิบัติราชการในสำนักนโยบายและแผนพลังงาน แต่ตำแหน่งในสำนักนโยบายและแผนพลังงานแต่อย่างใด เนื่องจากบุคคลดังกล่าวยังคงดำรงตำแหน่งในสำนักงานปลัดกระทรวงพลังงานซึ่งเป็นส่วนราชการที่ข้าราชการผู้นั้นสังกัดอยู่เดิม ฉะนั้น ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนพลังงานจึงไม่อาจอาศัยอำนาจตามมาตรา 14 แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. 2550 มอบอำนาจให้แก่ผู้ตรวจราชการกระทรวงพลังงานที่มาช่วยราชการที่สำนักนโยบายและแผนพลังงานได้ แต่หากผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนพลังงานมีความจำเป็นที่จะต้องมอบอำนาจให้แก่ผู้ตรวจราชการกระทรวงพลังงานที่มาช่วยราชการแทน โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 15 (2) แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. 2550 ก็สามารถกระทำได้ แต่จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามที่ มาตรา 15 (2) แห่งพระราชกฤษฎีกาฉบับดังกล่าวได้กำหนดไว้ กล่าวคือ อำนาจที่ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนพลังงานจะมอบอำนาจให้แก่ผู้ตรวจราชการที่มาช่วยราชการได้นั้นจะต้องมิใช่การมอบอำนาจในเรื่องทั่ว ๆ ไป ทุกเรื่อง แต่ต้องเป็นการมอบอำนาจที่ระบุเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่งและต้องมีการกำหนดระยะเวลาที่แน่นอนด้วย โดยผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนพลังงานจะต้องทำความตกลงกับปลัดกระทรวงพลังงานในฐานะอธิบดีที่ผู้รับมอบอำนาจ

²⁸ การมอบอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

สังกัด แล้วแจ้งให้ปลัดกระทรวงพลังงานทราบพร้อมด้วยเหตุผล และจะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่จะต้องเป็นกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการ และเห็นว่าไม่สมควรมอบอำนาจการปฏิบัติราชการเฉพาะในเรื่องนั้นให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นผู้ใช้อำนาจด้วย อย่างไรก็ตามก็มีข้อสังเกตด้วยว่าการมีคำสั่งให้ข้าราชการซึ่งสังกัดส่วนราชการหนึ่งไปช่วยราชการในส่วนราชการอื่นแม้จะสามารถกระทำได้โดยใช้อำนาจตามบทบัญญัติของกฎหมายในฐานะของการเป็นผู้บังคับบัญชา แต่การไปช่วยราชการในส่วนราชการอื่นนั้นมิได้มีบทกฎหมายใดบัญญัติให้ผู้ไปช่วยราชการมีอำนาจหน้าที่ตามตำแหน่งที่ไปช่วยราชการแต่อย่างใด กรณีการดำเนินการดังกล่าวจึงควรนำมาใช้อย่างจำกัดเฉพาะเท่าที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการ หรือมีเหตุเร่งด่วนอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้เท่านั้น²⁹

3. กรณีตามมาตรา 13 (9) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้สำนักงาน ก.พ. มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับทุนเล่าเรียนหลวงและทุนของรัฐบาลตามนโยบายและระเบียบของ ก.พ. และโดยที่ข้อ 16 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้ข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรม ปฏิบัติการวิจัย และดูงาน ณ ต่างประเทศ พ.ศ. 2549 กำหนดให้ส่วนราชการทำสัญญาผูกมัดให้ข้าราชการที่ไปศึกษาหรือฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ กลับมารับราชการตามแผนงานหรือโครงการ โดยการทำสัญญาดังกล่าวให้เป็นไปตามแบบและวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด โดยกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องมิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ การมอบอำนาจในกรณีนี้จึงต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ทั้งนี้ อ.ก.พ.ร. เกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหาร

²⁹ หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร 1206/398 ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน 2558 เรื่อง การให้อำนาจการมอบอำนาจให้ข้าราชการที่มาช่วยราชการปฏิบัติราชการแทน การตีความและวินิจฉัยของคณะอนุกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดิน ในการประชุมครั้งที่ 9/2558 เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2558

ราชการแผ่นดินได้เคยวินิจฉัยเรื่องการมอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่น การมอบอำนาจข้ามกรมภายในกระทรวงเดียวกัน และการมอบอำนาจให้แก่ส่วนราชการต่างกระทรวงกันไว้แล้ว³⁰

4. กลุ่มตรวจสอบภายใน และกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร เป็นส่วนราชการตามมาตรา 31 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินฯ ผู้อำนวยการกลุ่มตรวจสอบภายใน และผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร จึงเป็นหัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา 33 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินฯ สำหรับการแต่งตั้งผู้รักษาราชการแทนผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มตรวจสอบภายใน และผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหารนั้น เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า กลุ่มตรวจสอบภายใน และกลุ่มพัฒนาระบบบริหารเป็นส่วนราชการตามมาตรา 31 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินฯ และมีผู้อำนวยการกลุ่มตรวจสอบภายในและผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหารเป็นหัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา 33 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินฯ ดังนั้น กรณีที่ไม่มีผู้อำนวยการกลุ่มตรวจสอบภายในและผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ เลขาธิการนายกรัฐมนตรีจึงสามารถแต่งตั้งข้าราชการในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทนผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวได้ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม³¹

5. กรณีการรักษาราชการแทนนั้นจะใช้เฉพาะกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งตามที่พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติมได้กำหนดไว้ หรือมีผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวแต่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ผู้ดำรงตำแหน่ง

³⁰ หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร 1206/51 ลงวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2562 เรื่อง ขอร้องการมอบอำนาจการจัดทำสัญญาทุนฝึกอบรมระยะสั้น (ไม่เกิน 1 เดือน) บันทึกความเห็นอนุกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดิน ที่ 1/2562 เรื่อง กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมขอหารือการมอบอำนาจให้แก่กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

³¹ บันทึกความเห็นคณะอนุกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดินที่ 3/2563 เรื่อง สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีหรือการมอบหมายให้ข้าราชการรักษาราชการแทนผู้อำนวยการกลุ่มตรวจสอบภายใน และผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร 1206/2 ลงวันที่ 2 มกราคม 2564 เรื่อง ขอร้องการมอบหมายให้ข้าราชการรักษาราชการแทนผู้อำนวยการกลุ่มตรวจสอบภายใน และผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

ที่พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดไว้ ก็มีอำนาจแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้เป็นผู้รักษาราชการแทน เช่น ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งเลขานุการกรม ตามมาตรา 33 วรรคหนึ่ง หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้อธิบดีแต่งตั้งข้าราชการในกรมคนหนึ่ง ซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าหัวหน้ากองหรือเทียบเท่า เป็นผู้รักษาราชการแทน ทั้งนี้ ผู้รักษาราชการแทนจะมีอำนาจเช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งที่ตนไปแทน กล่าวคือ ถ้าผู้ดำรงตำแหน่งนั้นมีอำนาจเช่นใด ผู้รักษาราชการแทนก็จะมีอำนาจกระทำการแทน เช่นนั้น³²

6. กรณีผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม จะสามารถมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนในการสั่งให้ข้าราชการพลเรือนรักษาราชการในตำแหน่งได้หรือไม่ เนื่องจากมาตรา 38 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้บัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งใดที่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการเดียวกันหรือส่วนราชการอื่นปฏิบัติราชการแทนได้ แต่หากกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่นแล้ว การมอบอำนาจของผู้ดำรงตำแหน่งนั้นก็ต้องเป็นไปตามที่กฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรีกำหนด เนื่องจากมาตรา 68 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 บัญญัติว่า “ในกรณีที่ตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญว่างลง หรือผู้ดำรงตำแหน่งไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ราชการได้ และเป็นกรณีที่ได้บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 57 มีอำนาจสั่งให้ข้าราชการพลเรือนที่เห็นสมควรรักษาราชการ

³² หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ด่วนที่สุด ที่ นร 1206/99 ลงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2560 เรื่อง ข้อยกเว้นหรือความแตกต่างระหว่างปฏิบัติราชการแทนและการรักษาราชการแทน การตีความและวินิจฉัยของคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดิน ในการประชุม ครั้งที่ 1/2560 เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2560

ในตำแหน่งนั้นได้” ซึ่งจะเห็นได้ว่าบทบัญญัติดังกล่าวมิได้บัญญัติเรื่องการมอบอำนาจในการสั่งให้ข้าราชการพลเรือนรักษาการในตำแหน่งไว้เป็นการเฉพาะ และมีได้กำหนดห้ามมิให้มอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนในเรื่องดังกล่าวแต่อย่างใด ประกอบกับบทบัญญัติในเรื่องดังกล่าวมิได้มีการกำหนดการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือห้ามมิให้มอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนในเรื่องดังกล่าว ดังนั้น เมื่อตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญที่มีได้เป็นตำแหน่งที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินว่างลงหรือผู้ดำรงตำแหน่งไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ราชการได้ ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 57 จึงสามารถมอบอำนาจการสั่งให้ข้าราชการพลเรือนรักษาการในตำแหน่งตามมาตรา 68 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 ให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา 38วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจพ.ศ. 2550³³

7. เรื่องเสรีจที่ 47 - 48/2556 การใช้อำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในการออกระเบียบว่าด้วยการรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทนจะต้องอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือระเบียบรัฐสภาว่าด้วยการรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทน พ.ศ. ๒๕๕๔ หรือไม่ รัฐธรรมนูญได้บัญญัติรับรองความเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่นของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเอาไว้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงมีอำนาจออกระเบียบว่าด้วยการรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทนได้โดยไม่ต้องอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายดังกล่าว แต่ทั้งนี้ก็ไม่เป็นการต้องห้ามที่จะนำมาใช้จะเป็นแนวทางในการออกระเบียบได้หากเห็นว่าจะจะเป็นประโยชน์ในการบริหารงานบุคคลขององค์กร³⁴

³³ หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร 1206/74 ลงวันที่ 5 สิงหาคม 2557 เรื่อง การมอบอำนาจการสั่งให้ข้าราชการรักษาการในตำแหน่ง

³⁴ เรื่องเสรีจที่ ๔๗ - ๔๘/๒๕๕๖ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทน และการออกระเบียบว่าด้วยกรนั้นในสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

8. บันทึก เรื่อง การมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนกรรมการที่กฎหมายแต่งตั้ง โดยระบุตำแหน่ง - คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 2) - เรื่องเสร็จที่ 425/2535 มาตรา 38 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กรณีการประชุมหรือการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินตามพระราชบัญญัติ มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการของกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน และเมื่อพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวไม่ได้บัญญัติ ห้ามการมอบอำนาจไว้และไม่ได้บัญญัติเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น ปลัดกระทรวง อธิบดี หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า ซึ่งเป็นกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน หากมีเหตุจำเป็นไม่อาจเข้าร่วม ประชุมหรือปฏิบัติหน้าที่ได้ จึงอาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นเข้าประชุมหรือปฏิบัติหน้าที่ ในคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินแทนได้โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534³⁵

³⁵ บันทึก เรื่อง การมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนกรรมการที่กฎหมายแต่งตั้ง โดยระบุตำแหน่ง - คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 2) - เรื่องเสร็จที่ 425/2535

ภาคผนวก

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานพระราชบัญญัติ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๓๔ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๔

เป็นปีที่ ๔๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ

ให้ประกาศว่า

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอม
ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

แผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕

(๒) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๑๐ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๓) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙

กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ พ.ศ. ๒๕๑๗

(๔) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๗

(๕) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙

กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๑๗

(๖) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๗

(๗) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๒ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๐

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๘/ตอนที่ ๑๕๖/ฉบับพิเศษ หน้า ๑/๔ กันยายน ๒๕๓๔

(๘) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๒๒

(๙) ประกาศคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ฉบับที่ ๔๘ เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๔

มาตรา ๓/๑^๒ การบริหารราชการตามพระราชบัญญัตินี้ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าในเชิงภารกิจแห่งรัฐ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การลดภารกิจและยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็น การกระจายภารกิจและทรัพยากรให้แก่ท้องถิ่น การกระจายอำนาจตัดสินใจ การอำนวยความสะดวก และการตอบสนองความต้องการของประชาชน ทั้งนี้ โดยมีผู้รับผิดชอบต่อผลของงาน

การจัดสรรงบประมาณ และการบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่ต้องคำนึงถึงหลักการตามวรรคหนึ่ง

ในการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการ ต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้คำนึงถึงความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมของประชาชน การเปิดเผยข้อมูล การติดตามตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ ตามความเหมาะสมของแต่ละภารกิจ

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรานี้ จะตราพระราชกฤษฎีกา กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการปฏิบัติราชการและการสั่งการให้ส่วนราชการและข้าราชการปฏิบัติก็ได้

มาตรา ๔ ให้จัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ดังนี้

- (๑) ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง
- (๒) ระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค
- (๓) ระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๕ การแบ่งราชการออกเป็นส่วนต่าง ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้กำหนดตำแหน่งและอัตราเงินเดือนโดยคำนึงถึงคุณภาพและปริมาณงานของส่วนราชการนั้น ๆ ไว้ด้วย

การบรรจุและการแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งหน้าที่ราชการต่าง ๆ ให้เป็นไปตาม

มาตรา ๖ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ส่วนที่ ๑

การจัดระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง

^๒ มาตรา ๓/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๗ ให้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง ดังนี้

(๑) สำนักนายกรัฐมนตรี

(๒) กระทรวง หรือทบวงซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากระทรวง

(๓) ทบวง ซึ่งสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือกระทรวง

(๔) กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ซึ่งสังกัดหรือไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง

สำนักนายกรัฐมนตรีมีฐานะเป็นกระทรวง

ส่วนราชการตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔) มีฐานะเป็นนิติบุคคล

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๘^๓ การจัดตั้ง การรวม หรือการโอนส่วนราชการตามมาตรา ๗ ให้ตราเป็น

พระราชบัญญัติ

การจัดตั้งทบวงโดยให้สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือกระทรวง ให้ระบุงการสังกัดไว้ในพระราชบัญญัติด้วย

การจัดตั้งกรมหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ซึ่งไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง ให้ระบุงการไม่สังกัดไว้ในพระราชบัญญัติด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๘ ทวิ^๔ การรวมหรือการโอนส่วนราชการตามมาตรา ๗ ไม่ว่าจะมึผลเป็น

การจัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่หรือไม่ ถ้าไม่มีการกำหนดตำแหน่งหรืออัตราของข้าราชการหรือลูกจ้างเพิ่มขึ้นให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่ง ให้ระบุงอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ การโอนอำนาจหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ซึ่งส่วนราชการหรือเจ้าพนักงานที่มีอยู่เดิม การโอนข้าราชการและลูกจ้าง งบประมาณรายจ่าย รวมทั้งทรัพย์สินและหนี้สินเอาไว้ด้วย แล้วแต่กรณี

ให้สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนและสำนักงบประมาณมีหน้าที่ตรวจสอบดูแลให้มีการกำหนดตำแหน่งหรืออัตราของข้าราชการหรือลูกจ้างของส่วนราชการที่จัดตั้งขึ้นใหม่ หรือที่ถูกรวมหรือโอนไปตามวรรคหนึ่ง เพิ่มขึ้นจนกว่าจะครบกำหนดสามปีนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งมีผลใช้บังคับ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๘ ตริ^๕ การเปลี่ยนชื่อส่วนราชการตามมาตรา ๗ ให้ตราเป็นพระราช

กฤษฎีกา และในกรณีที่ชื่อตำแหน่งของข้าราชการในส่วนราชการนั้นเปลี่ยนไปให้ระบุงการเปลี่ยนชื่อไว้ในพระราชกฤษฎีกาด้วย

บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เทศบัญญัติหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นอื่น ประกาศ หรือคำสั่งใดที่อ้างถึงส่วนราชการหรือตำแหน่งของข้าราชการที่ได้ถูกเปลี่ยนชื่อตามวรรค

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๓ มาตรา ๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๔)

พ.ศ. ๒๕๔๓

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๔ มาตรา ๘ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๕ มาตรา ๘ ตริ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓

หนึ่ง ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เทศบัญญัติหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นอื่น ประกาศหรือคำสั่งนั้นอ้างถึงส่วนราชการหรือตำแหน่งของข้าราชการที่ได้เปลี่ยนชื่อนั้น

มาตรา ๘ จัตวา^๖ การยุบส่วนราชการตามมาตรา ๗ ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

เมื่อมีพระราชกฤษฎีกายุบส่วนราชการตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้งบประมาณรายจ่ายที่เหลืออยู่ของส่วนราชการนั้นเป็นอันระงับไป สำหรับทรัพย์สินอื่นของส่วนราชการนั้นให้อโอนให้แก่ส่วนราชการอื่นหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ตามที่รัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี สำหรับวิธีการจัดการกิจการ สิทธิและหนี้สินของส่วนราชการนั้นให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

ข้าราชการหรือลูกจ้างซึ่งต้องพ้นจากราชการเพราะเหตุยุบตำแหน่ง อันเนื่องมาแต่การยุบส่วนราชการตามวรรคหนึ่ง นอกเหนือจากสิทธิประโยชน์ที่พึงได้รับตามกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับอื่นแล้ว ให้ข้าราชการหรือลูกจ้างได้รับเงินชดเชยตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งด้วย

ในกรณีที่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐประสงค์จะรับโอนข้าราชการหรือลูกจ้างตามวรรคสามก็ให้กระทำโดยมิให้ถือว่าข้าราชการหรือลูกจ้างผู้นั้นได้พ้นจากราชการตามวรรคสาม แต่ทั้งนี้ต้องกระทำภายในสามสิบวันนับแต่พระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งมีผลใช้บังคับ

มาตรา ๘ เบญจ^๗ พระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๘ ทวิ หรือมาตรา ๘ จัตวา ที่มีผลเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่จัดตั้งส่วนราชการ กฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ตามมาตรา ๒๓๐ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ให้ระบุให้ชัดเจนในพระราชกฤษฎีกาว่าบทบัญญัติใดถูกแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกเป็นประการใดในกฎหมายนั้น

มาตรา ๘ ฉ^๘ การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานรัฐมนตรี กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ให้ออกเป็นกฎกระทรวงและให้ระบุอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการไว้ในกฎกระทรวงด้วย

ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดของส่วนราชการตามวรรคหนึ่งเป็นผู้ออกกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการดังกล่าว กฎกระทรวงนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

[คำว่า “สำนักงานรัฐมนตรี” แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕]

^๖ มาตรา ๘ จัตวา เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓

๒๕๔๓

^๗ มาตรา ๘ เบญจ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓

๒๕๔๓

^๘ มาตรา ๘ ฉ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓

มาตรา ๘ สัตต^๙ ให้สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนและสำนักงาน
 งบประมาณร่วมกันเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีในการแบ่งส่วนราชการภายในและในการกำหนด
 อำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการตามมาตรา ๘ ฉ ในการเสนอความเห็นดังกล่าวให้สำนักงาน
 คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนจัดอัตรากำลัง และสำนักงานงบประมาณจัดสรรเงินงบประมาณให้
 สอดคล้องเสนอไปในคราวเดียวกัน

มาตรา ๘ อัญฐ^{๑๐} การแบ่งส่วนราชการภายในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันใน
 ทบวงมหาวิทยาลัยให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยมหาวิทยาลัยหรือสถาบันนั้น

หมวด ๑

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
 การจัดระเบียบราชการในสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๙ การจัดระเบียบราชการในสำนักนายกรัฐมนตรีให้เป็นไปตามกฎหมายว่า
 ด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม

ให้ส่วนราชการในสำนักนายกรัฐมนตรีบรรดาที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการ
 ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม มีฐานะเป็นกรม

สำนักนายกรัฐมนตรีอาจจัดให้มีส่วนราชการเป็นการภายในขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี
 เพื่อทำหน้าที่จัดทำนโยบายและแผน กำกับ เร่งรัด และติดตามนโยบายและแผนการปฏิบัติราชการ
 ตามนโยบายที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ เพื่อการนี้นายกรัฐมนตรีจะสั่งให้กรมหรือส่วนราชการ
 ที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรมในสำนักนายกรัฐมนตรีจัดทำก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๐ สำนักนายกรัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วย
 การปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม

สำนักนายกรัฐมนตรีมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบใน
 การกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงานในสำนักนายกรัฐมนตรีให้สอดคล้องกับ
 นโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภาหรือที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ โดยจะให้มีรอง
 นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการก็ได้^{๑๑}

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๙ มาตรา ๘ สัตต เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.
 ๒๕๔๓

^{๑๐} มาตรา ๘ อัญฐ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.
 ๒๕๔๓

^{๑๑} มาตรา ๑๐ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน
 (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ในกรณีที่มีรองนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีหรือมีทั้งรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี การสั่งและการปฏิบัติราชการของรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีให้เป็นไปตามที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย^{๑๒}

ในระหว่างที่คณะรัฐมนตรีต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่เพราะนายกรัฐมนตรีตาย ขาดคุณสมบัติ ต้องคำพิพากษาให้จำคุก สถาปนาผู้แทนราษฎรมิมีมติไม่ไว้วางใจ ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลง หรือวุฒิสภามีมติให้ถอดถอนจากตำแหน่ง ให้คณะรัฐมนตรีมอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรีคนใดคนหนึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนนายกรัฐมนตรี ถ้าไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้คณะรัฐมนตรีมอบหมายให้รัฐมนตรีคนใดคนหนึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน^{๑๓}

ในระหว่างที่คณะรัฐมนตรีต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ ให้คณะรัฐมนตรีดังกล่าวอำนวยความสะดวกให้หัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ ดำเนินการใด ๆ เท่าที่จำเป็น เพื่อรับแนวทางการบริหารราชการแผ่นดินจากนายกรัฐมนตรีคนใหม่มาเตรียมการดำเนินการได้^{๑๔}

มาตรา ๑๑ นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(๑) กำกับโดยทั่วไปซึ่งการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อการนี้จะสั่งให้ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และส่วนราชการซึ่งมีหน้าที่ควบคุมราชการส่วนท้องถิ่น ชี้แจง แสดงความคิดเห็น ทำรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการ ในกรณีจำเป็นจะยับยั้งการปฏิบัติราชการใด ๆ ที่ขัดต่อนโยบายหรือมติของคณะรัฐมนตรีก็ได้และมีอำนาจสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น

(๒) มอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรีกำกับการบริหารราชการของกระทรวงหรือทบวงหนึ่งหรือหลายกระทรวงหรือทบวง

(๓) บังคับบัญชาข้าราชการฝ่ายบริหารทุกตำแหน่งซึ่งสังกัดกระทรวง ทบวง กรม และส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเป็นกรม

(๔) สั่งให้ข้าราชการซึ่งสังกัดกระทรวง ทบวง กรมหนึ่งมาปฏิบัติราชการสำนักนายกรัฐมนตรี โดยจะให้ขาดจากอัตราเงินเดือนทางสังกัดเดิมหรือไม่ก็ได้ ในกรณีที่ให้ขาดจากอัตราเงินเดือนทางสังกัดเดิม ให้ได้รับเงินเดือนในสำนักนายกรัฐมนตรีในระดับ และขั้นที่ไม่สูงกว่าเดิม

(๕) แต่งตั้งข้าราชการซึ่งสังกัดกระทรวง ทบวง กรมหนึ่งไปดำรงตำแหน่งของอีกกระทรวง ทบวง กรมหนึ่ง โดยให้ได้รับเงินเดือนจากกระทรวง ทบวง กรมเดิม ในกรณีเช่นว่านี้ให้ข้าราชการซึ่งได้รับแต่งตั้งมีฐานะเสมือนเป็นข้าราชการสังกัดกระทรวง ทบวง กรม ซึ่งตนมาดำรง

^{๑๒} มาตรา ๑๐ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕

^{๑๓} มาตรา ๑๐ วรรคสี่ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕

^{๑๔} มาตรา ๑๐ วรรคห้า เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕

ตำแหน่งนั้นทุกประการ แต่ถ้าเป็นการแต่งตั้งข้าราชการตั้งแต่ตำแหน่งอธิบดีหรือเทียบเท่าขึ้นไป ต้องได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี

(๖) แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประธานที่ปรึกษา ที่ปรึกษา หรือคณะที่ปรึกษาของนายกรัฐมนตรี หรือเป็นคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติราชการใด ๆ และกำหนดอัตราเบี้ยประชุมหรือค่าตอบแทนให้แก่ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้ง

(๗) แต่งตั้งข้าราชการการเมืองให้ปฏิบัติราชการในสำนักนายกรัฐมนตรี

(๘) วางระเบียบปฏิบัติราชการ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปโดยรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น

(๙) ดำเนินการอื่น ๆ ในการปฏิบัติตามนโยบาย

ระเบียบตาม (๘) เมื่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้ว ให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีเป็นผู้บังคับบัญชาส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม แต่มิได้สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือทบวง นายกรัฐมนตรีจะมอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีปฏิบัติราชการแทนก็ได้

มาตรา ๑๓ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการทางการเมือง มีเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี และให้มีรองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมืองและรองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร เป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการ และจะให้มีผู้ช่วยเลขาธิการนายกรัฐมนตรี เป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการด้วยก็ได้

ให้เลขาธิการนายกรัฐมนตรีและรองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง เป็นข้าราชการการเมือง และให้รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายบริหารและผู้ช่วยเลขาธิการนายกรัฐมนตรี เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ

มาตรา ๑๔ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการของคณะรัฐมนตรี รัฐสภา และราชการในพระองค์ มีเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี และให้มีรองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการ และจะให้มีผู้ช่วยเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการด้วยก็ได้

ให้เลขาธิการคณะรัฐมนตรี รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี และผู้ช่วยเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ

มาตรา ๑๕^{๑๕} ในสำนักนายกรัฐมนตรี อาจมีส่วนราชการที่อยู่ในบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีได้ตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม

^{๑๕} มาตรา ๑๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕

มาตรา ๑๖ สำนักนายกรัฐมนตรี นอกจากมีนายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ให้มีปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีคนหนึ่งมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(๑) รับผิดชอบควบคุมราชการประจำในสำนักนายกรัฐมนตรี กำหนดแนวทางและแผนการปฏิบัติราชการของสำนักนายกรัฐมนตรี และลำดับความสำคัญของแผนการปฏิบัติราชการประจำปีของส่วนราชการในสำนักนายกรัฐมนตรีให้เป็นไปตามนโยบายที่นายกรัฐมนตรีกำหนด รวมทั้งกำกับ เร่งรัด ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในสำนักนายกรัฐมนตรี

(๒) เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการของส่วนราชการในสำนักนายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ยกเว้นข้าราชการของส่วนราชการซึ่งหัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี

(๓) เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ในการปฏิบัติราชการของปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่ง ให้มีรองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการ และจะให้มีผู้ช่วยปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการด้วยก็ได้

ในกรณีที่มีรองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือผู้ช่วยปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือมีทั้งรองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีและผู้ช่วยปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ให้รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือผู้ช่วยปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการรองจากปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และผู้ช่วยปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ และให้รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้ช่วยปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และผู้ดำรงตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีอำนาจหน้าที่ตามที่ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีกำหนดหรือมอบหมาย

ให้ความหมายในมาตรา ๑๙/๑ มาใช้บังคับแก่ราชการของสำนักนายกรัฐมนตรี ในส่วนที่เกี่ยวกับสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีและส่วนราชการที่ได้ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีด้วยโดยอนุโลม^{๑๖}

มาตรา ๑๗ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของสำนักนายกรัฐมนตรี และราชการที่คณะรัฐมนตรีมิได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของกรมใด กรมหนึ่งในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีโดยเฉพาะ รวมทั้งกำกับและเร่งรัดการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในสำนักนายกรัฐมนตรี ให้เป็นไปตามนโยบาย แนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการของสำนักนายกรัฐมนตรี ยกเว้นราชการของ ส่วนราชการซึ่งกฎหมายกำหนดให้หัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี

ในกรณีที่สำนักนายกรัฐมนตรีมีทบวงอยู่ในสังกัดและยังไม่สมควรจัดตั้งสำนักงานปลัดทบวงตามมาตรา ๒๕ วรรคสาม จะให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีทำหน้าที่สำนักงานปลัดทบวงด้วยก็ได้

^{๑๖} มาตรา ๑๖ วรรคห้า เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด ๒

การจัดระเบียบราชการในกระทรวงหรือทบวง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๘ ให้จัดระเบียบราชการของกระทรวงดังนี้

(๑) สำนักงานรัฐมนตรี

(๒) สำนักงานปลัดกระทรวง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๓) กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น เว้นแต่บางกระทรวงเห็นว่าไม่มีความจำเป็นจะไม่แยกส่วนราชการตั้งขึ้นเป็นกรมก็ได้

ให้ส่วนราชการตาม (๒) และส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นตาม (๓) มีฐานะเป็นกรม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กระทรวงใดมีความจำเป็นจะต้องมีส่วนราชการเพื่อทำหน้าที่จัดทำนโยบายและแผนกำกับ เร่งรัด และติดตามนโยบายและแผนการปฏิบัติราชการของกระทรวง จะจัดระเบียบบริหารราชการโดยอนุมัติคณะรัฐมนตรีเพื่อให้มีสำนักนโยบายและแผนเป็นส่วนราชการภายใน ขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ในกระทรวงจะตราพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งส่วนราชการเพื่อรับผิดชอบภาระหน้าที่ใด โดยเฉพาะซึ่งไม่มีฐานะเป็นกรมแต่มีผู้บังคับบัญชาของส่วนราชการดังกล่าวเป็นอธิบดีหรือตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเป็นอธิบดีก็ได้ ในกรณีเช่นนั้นให้อธิบดีหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่สำหรับส่วนราชการนั้นเช่นเดียวกับอธิบดี ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา และให้คณะอนุกรรมการสามัญประจำกระทรวงทำหน้าที่คณะอนุกรรมการสามัญประจำกรม สำหรับส่วนราชการนั้น^{๑๗}

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

การตราพระราชกฤษฎีกาตามวรรคสี่ให้กระทำได้ในกรณีเป็นการยุบ รวม หรือโอนกรมในกระทรวงใดมาจัดตั้งเป็นส่วนราชการตามวรรคสี่ในกระทรวงนั้นหรือกระทรวงอื่น โดยไม่มีการกำหนดตำแหน่งหรืออัตราของข้าราชการหรือลูกจ้างเพิ่มขึ้น และให้นำความในมาตรา ๘ ทวิ และมาตรา ๘ เบญจ มาใช้บังคับโดยอนุโลม^{๑๘}

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

การแต่งตั้งอธิบดีหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นของส่วนราชการตามวรรคสี่ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดเป็นผู้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ และให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวเป็นผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต^{๑๙}

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^{๑๗} มาตรา ๑๘ วรรคสี่ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^{๑๘} มาตรา ๑๘ วรรคห้า เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^{๑๙} มาตรา ๑๘ วรรคหก เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ก่อนที่คณะรัฐมนตรีจะให้ความเห็นชอบในร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งส่วนราชการตามวรรคสี่ของกระทรวงใด ให้นายกรัฐมนตรีส่งร่างพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเพื่อทราบ^{๒๐}

ให้นำความในวรรคสี่ วรรคห้า วรรคหก และวรรคเจ็ด มาใช้บังคับกับสำนักนายกรัฐมนตรีและทบวงตามหมวด ๓ โดยอนุโลม^{๒๑}

[คำว่า “สำนักงานรัฐมนตรี” แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕]

มาตรา ๑๙^{๒๒} กระทรวงมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม

การจัดระเบียบราชการในกระทรวงหนึ่ง ๆ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม ส่วนการจัดระเบียบราชการในกระทรวงที่เกี่ยวกับการทหารและการศึกษา ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยกรนั้น

มาตรา ๑๙/๑^{๒๓} ให้ปลัดกระทรวง หัวหน้ากลุ่มภารกิจและหัวหน้าส่วนราชการตั้งแต่ระดับกรมขึ้นไป วางแผนและประสานกิจกรรมให้มีการใช้ทรัพยากรของส่วนราชการต่าง ๆ ในกระทรวงร่วมกันเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า และบรรลุเป้าหมายของกระทรวง

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง หัวหน้าส่วนราชการและหัวหน้ากลุ่มภารกิจดังกล่าวจะมีมติให้นางบประมาณที่แต่ละส่วนราชการได้รับจัดสรรมาดำเนินการและใช้จ่ายร่วมกันก็ได้

มาตรา ๒๐^{๒๔} ภายใต้บังคับบทบัญญัติมาตรา ๑๑ ในกระทรวงหนึ่ง ให้มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงานในกระทรวงให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภาหรือที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ โดยจะให้มีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการก็ได้

ในกรณีที่รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง การสั่งหรือการปฏิบัติราชการของรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมอบหมาย

^{๒๐} มาตรา ๑๘ วรรคเจ็ด เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕

^{๒๑} มาตรา ๑๘ วรรคแปด เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕

^{๒๒} มาตรา ๑๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕

^{๒๓} มาตรา ๑๙/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕

^{๒๔} มาตรา ๒๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕

ในกรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเป็นผู้บังคับบัญชาส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม แต่มีได้สังกัดกระทรวง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงจะมอบหมายให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงปฏิบัติราชการแทนก็ได้

มาตรา ๒๑^{๒๕} ในกระทรวงให้มีปลัดกระทรวงคนหนึ่งมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) รับผิดชอบควบคุมราชการประจำในกระทรวง แปลงนโยบายเป็นแนวทางและแผนการปฏิบัติราชการ กำกับการทำงานของส่วนราชการในกระทรวงให้เกิดผลสัมฤทธิ์ และประสานการปฏิบัติงานของส่วนราชการในกระทรวงให้มีเอกภาพสอดคล้องกัน รวมทั้งเร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในกระทรวง

(๒) เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการของส่วนราชการในกระทรวงรองจากรัฐมนตรี

(๓) เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงานปลัดกระทรวง และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานปลัดกระทรวง

ในการปฏิบัติราชการของปลัดกระทรวงตามวรรคหนึ่ง จะให้มีรองปลัดกระทรวงคนหนึ่งเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการตามที่ปลัดกระทรวงมอบหมายก็ได้

ภายในกระทรวงจะออกกฎกระทรวงกำหนดให้ส่วนราชการระดับกรมตั้งแต่สองส่วนราชการขึ้นไปอยู่ภายใต้กลุ่มภารกิจเดียวกันก็ได้ โดยให้แต่ละกลุ่มภารกิจมีผู้ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีคนหนึ่งเป็นหัวหน้ากลุ่มภารกิจรับผิดชอบราชการและบังคับบัญชาข้าราชการของส่วนราชการในกลุ่มภารกิจนั้น โดยปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อปลัดกระทรวงหรือขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง และในกรณีที่ขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีต้องรายงานผลการดำเนินงานต่อปลัดกระทรวงตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

ในกลุ่มภารกิจเดียวกัน หัวหน้ากลุ่มภารกิจอาจกำหนดให้ส่วนราชการของส่วนราชการระดับกรมแห่งหนึ่งปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับสารบรรณ บุคลากร การเงิน การพัสดุ หรือการบริหารงานทั่วไปให้แก่ส่วนราชการแห่งอื่นภายใต้กลุ่มภารกิจเดียวกันก็ได้

กระทรวงใดมีได้จัดให้มีกลุ่มภารกิจ และมีปริมาณงานมาก จะให้มีรองปลัดกระทรวงเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการเพิ่มขึ้นเป็นสองคนก็ได้

ในกรณีที่กระทรวงใดมีการจัดกลุ่มภารกิจ จะให้มีรองปลัดกระทรวงเพิ่มขึ้นเป็นหัวหน้ากลุ่มภารกิจก็ได้ และให้อำนาจหน้าที่ของปลัดกระทรวงที่เกี่ยวกับราชการของส่วนราชการในกลุ่มภารกิจเป็นอำนาจหน้าที่ของหัวหน้ากลุ่มภารกิจนั้น ทั้งนี้ เว้นแต่จะมีกฎกระทรวงกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

กระทรวงใดมีการกิจเพิ่มขึ้น และมีความจำเป็นอย่างยิ่งต้องมีรองปลัดกระทรวงมากกว่าที่กำหนดไว้ในวรรคห้าหรือวรรคหก คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนและคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการจะร่วมกันอนุมัติให้กระทรวงนั้นมีรองปลัดกระทรวงเพิ่มขึ้นเป็นกรณีพิเศษโดยจะกำหนดเงื่อนไขหรือเงื่อนไขเวลาไว้ด้วยหรือไม่ก็ได้^{๒๖}

^{๒๕} มาตรา ๒๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕

^{๒๖} มาตรา ๒๑ วรรคเจ็ด เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐

ในการดำเนินการตามวรรคเจ็ด ให้คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการจัดให้มีการประชุมพิจารณาร่วมกัน โดยกรรมการแต่ละฝ่ายจะต้องมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งจึงจะเป็นองค์ประชุม และในการออกเสียงลงมติจะต้องได้คะแนนเสียงของกรรมการแต่ละฝ่ายเกินกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการฝ่ายดังกล่าวที่มาประชุม แล้วให้นำมติดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป^{๒๗}

มาตรา ๒๒ สำนักงานรัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการทางการเมือง มีเลขานุการรัฐมนตรีซึ่งเป็นข้าราชการการเมืองเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐมนตรีขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวง และจะให้มีผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีซึ่งเป็นข้าราชการการเมืองคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นผู้ช่วยสั่งหรือปฏิบัติราชการแทนเลขานุการรัฐมนตรีก็ได้

[คำว่า “สำนักงานรัฐมนตรี” แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕]

มาตรา ๒๓ สำนักงานปลัดกระทรวงมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของกระทรวง และราชการที่คณะรัฐมนตรีมิได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของกรมใดกรมหนึ่งในสังกัดกระทรวงโดยเฉพาะ รวมทั้งกำกับและเร่งรัดการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในกระทรวงให้เป็นไปตามนโยบายแนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการของกระทรวง

ในกรณีที่กระทรวงมีทบวงอยู่ในสังกัดและยังไม่สมควรจัดตั้งสำนักงานปลัดทบวงตามมาตรา ๒๕ วรรคสาม จะให้สำนักงานปลัดกระทรวงทำหน้าที่สำนักงานปลัดทบวงด้วยก็ได้

มาตรา ๒๔ การจัดระเบียบราชการในทบวงซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากระทรวง ให้อนุโลมตามการจัดระเบียบราชการของกระทรวงซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๘ ถึงมาตรา ๒๓

หมวด ๓

การจัดระเบียบราชการในทบวงซึ่งสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือกระทรวง

มาตรา ๒๕ ราชการส่วนใดซึ่งโดยสภาพและปริมาณของงานไม่เหมาะสมที่จะจัดตั้งเป็นกระทรวงหรือทบวงซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากระทรวง จะจัดตั้งเป็นทบวงสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือกระทรวง เพื่อให้มีรัฐมนตรีว่าการทบวงเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของทบวงก็ได้ และให้จัดระเบียบราชการในทบวงดังนี้

(๑) สำนักงานรัฐมนตรี

(๒) สำนักงานปลัดทบวง

(๓) กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น เว้นแต่บางทบวงซึ่งเห็นว่าไม่มีความจำเป็นจะไม่แยกส่วนราชการตั้งขึ้นเป็นกรมก็ได้

^{๒๗} มาตรา ๒๑ วรรคแปด เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐

ให้ส่วนราชการตาม (๒) และส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นตาม (๓) มีฐานะเป็นกรม

ในกรณีที่สำนักนายกรัฐมนตรีหรือกระทรวงมีทบวงอยู่ในสังกัด และปริมาณ และคุณภาพของราชการในทบวงยังไม่สมควรจัดตั้งสำนักงานปลัดทบวง จะให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือสำนักงานปลัดกระทรวงทำหน้าที่สำนักงานปลัดทบวงด้วยก็ได้

[คำว่า “สำนักงานรัฐมนตรี” แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕]

มาตรา ๒๖ การจัดระเบียบราชการในทบวงหนึ่ง ๆ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม ส่วนการจัดระเบียบราชการในทบวงมหาวิทยาลัย ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ทบวงมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม

มาตรา ๒๗ ภายใต้บังคับบทบัญญัติมาตรา ๑๑ ทบวงหนึ่งมีรัฐมนตรีว่าการทบวง เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และกำหนดนโยบายของทบวงให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของทบวง และจะให้มีรัฐมนตรีช่วยว่าการทบวงเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการก็ได้

ในกรณีที่รัฐมนตรีช่วยว่าการทบวง การสั่งหรือการปฏิบัติราชการของรัฐมนตรีช่วยว่าการทบวงให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการทบวงมอบหมาย

ในกรณีที่เป็นทบวงสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือกระทรวง ให้รัฐมนตรีว่าการทบวงปฏิบัติราชการภายใต้การกำกับของนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวง แล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๘ ทบวง นอกจากมีรัฐมนตรีว่าการทบวงและรัฐมนตรีช่วยว่าการทบวง ให้มีปลัดทบวงคนหนึ่งมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(๑) รับผิดชอบควบคุมราชการประจำในทบวง กำหนดแนวทางและแผนการปฏิบัติราชการของทบวง และลำดับความสำคัญของแผนการปฏิบัติราชการประจำปีของส่วนราชการในทบวงให้เป็นไปตามนโยบายที่รัฐมนตรีกำหนด รวมทั้งกำกับ เร่งรัด ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในทบวง

(๒) เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการของส่วนราชการในทบวงรองจากรัฐมนตรี

(๓) เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงานปลัดทบวงและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานปลัดทบวง

ในการปฏิบัติราชการของปลัดทบวงตามวรรคหนึ่ง ให้มีรองปลัดทบวงเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการ และจะให้มีผู้ช่วยปลัดทบวงเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการด้วยก็ได้

ในกรณีที่มิทรงปลัดทบวงหรือผู้ช่วยปลัดทบวง หรือมีทั้งรองปลัดทบวงและผู้ช่วยปลัดทบวง ให้รองปลัดทบวงหรือผู้ช่วยปลัดทบวงเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการรองจากปลัดทบวง

ให้รองปลัดทบวง ผู้ช่วยปลัดทบวง และผู้ดำรงตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นในสำนักงานปลัดทบวง มีอำนาจหน้าที่ตามที่ปลัดทบวงกำหนดหรือมอบหมาย

ในกรณีที่ปลัดทบวงจะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งใดหรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมีได้กล่าวถึงอำนาจของปลัดทบวงไว้ให้ปลัดทบวงมีอำนาจดังเช่นปลัดกระทรวง

ในกรณีที่ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือสำนักงานปลัดกระทรวงทำหน้าที่สำนักงานปลัดทบวง ให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือปลัดกระทรวงทำหน้าที่ปลัดทบวง

มาตรา ๒๙ สำนักงานรัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการทางการเมือง มีเลขานุการรัฐมนตรีซึ่งเป็นข้าราชการการเมืองเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐมนตรีขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการทบวง และจัดให้มีผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรี ซึ่งเป็นข้าราชการการเมืองคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นผู้ช่วยสั่งหรือปฏิบัติราชการแทนเลขานุการรัฐมนตรีก็ได้

[คำว่า “สำนักงานรัฐมนตรี” แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕]

มาตรา ๓๐ สำนักงานปลัดทบวงมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของทบวง และราชการที่คณะรัฐมนตรีมีได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของกรมใดกรมหนึ่งในสังกัดทบวง โดยเฉพาะ รวมทั้งกำกับและเร่งรัดการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในทบวงให้เป็นไปตามนโยบายแนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการของทบวง

หมวด ๔

การจัดระเบียบราชการในกรม

มาตรา ๓๑ กรมซึ่งสังกัดหรือไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง อาจแบ่งส่วนราชการดังนี้

(๑) สำนักงานเลขานุการกรม

(๒) กองหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบกอง เว้นแต่บางกรมเห็นว่าไม่มีความจำเป็น

จะไม่แยกส่วนราชการตั้งขึ้นเป็นกองก็ได้

กรมใดมีความจำเป็น จะแบ่งส่วนราชการโดยให้มีส่วนราชการอื่นนอกจาก (๑) หรือ

(๒) ก็ได้

สำหรับสำนักงานตำรวจแห่งชาติจะแบ่งส่วนราชการให้เหมาะสมกับราชการของ

ตำรวจก็ได้

^{๒๘} มาตรา ๓๑ วรรคสามแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๕๓

มาตรา ๓๒^{๒๙} กรมมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวงตามที่กำหนดในกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการของกรม หรือตามกฎหมายว่าด้วยอำนาจหน้าที่ของกรมนั้น

ในกรมหนึ่งมีอธิบดีคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกรมให้เกิดผลสัมฤทธิ์และเป็นไปตามเป้าหมาย แนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการของกระทรวงและในกรณีที่มีกฎหมายอื่นกำหนดอำนาจหน้าที่ของอธิบดีไว้เป็นการเฉพาะ การใช้อำนาจและการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าวให้คำนึงถึงนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภาหรือที่คณะรัฐมนตรีกำหนด หรืออนุมัติ และนโยบาย แนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการของกระทรวงด้วย

ในกรมหนึ่งจะให้มีรองอธิบดีเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการรองจากอธิบดีและช่วยอธิบดีปฏิบัติราชการก็ได้

รองอธิบดีมีอำนาจหน้าที่ตามที่อธิบดีกำหนดหรือมอบหมาย

มาตรา ๓๓ สำนักงานเลขาธิการกรมมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของกรมและราชการที่มีได้แยกให้เป็นหน้าที่ของกองหรือส่วนราชการใดโดยเฉพาะมีเลขาธิการกรมเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานเลขาธิการกรม

ส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคหนึ่ง (๒) และส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง ให้มีอำนาจหน้าที่ตามที่ได้กำหนดไว้ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการนั้น ๆ โดยให้มีผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากอง หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่เทียบเท่าผู้อำนวยการกอง หรือหัวหน้ากอง หรือหัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ

มาตรา ๓๔ ๖ กระทรวง ทบวง กรมใดมีเหตุพิเศษ จะตราพระราชกฤษฎีกาแบ่งท้องที่ออกเป็นเขตเพื่อให้มีหัวหน้าส่วนราชการประจำเขตแล้วแต่จะเรียกชื่อเพื่อปฏิบัติงานทางวิชาการก็ได้ หัวหน้าส่วนราชการประจำเขตมีอำนาจหน้าที่เป็นผู้รับนโยบายและคำสั่งจากกระทรวง ทบวง กรม มาปฏิบัติงานทางวิชาการ และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการประจำสำนักงานเขตซึ่งสังกัดกระทรวง ทบวง กรมนั้น

ความในมาตรานี้ไม่ใช้บังคับแก่การแบ่งเขตและการปกครองบังคับบัญชาของตำรวจซึ่งได้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา^{๓๐}

มาตรา ๓๕ ๖ กระทรวง ทบวง หรือกรมใดโดยสภาพและปริมาณของงานสมควรมีผู้ตรวจราชการของกระทรวง ทบวง หรือกรมานั้น ก็ให้กระทรวง ทบวง กรมนั้น

ผู้ตรวจราชการของกระทรวง ทบวง หรือกรม มีอำนาจหน้าที่ตรวจและแนะนำการปฏิบัติราชการอันเกี่ยวกับกระทรวง ทบวง หรือกรมนั้นให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับของกระทรวง ทบวง หรือกรมหรือมติของคณะรัฐมนตรี หรือการสั่งการของนายกรัฐมนตรี

^{๒๙} มาตรา ๓๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕

^{๓๐} มาตรา ๓๔ วรรคสามแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๕๓

มาตรา ๓๖ ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรมจะมีเลขาธิการ ผู้อำนวยการ หรือตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งเทียบเท่าปลัดกระทรวงหรืออธิบดีเป็นผู้บังคับบัญชา ข้าราชการ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของส่วนราชการนั้นให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด และจะให้มีรองเลขาธิการ รองผู้อำนวยการหรือตำแหน่งรองของตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น หรือ ผู้ช่วยเลขาธิการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการหรือตำแหน่งผู้ช่วยของตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น หรือมีทั้งรอง เลขาธิการ และผู้ช่วยเลขาธิการหรือทั้งรองผู้อำนวยการและผู้ช่วยผู้อำนวยการ หรือทั้งตำแหน่งรอง และตำแหน่งผู้ช่วยของตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และช่วยปฏิบัติ ราชการแทนก็ได้

มาตรา ๓๗ ให้นำความในมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ และ มาตรา ๓๕ มาใช้บังคับแก่ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรมโดยอนุโลม

หมวด ๕
การปฏิบัติราชการแทน

มาตรา ๓๘^{๓๑} อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการหรือการ ดำเนินการอื่นที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่อง การมอบอำนาจไว้ ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการเดียวกัน หรือส่วนราชการอื่น หรือผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่ กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งอาจกำหนดให้มีการมอบอำนาจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ตลอดจนการมอบอำนาจให้ทำนิติกรรมสัญญา ฟ้องคดีและดำเนินคดี หรือกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขในการมอบอำนาจหรือที่ผู้รับมอบอำนาจต้องปฏิบัติก็ได้

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับอำนาจในการอนุญาตตามกฎหมายที่บัญญัติให้ ต้องออกใบอนุญาตหรือที่บัญญัติผู้มีอำนาจอนุญาตไว้เป็นการเฉพาะ ในกรณีเช่นนั้นให้ผู้ดำรงตำแหน่ง ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายดังกล่าวมีอำนาจมอบอำนาจให้ข้าราชการซึ่งเป็นผู้ได้บังคับบัญชาและผู้ว่า ราชการจังหวัดได้ตามที่เห็นสมควร หรือตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด ในกรณีมอบอำนาจให้ผู้ว่า ราชการจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจมอบอำนาจได้ต่อไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ผู้มอบ อำนาจกำหนด

ในกรณีตามวรรคสาม เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนจะตรา พระราชกฤษฎีกากำหนดรายชื่อกฎหมายที่ผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายดังกล่าวอาจมอบ อำนาจตามวรรคหนึ่งตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวก็ได้

^{๓๑} มาตรา ๓๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐

การมอบอำนาจให้ทำเป็นหนังสือ

มาตรา ๓๙^{๓๒} เมื่อมีการมอบอำนาจแล้ว ผู้รับมอบอำนาจมีหน้าที่ต้องรับมอบอำนาจนั้น โดยผู้มอบอำนาจจะกำหนดให้ผู้รับมอบอำนาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนต่อไป โดยจะกำหนดหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขในการใช้อำนาจนั้นไว้ด้วยหรือไม่ก็ได้ แต่ในกรณีการมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัด คณะรัฐมนตรีจะกำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องมอบอำนาจต่อไปให้รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัดหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในจังหวัดก็ได้

มาตรา ๔๐^{๓๓} ในการมอบอำนาจ ให้ผู้มอบอำนาจพิจารณาถึงการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ความรวดเร็วในการปฏิบัติราชการ การกระจายความรับผิดชอบตามสภาพของตำแหน่งของผู้รับมอบอำนาจ และผู้รับมอบอำนาจต้องปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบอำนาจตามวัตถุประสงค์ของการมอบอำนาจดังกล่าว

เมื่อได้มอบอำนาจแล้ว ผู้มอบอำนาจมีหน้าที่กำกับดูแลและติดตามผลการปฏิบัติราชการของผู้รับมอบอำนาจ และให้มีอำนาจแนะนำหรือแก้ไขการปฏิบัติราชการของผู้รับมอบอำนาจได้

มาตรา ๔๐/๑^{๓๔} ในการปฏิบัติราชการของส่วนราชการภายในกรม ถ้าการปฏิบัติราชการใดของส่วนราชการนั้นมีลักษณะเป็นงานการให้บริการหรือมีการให้บริการเกี่ยวเนื่องอยู่ด้วย และหากแยกการบริหารออกเป็นหน่วยบริการรูปแบบพิเศษจะบรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๓/๑ ยิ่งขึ้น ส่วนราชการดังกล่าวโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจะแยกการปฏิบัติราชการในเรื่องนั้น ไปจัดตั้งเป็นหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ ซึ่งมีใช่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจแต่อยู่ในกำกับของส่วนราชการดังกล่าวก็ได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยให้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดตั้ง การมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทน วิธีการบริหารงาน การดำเนินการด้านทรัพย์สิน การกำกับดูแลสิทธิประโยชน์ของบุคลากรและการยุบเลิกไว้ด้วย

ให้หน่วยบริการรูปแบบพิเศษ มีหน้าที่ปฏิบัติงานให้กับส่วนราชการตามภารกิจที่จัดตั้งหน่วยบริการรูปแบบพิเศษนั้นเป็นหลัก และสนับสนุนภารกิจอื่นของส่วนราชการดังกล่าวตามที่ได้รับมอบหมาย และอาจให้บริการแก่ส่วนราชการอื่น หน่วยงานของรัฐหรือเอกชน แต่ต้องไม่กระทบกระเทือนต่อภารกิจอันเป็นวัตถุประสงค์แห่งการจัดตั้ง

ให้รายได้ของหน่วยบริการรูปแบบพิเศษเป็นรายได้ที่ไม่ต้องนำส่งคลังตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง

^{๓๒} มาตรา ๓๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐

^{๓๓} มาตรา ๔๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐

^{๓๔} มาตรา ๔๐/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐

มาตรา ๔๖ ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งอธิบดี หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองอธิบดีเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้ามีรองอธิบดีหลายคน ให้ปลัดกระทรวงแต่งตั้งรองอธิบดีคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิบดีหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ปลัดกระทรวงแต่งตั้งข้าราชการในกรมซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่ารองอธิบดี หรือข้าราชการตั้งแต่ตำแหน่งหัวหน้ากองหรือเทียบเท่าขึ้นไปคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน แต่ถ้านายกรัฐมนตรีสำหรับสำนักนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเห็นสมควรเพื่อความเหมาะสมแก่การรับผิดชอบการปฏิบัติราชการในกรม นั้น นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงจะแต่งตั้งข้าราชการคนใดคนหนึ่งซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอธิบดีหรือเทียบเท่า เป็นผู้รักษาราชการแทนก็ได้

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิบดี หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ อธิบดีจะแต่งตั้งข้าราชการในกรมซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่ารองอธิบดี หรือข้าราชการตั้งแต่ตำแหน่งหัวหน้ากองหรือเทียบเท่าขึ้นไปเป็นผู้รักษาราชการแทนก็ได้

ให้นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสองมาใช้บังคับแก่กรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการ รองเลขาธิการ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หรือตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งเทียบเท่า ปลัดกระทรวงหรืออธิบดี ในส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรมด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๔๗ ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งเลขานุการกรมตามมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง หรือหัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา ๓๓ วรรคสอง หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้อธิบดีแต่งตั้งข้าราชการในกรมคนหนึ่งซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าหัวหน้ากองหรือเทียบเท่า เป็นผู้รักษาราชการแทน

ให้นำความในมาตรานี้มาใช้บังคับแก่ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรมด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๔๘ ให้ผู้รักษาราชการแทนตามความในพระราชบัญญัตินี้มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ซึ่งตนแทน

ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดหรือผู้รักษาราชการแทนผู้ดำรงตำแหน่งนั้นมอบหมายหรือมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทน ให้ผู้ปฏิบัติราชการแทนมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ซึ่งมอบหมายหรือมอบอำนาจ

ในกรณีที่มีกฎหมายอื่นแต่งตั้งให้ผู้ดำรงตำแหน่งใดเป็นกรรมการหรือให้มีอำนาจหน้าที่อย่างใด ให้ผู้รักษาราชการแทนหรือผู้ปฏิบัติราชการแทนมีอำนาจหน้าที่เป็นกรรมการหรือมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งนั้นในการรักษาราชการแทนหรือปฏิบัติราชการแทนด้วยแล้วแต่กรณี

มาตรา ๔๙ การเป็นผู้รักษาราชการแทนตามพระราชบัญญัตินี้ไม่กระทบกระเทือนอำนาจนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีเจ้าสังกัด ปลัดกระทรวง หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าปลัดกระทรวง ปลัดทบวง อธิบดีหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าอธิบดี ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาที่จะแต่งตั้งข้าราชการอื่นเป็นผู้รักษาราชการแทนตามอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่ตามกฎหมาย

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งผู้รักษาราชการแทนตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ดำรงตำแหน่งรองหรือผู้ช่วยพ้นจากความเป็นผู้รักษาราชการแทนนับแต่เวลาที่ผู้ได้รับแต่งตั้งตามวรรคหนึ่งเข้ารับหน้าที่

มาตรา ๕๐ ความในหมวดนี้มีให้ใช้บังคับแก่ราชการในกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับทหาร

หมวด ๗

การบริหารราชการในต่างประเทศ^{๓๔}

มาตรา ๕๐/๑^{๓๕} ในหมวดนี้

“คณะผู้แทน” หมายความว่า บรรดาข้าราชการฝ่ายพลเรือน หรือข้าราชการฝ่ายทหารประจำการในต่างประเทศซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในสถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ สถานกงสุล สถานรองกงสุล ส่วนราชการของกระทรวงการต่างประเทศซึ่งเรียกชื่อเป็นอย่างอื่น และปฏิบัติหน้าที่เช่นเดียวกับสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลใหญ่ และคณะผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การระหว่างประเทศ

“หัวหน้าคณะผู้แทน” หมายความว่า ข้าราชการสังกัดกระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าคณะผู้แทนตามระเบียบพิธีการทูต หรือระเบียบพิธีการกงสุล ในกรณีของคณะผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การระหว่างประเทศ ให้หมายความว่า ข้าราชการสังกัดส่วนราชการซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าคณะผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การระหว่างประเทศ

“รองหัวหน้าคณะผู้แทน” หมายความว่า ข้าราชการสังกัดกระทรวงการต่างประเทศซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการแทนหัวหน้าคณะผู้แทน ในกรณีของคณะผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การระหว่างประเทศ ให้หมายความว่า ข้าราชการสังกัดส่วนราชการซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในลักษณะเดียวกัน

มาตรา ๕๐/๒^{๓๖} ให้หัวหน้าคณะผู้แทนเป็นผู้รับนโยบายและคำสั่งจากนายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาล คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม มาปฏิบัติภารกิจให้เหมาะสมกับการปฏิบัติราชการในต่างประเทศ และเป็นหัวหน้าบังคับบัญชาบุคคลในคณะผู้แทน และจะให้มีรองหัวหน้าคณะผู้แทนเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการแทนหัวหน้าคณะผู้แทนก็ได้

การสั่ง และการปฏิบัติราชการของกระทรวง ทบวง กรม ต่อบุคคลในคณะผู้แทน ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

หัวหน้าคณะผู้แทนอาจมอบอำนาจให้บุคคลในคณะผู้แทนปฏิบัติราชการแทนตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

^{๓๔} หมวด ๗ การบริหารราชการในต่างประเทศ มาตรา ๕๐/๑ ถึง มาตรา ๕๐/๖ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕

^{๓๕} มาตรา ๕๐/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕

^{๓๖} มาตรา ๕๐/๒ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕

มาตรา ๕๐/๓^{๓๘} ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าคณะผู้แทน หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองหัวหน้าคณะผู้แทนรักษาราชการแทน

ในกรณีที่ไม่มีรองหัวหน้าคณะผู้แทนที่จะรักษาราชการแทนตามวรรคหนึ่ง หรือไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งได้อันเป็นบุคคลในคณะผู้แทน หรือมีแต่บุคคลดังกล่าวไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รักษาราชการแทนหัวหน้าคณะผู้แทนหรือผู้ดำรงตำแหน่งได้อันเป็นบุคคลในคณะผู้แทน เป็นไปตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับกับข้าราชการฝ่ายทหารประจำการในต่างประเทศ

มาตรา ๕๐/๔^{๓๙} หัวหน้าคณะผู้แทนมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

(๑) บริหารราชการตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนของทางราชการ

(๒) บริหารราชการตามที่คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม มอบหมาย หรือตามที่นายกรัฐมนตรีสั่งการในฐานะหัวหน้ารัฐบาล

(๓) บังคับบัญชาบุคคลในคณะผู้แทนและข้าราชการฝ่ายพลเรือนที่มีใช้บุคคลในคณะผู้แทนซึ่งประจำอยู่ในประเทศที่ตนมีอำนาจหน้าที่ เพื่อให้การปฏิบัติราชการเป็นไปตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม หรือมติของคณะรัฐมนตรี หรือการสั่งการของนายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาล

(๔) รายงานข้อเท็จจริงและความเห็นเกี่ยวกับผลการปฏิบัติราชการของบุคคลตาม (๓) เพื่อประกอบการพิจารณาของผู้บังคับบัญชาของส่วนราชการต้นสังกัดเกี่ยวกับการแต่งตั้งและการเลื่อนขั้นเงินเดือน

มาตรา ๕๐/๕^{๔๐} รัฐมนตรีว่าการกระทรวง รัฐมนตรีว่าการทบวง ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง อธิบดีหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า อาจมอบอำนาจให้หัวหน้าคณะผู้แทนปฏิบัติราชการแทนได้ ในการนี้ให้นำความในมาตรา ๓๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เมื่อมีการมอบอำนาจตามวรรคหนึ่งโดยชอบแล้ว ผู้รับมอบอำนาจมีหน้าที่ต้องรับมอบอำนาจนั้น และจะมอบอำนาจนั้นให้แก่ผู้อื่นต่อไปไม่ได้ เว้นแต่เป็นการมอบอำนาจต่อไปให้บุคคลในคณะผู้แทนตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

เมื่อได้มีการมอบอำนาจแล้ว หัวหน้าคณะผู้แทนมีหน้าที่กำกับ ติดตามผลการปฏิบัติราชการของผู้รับมอบอำนาจ และให้มีอำนาจแนะนำและแก้ไขการปฏิบัติราชการของผู้รับมอบอำนาจได้

^{๓๘} มาตรา ๕๐/๓ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕

^{๓๙} มาตรา ๕๐/๔ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕

^{๔๐} มาตรา ๕๐/๕ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕

มาตรา ๕๐/๖^{๕๑} การที่กระทรวง ทบวง กรม จะมอบอำนาจหรือมีคำสั่งใดที่
เกี่ยวข้องไปยังหัวหน้าคณะผู้แทน ให้แจ้งผ่านกระทรวงการต่างประเทศ

ส่วนที่ ๒

การจัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค

มาตรา ๕๑ ให้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาคดังนี้

(๑) จังหวัด

(๒) อำเภอ

หมวด ๑

จังหวัด

มาตรา ๕๒ ให้รวมท้องที่หลาย ๆ อำเภอตั้งขึ้นเป็นจังหวัดมีฐานะเป็นนิติบุคคล
การตั้ง ยุบ และเปลี่ยนแปลงเขตจังหวัด ให้ตราเป็นพระราชบัญญัติ
เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานแบบบูรณาการในจังหวัดหรือกลุ่มจังหวัด ให้จังหวัด
หรือกลุ่มจังหวัดยื่นคำขอจัดตั้งงบประมาณได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดใน
พระราชกฤษฎีกา ในกรณีนี้ให้ถือว่าจังหวัดหรือกลุ่มจังหวัดเป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วย
วิธีการงบประมาณ^{๕๒}

มาตรา ๕๒/๑^{๕๓} ให้จังหวัดมีอำนาจภายในเขตจังหวัด ดังต่อไปนี้

(๑) นำภารกิจของรัฐและนโยบายของรัฐบาลไปปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์

(๒) ดูแลให้มีการปฏิบัติและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อให้เกิดความสงบ
เรียบร้อยและเป็นธรรมในสังคม

(๓) จัดให้มีการคุ้มครอง ป้องกัน ส่งเสริม และช่วยเหลือประชาชนและชุมชนที่ด้อย
โอกาสเพื่อให้ได้รับความเป็นธรรมทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมในการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง

(๔) จัดให้มีการบริการภาครัฐเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้อย่างเสมอหน้า
รวดเร็ว และมีคุณภาพ

^{๕๑} มาตรา ๕๐/๖ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.
๒๕๔๕

^{๕๒} มาตรา ๕๒ วรรคสาม เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗)
พ.ศ. ๒๕๕๐

^{๕๓} มาตรา ๕๒/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ.
๒๕๕๐

(๕) จัดให้มีการส่งเสริม อุดหนุน และสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้สามารถดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีขีดความสามารถพร้อมที่จะดำเนินการตามภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนจากกระทรวง ทบวง กรม

(๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นของรัฐมอบหมาย หรือที่มีกฎหมายกำหนด เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของจังหวัดตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่ประจำอยู่ในเขตจังหวัดที่จะต้องปฏิบัติให้สอดคล้องและเป็นไปตามแผนพัฒนาจังหวัดตามมาตรา ๕๓/๑

มาตรา ๕๓ ในจังหวัดหนึ่งให้มีคณะกรรมการจังหวัด ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของผู้ว่าราชการจังหวัดในการบริหารราชการแผ่นดินในจังหวัดนั้น กับปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายหรือมติของคณะรัฐมนตรีกำหนด^{๕๔}

คณะกรรมการจังหวัดประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน รองผู้ว่าราชการจังหวัดหนึ่งคนตามทีผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย ปลัดจังหวัด อัยการจังหวัดซึ่งเป็นหัวหน้าที่ทำกรอัยการจังหวัด ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด และหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดจากกระทรวงและทบวงต่าง ๆ เว้นแต่กระทรวงมหาดไทยซึ่งประจำอยู่ในจังหวัด กระทรวง หรือทบวงละหนึ่งคน เป็นกรมการจังหวัดและหัวหน้าสำนักงานจังหวัดเป็นกรมการจังหวัดและเลขานุการ^{๕๕}

ถ้ากระทรวงหรือทบวงมีหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดซึ่งกรมต่าง ๆ ในกระทรวงหรือทบวงนั้นส่งมาประจำอยู่ในจังหวัดมากกว่าหนึ่งคน ให้ปลัดกระทรวงหรือปลัดทบวงกำหนดให้หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดหนึ่งคนเป็นผู้แทนของกระทรวงหรือทบวงในคณะกรรมการจังหวัด

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควรจะแต่งตั้งให้หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในราชการส่วนภูมิภาคคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นกรมการจังหวัดเพิ่มขึ้นเฉพาะการปฏิบัติหน้าที่ใดหน้าที่หนึ่งก็ได้

มาตรา ๕๓/๑^{๕๖} ให้จังหวัดจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระดับชาติ และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ในจังหวัด

ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดให้มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างหัวหน้าส่วนราชการที่มีสถานที่ตั้งทำการอยู่ในจังหวัดไม่ว่าจะเป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาคหรือราชการบริหารส่วนกลางและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดในจังหวัดรวมทั้งผู้แทนภาคประชาสังคม และผู้แทนภาคธุรกิจเอกชน

^{๕๔} มาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐

^{๕๕} มาตรา ๕๓ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๖

^{๕๖} มาตรา ๕๓/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐

การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามวรรคหนึ่ง จำนวนและวิธีการสรรหาผู้แทนภาค
ประชาสังคมและผู้แทนภาคธุรกิจเอกชนตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด
ในพระราชกฤษฎีกา

เมื่อประกาศใช้แผนพัฒนาจังหวัดแล้ว การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นและการดำเนินกิจการของส่วนราชการและหน่วยงานอื่นของรัฐทั้งปวงที่กระทำ
ในพื้นที่จังหวัดต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดดังกล่าว

มาตรา ๕๓/๒^๗ ให้นำความในมาตรา ๕๓/๑ มาใช้บังคับกับการจัดทำแผนพัฒนา

กลุ่มจังหวัดด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๕๔ ในจังหวัดหนึ่ง ให้มีผู้ว่าราชการจังหวัดคนหนึ่งเป็นผู้รับนโยบายและ
คำสั่งจากนายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาล คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม มาปฏิบัติทำให้
เหมาะสมกับท้องถิ่นและประชาชน และเป็นหัวหน้าบังคับบัญชาบรรดาข้าราชการฝ่ายบริหาร ซึ่ง
ปฏิบัติหน้าที่ในราชการส่วนภูมิภาคในเขตจังหวัด และรับผิดชอบในราชการจังหวัดและอำเภอ และ
จะให้มีรองผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัด หรือทั้งรองผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้ช่วย
ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดก็ได้

รองผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ
ฝ่ายบริหารส่วนภูมิภาคในเขตจังหวัด และรับผิดชอบในราชการรองจากผู้ว่าราชการจังหวัด

ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด และผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัดสังกัด

กระทรวงมหาดไทย

มาตรา ๕๕ ในจังหวัดหนึ่ง นอกจากจะมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหัวหน้าปกครอง
บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบงานบริหารราชการของจังหวัดดังกล่าวในมาตรา ๕๔ ให้มีปลัด
จังหวัดและหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดซึ่งกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ส่งมาประจำทำหน้าที่
เป็นผู้ช่วยเหลือผู้ว่าราชการจังหวัด และมีอำนาจบังคับบัญชาข้าราชการฝ่ายบริหารส่วนภูมิภาคซึ่ง
สังกัดกระทรวง ทบวง กรมนั้น ในจังหวัดนั้น

มาตรา ๕๕/๑^๘ ในจังหวัดหนึ่งนอกจากกรุงเทพมหานคร ให้มีคณะกรรมการธรร

มาภิบาลจังหวัดคณะหนึ่ง เรียกโดยย่อว่า “ก.ธ.จ.” ทำหน้าที่สอดส่องและเสนอแนะการปฏิบัติการกิจ
ของหน่วยงานของรัฐในจังหวัดให้ใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและเป็นไปตามหลักการที่
กำหนดไว้ในมาตรา ๓/๑

ก.ธ.จ. ประกอบด้วยผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีซึ่งมีเขตอำนาจในจังหวัด
เป็นประธานผู้แทนภาคประชาสังคม ผู้แทนสมาชิกสภาท้องถิ่นที่ไม่ได้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารและ

^๗ มาตรา ๕๓/๒ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ.
๒๕๕๐

^๘ มาตรา ๕๕/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ.
๒๕๕๐

ผู้แทนภาคธุรกิจเอกชน ทั้งนี้ จำนวน วิธีการสรรหา และการปฏิบัติหน้าที่ของ ก.ธ.จ. ให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

ในกรณีที่ ก.ธ.จ. พบว่ามีการละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับ หรือมีกรณีที่เป็นเหตุทุจริต ให้เป็นหน้าที่ของ ก.ธ.จ. ที่จะต้องแจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี เพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

มาตรา ๕๖ ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัด หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองผู้ว่าราชการจังหวัด หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ให้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัด หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ให้ปลัดจังหวัดเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้ามีรองผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัด หรือปลัดจังหวัดหลายคน ให้ปลัดกระทรวงแต่งตั้งรองผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัด หรือปลัดจังหวัดคนใดคนหนึ่งแล้วแต่กรณี เป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีทั้งผู้ดำรงตำแหน่งรองผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัด และปลัดจังหวัด หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดซึ่งมีอาวุโสตามระเบียบแบบแผนของทางราชการเป็นผู้รักษาราชการแทน

มาตรา ๕๗ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

(๑) บริหารราชการตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการ และตามแผนพัฒนาจังหวัด

(๒) บริหารราชการตามที่คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม มอบหมายหรือตามที่นายกรัฐมนตรีสั่งการในฐานะหัวหน้ารัฐบาล

(๓) บริหารราชการตามคำแนะนำและคำสั่งแห่งของผู้ตรวจราชการกระทรวงในเมื่อไม่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม มติของคณะรัฐมนตรีหรือการสั่งการของนายกรัฐมนตรี

(๔) กำกับดูแลการปฏิบัติราชการอันมิใช่ราชการส่วนภูมิภาคของข้าราชการซึ่งประจำอยู่ในจังหวัดนั้น ยกเว้นข้าราชการทหาร ข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการฝ่ายอัยการ ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ข้าราชการในสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินและข้าราชการครู ให้ปฏิบัติราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม หรือมติของคณะรัฐมนตรี หรือการสั่งการของนายกรัฐมนตรีหรืออัยการกระทำใด ๆ ของข้าราชการในจังหวัดที่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม มติของคณะรัฐมนตรีหรือการสั่งการของนายกรัฐมนตรีไว้ชั่วคราวแล้วรายงานกระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้อง

(๕) ประสานงานและร่วมมือกับข้าราชการทหาร ข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการฝ่ายอัยการ ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ข้าราชการในสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินและข้าราชการครู ผู้ตรวจราชการและหัวหน้าส่วนราชการในระดับเขตหรือภาค ในการพัฒนาจังหวัดหรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ

๕๕ มาตรา ๕๗ (๑) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐

(๖)^{๕๐} เสนอบประมาณต่อกระทรวงที่เกี่ยวข้อง หรือเสนอขอจัดตั้งงบประมาณต่อ
สำนักงานงบประมาณตามมาตรา ๕๒ วรรคสาม และรายงานให้กระทรวงมหาดไทยทราบ

(๗)^{๕๑} กำกับดูแลการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นตามกฎหมาย

(๘) กำกับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานองค์การของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ ในการ
นี้ให้มีอำนาจทำรายงานหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การของรัฐบาลหรือ
รัฐวิสาหกิจต่อรัฐมนตรีเจ้าสังกัดต่อองค์การของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ

(๙) บรรจุ แต่งตั้ง ให้บำเหน็จ และลงโทษข้าราชการส่วนภูมิภาคในจังหวัดตาม
กฎหมาย และตามที่ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรืออธิบดีมอบหมาย

มาตรา ๕๘ การยกเว้น จำกัด หรือตัดทอน อำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดใน
การบริหารราชการในจังหวัด หรือให้ข้าราชการของส่วนราชการใดมีอำนาจหน้าที่ในการบริหาร
ราชการส่วนภูมิภาคเช่นเดียวกับผู้ว่าราชการจังหวัดจะกระทำได้โดยตราเป็นพระราชบัญญัติ

มาตรา ๕๙ ให้นำความในมาตรา ๔๘ และมาตรา ๔๙ มาใช้บังคับแก่ผู้รักษา
ราชการแทนและผู้ปฏิบัติราชการแทนตามหมวดนี้

มาตรา ๖๐ ให้แบ่งส่วนราชการของจังหวัดดังนี้

(๑) สำนักงานจังหวัด มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปและการวางแผนพัฒนาจังหวัด
ของจังหวัดนั้น มีหัวหน้าสำนักงานจังหวัดเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบในการปฏิบัติ
ราชการของสำนักงานจังหวัด

(๒) ส่วนต่าง ๆ ซึ่งกระทรวง ทบวง กรม ได้ตั้งขึ้น มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการของ
กระทรวง ทบวง กรม นั้น ๆ มีหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดนั้น ๆ เป็นผู้ปกครองบังคับบัญชา
รับผิดชอบ

หมวด ๒
อำเภอ

มาตรา ๖๑ ในจังหวัดหนึ่งให้มีหน่วยราชการบริหารรองจากจังหวัดเรียกว่าอำเภอ
การตั้ง ยุบ และเปลี่ยนแปลงอำเภอ ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๖๑/๑^{๕๒} ให้อำเภอมีอำนาจหน้าที่ภายในเขตอำเภอ ดังต่อไปนี้

^{๕๐} มาตรา ๕๗ (๖) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐

^{๕๑} มาตรา ๕๗ (๗) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐

^{๕๒} มาตรา ๖๑/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐

(๑) อำนาจและหน้าที่ตามที่กำหนดในมาตรา ๕๒/๑ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) โดยให้นำความในมาตรา ๕๒/๑ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๒) ส่งเสริม สนับสนุน และจัดให้มีการบริการร่วมกันของหน่วยงานของรัฐใน ลักษณะศูนย์บริการร่วม

(๓) ประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อร่วมมือกับชุมชนในการ ดำเนินการให้มีแผนชุมชน เพื่อรองรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัด และกระทรวง ทบวง กรม

(๔) โกล่เกลี่ยหรือจัดให้มีการไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาทเพื่อให้เกิดความสงบ เรียบร้อยในสังคมตามมาตรา ๖๑/๒ และมาตรา ๖๑/๓

มาตรา ๖๑/๒^{๕๓} ในอำเภอหนึ่ง ให้มีคณะบุคคลผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยและประนอม ข้อพิพาทของประชาชนที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอ ในเรื่องข้อพิพาททางแพ่ง เกี่ยวกับที่ดิน ทรัพย์ และข้อพิพาททางแพ่งอื่นที่มีทุนทรัพย์ไม่เกินสองแสนบาท หรือมากกว่านั้น ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

ให้นายอำเภอโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการจังหวัดจัดทำบัญชีรายชื่อบุคคลที่ จะทำหน้าที่เป็นคณะบุคคลผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาท โดยคัดเลือกจากบุคคลที่มีความรู้หรือมีประสบการณ์เหมาะสมกับการทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

เมื่อมีข้อพิพาทเกิดขึ้นและคู่พิพาทตกลงยินยอมให้ใช้วิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทให้ คู่พิพาทแต่ละฝ่ายเลือกบุคคลจากบัญชีรายชื่อตามวรรคสองฝ่ายละหนึ่งคน และให้นายอำเภอ พนักงานอัยการประจำจังหวัดหรือปลัดอำเภอที่ได้รับมอบหมายคนหนึ่งเป็นประธาน เพื่อทำหน้าที่ เป็นคณะบุคคลผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาท

ให้คณะบุคคลผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทมีอำนาจหน้าที่รับฟังข้อ พิพาทโดยตรงจากคู่พิพาท และดำเนินการไกล่เกลี่ยให้เกิดข้อตกลงยินยอมร่วมกันระหว่างคู่พิพาท โดยเร็ว ถ้าคู่พิพาททั้งสองฝ่ายตกลงกันได้ ให้คณะบุคคลผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาท จัดให้มีการทำสัญญาประนีประนอมยอมความระหว่างคู่พิพาท และให้ถือเอาข้อตกลงตามสัญญา ประนีประนอมยอมความมีผลผูกพันคู่พิพาททั้งสองฝ่าย ในกรณีที่คู่พิพาทไม่อาจตกลงกันได้ ให้คณะ บุคคลผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทสั่งจำหน่ายข้อพิพาทนั้น

ข้อตกลงตามวรรคสี่ให้มีผลเช่นเดียวกับคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการตามกฎหมาย ว่าด้วยอนุญาโตตุลาการ

หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำบัญชี การดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทและการจัดทำ สัญญาประนีประนอมยอมความ ตลอดจนค่าตอบแทนของคณะบุคคลผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยและ ประนอมข้อพิพาท ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่คู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ปฏิบัติตามสัญญาประนีประนอมยอมความให้ คู่พิพาทอีกฝ่ายหนึ่งยื่นคำร้องต่อพนักงานอัยการ และให้พนักงานอัยการดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาล ที่มีเขตอำนาจเพื่อให้ออกคำบังคับให้ตามสัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าวโดยให้นำกฎหมาย ว่าด้วยอนุญาโตตุลาการมาใช้บังคับโดยอนุโลม

^{๕๓} มาตรา ๖๑/๒ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐

เมื่อคณะบุคคลผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทได้รับข้อพิพาทไว้พิจารณา ให้อายุความในการฟ้องร้องคดีระงับหยุดลง นับแต่วันที่ยื่นข้อพิพาทจนถึงวันที่คณะบุคคลผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทสั่งจำหน่ายข้อพิพาทหรือวันที่คู่พิพาททำสัญญาประนีประนอมยอมความกัน แล้วแต่กรณี

ความในมาตรานี้ให้ใช้กับเขตของกรุงเทพมหานครด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๖๑/๓^{๕๔} บรรดาความผิดที่มีโทษทางอาญาที่เกิดขึ้นในเขตอำเภอใดหากเป็นความผิดอันยอมความได้ และมีใช่เป็นความผิดเกี่ยวกับเพศ ถ้าผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหายินยอมหรือแสดงความจำนง ให้นายอำเภอของอำเภอนั้นหรือปลัดอำเภอที่นายอำเภอดังกล่าวมอบหมายเป็นผู้ไกล่เกลี่ยตามควรแก่กรณี และเมื่อผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหายินยอมเป็นหนังสือตามที่ไกล่เกลี่ยและปฏิบัติตามคำไกล่เกลี่ยดังกล่าวแล้ว ให้คดีอาญาเป็นอันเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในกรณีที่ผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหาไม่ยินยอมตามที่ไกล่เกลี่ย ให้จำหน่ายข้อพิพาทนั้น แต่เพื่อประโยชน์ในการที่ผู้เสียหายจะไปดำเนินคดีต่อไป อายุความการร้องทุกข์ตามประมวลกฎหมายอาญาให้เริ่มนับแต่วันที่จำหน่ายข้อพิพาท

หลักเกณฑ์และวิธีในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖๒ ในอำเภอหนึ่ง มีนายอำเภอคนหนึ่งเป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชาบรรดาข้าราชการในอำเภอ และรับผิดชอบงานบริหารราชการของอำเภอ

นายอำเภอสังกัดกระทรวงมหาดไทย

บรรดาอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับราชการของกรมการอำเภอหรือนายอำเภอซึ่งกฎหมายกำหนดให้กรมการอำเภอและนายอำเภอมีอยู่ให้โอนไปเป็นอำนาจและหน้าที่ของนายอำเภอ

มาตรา ๖๓ ในอำเภอหนึ่ง นอกจากจะมีนายอำเภอเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาและรับผิดชอบดังกล่าวในมาตรา ๖๒ ให้มีปลัดอำเภอและหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอซึ่งกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ส่งมาประจำให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอ และมีอำนาจบังคับบัญชาข้าราชการฝ่ายบริหารส่วนภูมิภาคซึ่งสังกัดกระทรวง ทบวง กรมนั้น ในอำเภอนั้น

มาตรา ๖๔ ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งนายอำเภอ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งปลัดอำเภอ หรือหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอผู้มีอาวุโสตามระเบียบแบบแผนของทางราชการเป็นผู้รักษาราชการแทน

ถ้ามีผู้ดำรงตำแหน่งนายอำเภอ แต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้นายอำเภอแต่งตั้งปลัดอำเภอ หรือหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอผู้มีอาวุโสตามระเบียบแบบแผนของทางราชการเป็นผู้รักษาราชการแทน

^{๕๔} มาตรา ๖๑/๓ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอมิได้แต่งตั้งผู้รักษาราชการแทนไว้ตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้ปลัดอำเภอหรือหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอผู้มีอาวุโสตามระเบียบแบบแผนของทางราชการเป็นผู้รักษาราชการแทน

มาตรา ๖๕ นายอำเภอมีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

(๑) บริหารราชการตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนของทางราชการ ถ้ากฎหมายใดมิได้บัญญัติว่าการปฏิบัติตามกฎหมายนั้นเป็นหน้าที่ของผู้ใดโดยเฉพาะ ให้เป็นหน้าที่ของนายอำเภอที่จะต้องรักษาการให้เป็นไปตามกฎหมายนั้นด้วย

(๒) บริหารราชการตามที่คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม มอบหมายหรือตามที่นายกรัฐมนตรีสั่งการในฐานะหัวหน้ารัฐบาล

(๓) บริหารราชการตามคำแนะนำและคำสั่งชี้แจงของผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้มีหน้าที่ตรวจการอื่นซึ่งคณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม และผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย ในเมื่อไม่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม มติของคณะรัฐมนตรี หรือการสั่งการของนายกรัฐมนตรี

(๔) ควบคุมดูแลการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในอำเภอตามกฎหมาย

มาตรา ๖๖ ให้แบ่งส่วนราชการของอำเภอดังนี้

(๑) สำนักงานอำเภอ มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของอำเภอนั้น ๆ มีนายอำเภอเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบ

(๒) ส่วนต่าง ๆ ซึ่งกระทรวง ทบวง กรม ได้ตั้งขึ้นในอำเภอนั้น มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวง ทบวง กรม นั้น ๆ มีหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอนั้น ๆ เป็นผู้ปกครองบังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๖๗ ให้นำความในมาตรา ๔๘ และมาตรา ๔๙ มาใช้บังคับแก่ผู้รักษาราชการแทนและผู้ปฏิบัติราชการแทนตามหมวดนี้

มาตรา ๖๘ การจัดการปกครองอำเภอ นอกจากที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น

ส่วนที่ ๓

การจัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๖๙ ท้องถิ่นใดที่เห็นสมควรจัดให้ราษฎรมีส่วนในการปกครองท้องถิ่นให้จัดระเบียบการปกครองเป็นราชการส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๗๐ ให้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่นดังนี้

(๑) องค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๒) เทศบาล

(๓) สุขาภิบาล

(๔) ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่มิได้มีกฎหมายกำหนด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๗๑ การจัดระเบียบการปกครององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล
สุขาภิบาล และราชการส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่มิได้มีกฎหมายกำหนด ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ส่วนที่ ๔

คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ^{๕๕}

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๗๑/๑^{๕๖} ให้มีคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการคณะหนึ่ง เรียกโดยย่อว่า
“ก.พ.ร.” ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน
รัฐมนตรีหนึ่งคนที่นายกรัฐมนตรีกำหนดเป็นรองประธาน ผู้ซึ่งคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่
องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมอบหมายหนึ่งคน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิไม่เกินสิบคน ซึ่ง
คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในทางด้านนิติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ การ
บริหารรัฐกิจ การบริหารธุรกิจ การเงินการคลัง จิตวิทยาองค์การ และสังคมวิทยา อย่างน้อยด้านละ
หนึ่งคน

ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผล คณะรัฐมนตรีจะกำหนดให้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เลขาธิการ ก.พ.ร. เป็นกรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่ง

การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาจากรายชื่อบุคคลที่ได้รับ

การเสนอโดยวิธีการสรรหา ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๗๑/๒^{๕๗} กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม

ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๓) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับ

ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^{๕๕} ส่วนที่ ๔ คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ มาตรา ๗๑/๑ ถึง มาตรา ๗๑/๑๐ เพิ่มโดย
พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^{๕๖} มาตรา ๗๑/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.
๒๕๔๕

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^{๕๗} มาตรา ๗๑/๑ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน
(ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^{๕๘} มาตรา ๗๑/๒ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.
๒๕๔๕

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๔) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

(๕) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือ รัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่าการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

มาตรา ๗๑/๓^{๕๙} กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี ผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่งแล้ว อาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามวาระ แต่ยังมีได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒินั้นปฏิบัติหน้าที่ไปก่อนจนกว่าจะได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่

มาตรา ๗๑/๔^{๖๐} นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๗๑/๒
- (๔) คณะรัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

มาตรา ๗๑/๕^{๖๑} ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระและยังมีได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้กรรมการที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้

เมื่อตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิว่างลงก่อนวาระ ให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายในสามสิบวัน เว้นแต่วาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเหลือไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน จะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิก็ได้

มาตรา ๗๑/๖^{๖๒} กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง หรือ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอื่นยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับแต่งตั้งมีวาระการดำรงตำแหน่งเท่ากับเวลาที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ยังอยู่ในตำแหน่ง

^{๕๙} มาตรา ๗๑/๓ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕

^{๖๐} มาตรา ๗๑/๔ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕

^{๖๑} มาตรา ๗๑/๕ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕

^{๖๒} มาตรา ๗๑/๖ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕

มาตรา ๗๑/๗^{๖๓} การประชุม ก.พ.ร. ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุม ไม่ว่ากรรมการดังกล่าวจะเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ทำงานเต็มเวลาหรือไม่

ในการประชุม ก.พ.ร. ถ้าประธานไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานปฏิบัติหน้าที่แทน ในกรณีที่ไม่มีรองประธานหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๗๑/๘^{๖๔} การปฏิบัติหน้าที่และค่าตอบแทนของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ต้องทำงานเต็มเวลา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๗๑/๙^{๖๕} ให้มีสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ เป็นส่วนราชการในสำนักนายกรัฐมนตรี ทำหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการของ ก.พ.ร. และหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายหรือ ก.พ.ร. กำหนด โดยมีเลขาธิการ ก.พ.ร. ซึ่งเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และรับผิดชอบการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี

มาตรา ๗๑/๑๐^{๖๖} ก.พ.ร. มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการ และงานของรัฐอย่างอื่น ซึ่งรวมถึงโครงสร้างระบบราชการ ระบบงบประมาณ ระบบบุคลากร มาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรม ค่าตอบแทน และวิธีปฏิบัติราชการอื่น ให้เป็นไปตามมาตรา ๓/๑ โดยจะเสนอแนะให้มีการกำหนดเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการก็ได้

(๒) เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่หน่วยงานอื่นของรัฐที่มีได้อยู่ในกำกับของราชการ ฝ่ายบริหารตามที่หน่วยงานดังกล่าวร้องขอ

(๓) รายงานต่อคณะรัฐมนตรีในกรณีที่มีการดำเนินการขัดหรือไม่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่กำหนดในมาตรา ๓/๑

^{๖๓} มาตรา ๗๑/๗ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕

^{๖๔} มาตรา ๗๑/๘ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕

^{๖๕} มาตรา ๗๑/๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐

^{๖๖} มาตรา ๗๑/๑๐ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕

(๔) เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และมาตรฐานในการจัดตั้ง การรวม การโอน การยุบเลิก การกำหนดชื่อ การเปลี่ยนชื่อ การกำหนดอำนาจหน้าที่ และการแบ่งส่วนราชการภายในของส่วนราชการที่เป็นกระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการอื่น

(๕) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีในการตราพระราชกฤษฎีกา และกฎที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้

(๖) ดำเนินการให้มีการชี้แจงทำความเข้าใจแก่ส่วนราชการและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และประชาชนทั่วไป รวมตลอดทั้งการฝึกอบรม

(๗) ติดตาม ประเมินผล และแนะนำเพื่อให้มีการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ และรายงานต่อคณะรัฐมนตรีพร้อมทั้งข้อเสนอแนะ

(๘) ตีความและวินิจฉัยปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม รวมตลอดทั้งกำหนดแนวทางปฏิบัติ ในกรณีที่เป็นปัญหา มติของคณะกรรมการตามข้อนี้ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว ให้ใช้บังคับได้ตามกฎหมาย

(๙) เรียกให้เจ้าหน้าที่หรือบุคคลอื่นใดมาชี้แจงหรือแสดงความเห็นประกอบการพิจารณา

(๑๐) จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับการพัฒนาและจัดระบบราชการและงานของรัฐ อย่างอื่นเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา

(๑๑) แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงาน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ตามที่มอบหมาย และจะกำหนดอัตราเบี้ยประชุมหรือค่าตอบแทนอื่นด้วยก็ได้

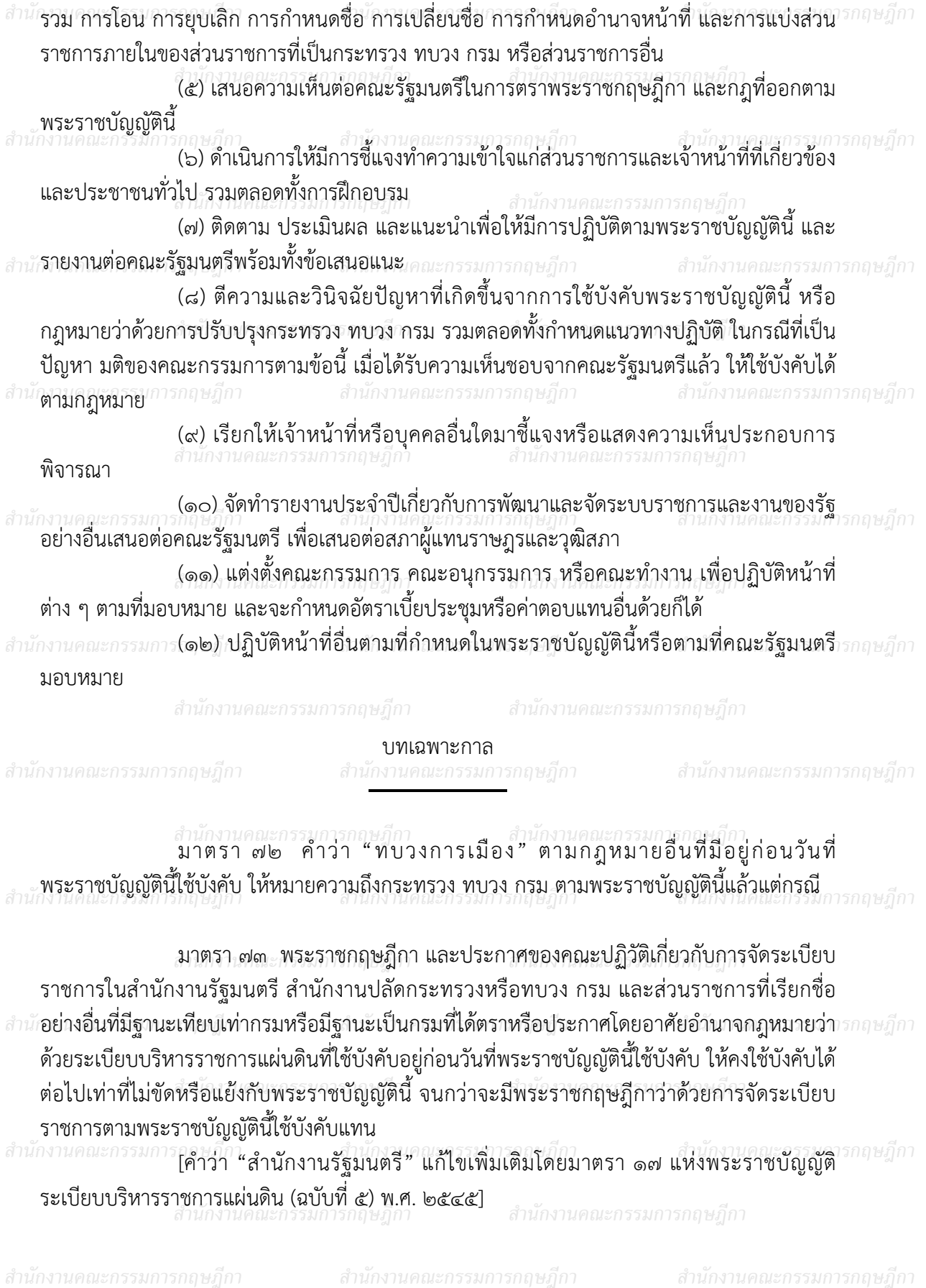
(๑๒) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๗๒ คำว่า “ทบวงการเมือง” ตามกฎหมายอื่นที่มีอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้หมายความถึงกระทรวง ทบวง กรม ตามพระราชบัญญัตินี้แล้วแต่กรณี

มาตรา ๗๓ พระราชกฤษฎีกา และประกาศของคณะปฏิวัติเกี่ยวกับการจัดระเบียบราชการในสำนักงานรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวงหรือทบวง กรม และส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่ากรมหรือมีฐานะเป็นกรมที่ได้ตราหรือประกาศโดยอาศัยอำนาจกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้คงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการจัดระเบียบราชการตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแทน

[คำว่า “สำนักงานรัฐมนตรี” แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕]

มาตรา ๗๔ พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานรัฐมนตรี และกรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเทียบเท่ากรมหรือมีฐานะเป็นกรมได้ยังมีได้ระบุอำนาจหน้าที่ไว้ตามมาตรา ๘ วรรคสี่ ให้ดำเนินการแก้ไขให้เสร็จสิ้นภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ ใช้บังคับ

[คำว่า “สำนักงานรัฐมนตรี” แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕]

มาตรา ๗๕ บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งใดอ้างถึง ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ หรืออ้างถึงบทบัญญัติแห่ง ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่ง กฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งนั้นอ้างถึงพระราชบัญญัตินี้ หรือบทบัญญัติแห่ง พระราชบัญญัตินี้ในบทมาตราที่มีนัยเช่นเดียวกัน แล้วแต่กรณี

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

อานันท์ ปันยารชุน
นายกรัฐมนตรี

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการจำเป็นต้องกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการต่าง ๆ ให้ชัดเจนเพื่อมิให้มีการปฏิบัติงานซ้ำซ้อนกันระหว่างส่วนราชการต่าง ๆ และเพื่อให้การบริหารงานในระดับกระทรวงมีเอกภาพสามารถดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายที่รัฐมนตรีกำหนดได้ และสมควรเพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับการมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนให้ครบถ้วนชัดเจนเพื่อมิให้เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติราชการ และกำหนดอำนาจและหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดในการควบคุมดูแลการปฏิบัติราชการของข้าราชการซึ่งปฏิบัติราชการในเขตจังหวัดให้เหมาะสมขึ้น ประกอบกับประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งเป็นกฎหมายหลักในการบริหารราชการแผ่นดินได้ประกาศใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว สมควรแก้ไขปรับปรุงเป็นพระราชบัญญัติเสียในคราวเดียวกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕^{๖๗}

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบก (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้บัญญัติให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบก เป็นส่วนราชการสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีเลขาธิการคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบก เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี ในการนี้สมควรแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ เสียใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๖^{๖๘}

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีและโดยที่พระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งได้ใช้บังคับแล้วบัญญัติให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติเป็นส่วนราชการสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีเลขาธิการคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี ในการนี้ต้องแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อกำหนดให้หัวหน้าส่วนราชการทั้งสองเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓^{๖๙}

^{๖๗} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๘/ตอนที่ ๒๑/หน้า ๖/๑๔ มีนาคม ๒๕๓๕

^{๖๘} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๐/ตอนที่ ๑๒๗/ฉบับพิเศษ หน้า ๑/๖ กันยายน ๒๕๓๖

มาตรา ๕ พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการภายในส่วนราชการตามมาตรา ๘
 วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่
 พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้คงใช้บังคับได้ต่อไป จนกว่าจะมีกฎกระทรวงว่าด้วย
 การแบ่งส่วนราชการตามมาตรา ๘ ฉ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.
 ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร
 ไทย มาตรา ๒๓๐ ได้บัญญัติให้การรวมหรือโอนกระทรวง ทบวง กรม ที่ไม่มีการกำหนดตำแหน่งหรือ
 อัตราของข้าราชการหรือลูกจ้างเพิ่มขึ้นหรือการยุบเลิกส่วนราชการดังกล่าว สามารถทำได้โดยตราเป็น
 พระราชกฤษฎีกา ดังนั้น สมควรกำหนดลักษณะของกรณีที่สามารถตราเป็นพระราชกฤษฎีกาและ
 วิธีการดำเนินการของแต่ละกรณี และรูปแบบของพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว รวมทั้งปรับปรุง
 หลักเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานรัฐมนตรีและส่วนราชการระดับกรม ทั้งนี้ เพื่อให้
 สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕^{๖๐}

มาตรา ๑๖ ในวาระเริ่มแรก ให้ ก.พ.ร. ดำเนินการเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี
 เพื่อให้มีการปรับปรุงโครงสร้าง ระบบราชการ ระบบงบประมาณ ระบบบุคลากร การปรับเปลี่ยนส่วน
 ราชการเป็นองค์การมหาชน หรือองค์กรรูปแบบอื่นที่มีใช้ส่วนราชการ เพื่อให้การบริหารราชการ
 แผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของประชาชน ทั้งนี้ ภายในสองปีนับ
 แต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๗ ให้แก้ไขคำว่า “สำนักงานเลขานุการรัฐมนตรี” ในพระราชบัญญัติ
 ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เป็นคำว่า “สำนักงานรัฐมนตรี” ทุก
 แห่ง

มาตรา ๑๘ ให้ดำเนินการแต่งตั้ง ก.พ.ร. ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่
 พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ให้โอนงบประมาณและบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
 ตามที่นายกรัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา ไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนา
 ระบบราชการ

ให้อำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนตามมาตรา ๘ ทวิ
 และตามมาตรา ๘ สัตต ในส่วนที่เกี่ยวกับการแบ่งส่วนราชการและการกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วน
 ราชการซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓
 เป็นอำนาจหน้าที่ของ ก.พ.ร.

^{๖๐} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๗/ตอนที่ ๓๗ ก/หน้า ๒๒/๒๘ เมษายน ๒๕๔๓
^{๖๑} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๙/ตอนที่ ๙๙ ก/หน้า ๑/๒ ตุลาคม ๒๕๔๕

ให้คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน คงมีอำนาจหน้าที่เท่าที่ไม่ซ้ำกับอำนาจหน้าที่ของ ก.พ.ร.

ให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนและกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อกำหนดภารกิจของ ก.พ.ร. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนให้เหมาะสม ซึ่งต้องทำให้แล้วเสร็จและเสนอสภาผู้แทนราษฎรภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๙ ให้บทบัญญัติมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ คงใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะมีการแก้ไขเพิ่มเติม ให้นำกรณีในส่วนราชการใดขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีไปบัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระบบบริหารราชการเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศและการให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นโดยกำหนดให้การบริหารราชการแนวทางใหม่ต้องมีการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และแผนการปฏิบัติงานเพื่อให้สามารถประเมินผลการปฏิบัติราชการในแต่ละระดับได้อย่างชัดเจน มีกรอบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางในการกำกับการกำหนดนโยบายและการปฏิบัติราชการ และเพื่อให้กระทรวงสามารถจัดการบริหารงานให้เป็นไปตามเป้าหมายได้ จึงกำหนดให้มีรูปแบบการบริหารใหม่ โดยกระทรวงสามารถแยกส่วนราชการจัดตั้งเป็นหน่วยงานตามภาระหน้าที่ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและสอดคล้องกับเป้าหมายของงานที่จะต้องปฏิบัติ และกำหนดให้มีกลุ่มภารกิจของส่วนราชการต่าง ๆ ที่มีงานสัมพันธ์กัน เพื่อที่จะสามารถกำหนดเป้าหมายการทำงานร่วมกันได้ และมีผู้รับผิดชอบกำกับการบริหารงานของกลุ่มภารกิจนั้นโดยตรงเพื่อให้งานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว รวมทั้งให้มีการประสานการปฏิบัติงานและการใช้งบประมาณเพื่อที่จะให้การบริหารงานของทุกส่วนราชการบรรลุเป้าหมายของกระทรวงได้อย่างมีประสิทธิภาพและลดความซ้ำซ้อน มีการมอบหมายงานเพื่อลดขั้นตอนการปฏิบัติราชการ และสมควรกำหนดการบริหารราชการในต่างประเทศให้เหมาะสมกับลักษณะการปฏิบัติหน้าที่และสามารถปฏิบัติการได้อย่างรวดเร็วและมีเอกภาพ โดยมีหัวหน้าคณะผู้แทนเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารราชการ นอกจากนี้ สมควรให้มีคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเพื่อเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดูแลการจัดส่วนราชการและการปรับปรุงระบบการทำงานของภาคราชการให้มีการจัดระบบราชการอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๖^{๓๑}

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ในปัจจุบันได้มีการโอนกรมตำรวจไปจัดตั้งเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติและกำหนดให้ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดทำหน้าที่

^{๓๑} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๐/ตอนที่ ๑๐๘ ก/หน้า ๑/๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๖

หัวหน้าตำรวจภูธรจังหวัด จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินใน ส่วนของชื่อกรมตำรวจและตำแหน่งของข้าราชการตำรวจในกรมการจังหวัดให้สอดคล้องกัน จึง จำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐^{๗๒}

มาตรา ๑๗ ในระหว่างที่ยังมิได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาเกี่ยวกับการมอบอำนาจ ให้ปฏิบัติราชการแทนตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการมอบอำนาจตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ ยังคงใช้บังคับต่อไปได้ ทั้งนี้ ไม่เกินหกสัปดาห์ นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระบบ การบริหารราชการให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งเน้นการจตุตศกรการรัฐให้สอดคล้องกับ ทิศทางการนำพาประเทศไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน และเพื่อให้การปฏิบัติราชการสามารถอำนวยความสะดวก และให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สนับสนุนให้มีการมอบอำนาจให้ ปฏิบัติราชการแทนได้กว้างขวางขึ้น เพื่อเน้นการบริการประชาชนให้มีความสะดวกและรวดเร็ว นอกจากนั้น เพื่อให้การบริหารราชการในราชการบริหารส่วนภูมิภาคสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนา ประเทศ และให้การบริหารงานแบบบูรณาการในจังหวัดบรรลุผล สมควรปรับปรุงอำนาจการ ดำเนินการของจังหวัด การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและการจัดทำงบประมาณของจังหวัดให้เหมาะสม รวมทั้งสมควรส่งเสริมให้มีคณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัด เพื่อสอดส่องและเสนอแนะการปฏิบัติ ภารกิจของหน่วยงานของรัฐในจังหวัดให้ใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี อันจะทำให้การบริหาร เป็นไปด้วยความโปร่งใสเป็นธรรม และมีความรับผิดชอบตลอดจนปรับปรุงอำนาจในทางปกครองของ อำเภอสืบสนับสนุนให้เกิดความสงบเรียบร้อยในสังคม และสมควรให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา ราชการเป็นส่วนราชการในสำนักนายกรัฐมนตรีและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อ นายกรัฐมนตรี จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๕๓^{๗๓}

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทย บัญญัติให้องค์กรอัยการเป็นองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ และมาตรา ๒๕๕ วรรคห้า บัญญัติให้ องค์กรอัยการมีหน่วยธุรการที่เป็นอิสระ ในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการ อื่น โดยมีอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชา ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ จึงจำเป็นต้องตรา พระราชบัญญัตินี้

^{๗๒} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔/ตอนที่ ๕๕ ก/หน้า ๑/๑๕ กันยายน ๒๕๕๐
^{๗๓} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๗/ตอนที่ ๗๕ ก/หน้า ๕๑/๗ ธันวาคม ๒๕๕๓

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักพระราชกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ว่าด้วยการมอบอำนาจ

พ.ศ. ๒๕๕๐

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๐

เป็นปีที่ ๖๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ

ให้ประกาศว่า

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการมอบอำนาจ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๘๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และ

มาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไข

เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐ จึงทรงพระกรุณา

โปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ

พ.ศ. ๒๕๕๐”

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒^๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุ

เบกษาเป็นต้นไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓ ในพระราชกฤษฎีกานี้

“มอบอำนาจ” หมายความว่า การที่ผู้ดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจหน้าที่ที่จะพึงปฏิบัติ

หรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด

เว้นแต่การอนุญาตตามมาตรา ๓๘ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ.

๒๕๕๐ ได้มอบอำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินการอื่นใด

ตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น ให้แก่ผู้ดำรง

ตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

“ผู้มอบอำนาจ” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจหน้าที่ที่จะพึงปฏิบัติหรือ

ดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรี ในการสั่งการอนุญาต

การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ หรือการดำเนินการอื่นใด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔/ตอนที่ ๘๔ ก/หน้า ๑/๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

“ผู้รับมอบอำนาจ” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่ได้รับมอบอำนาจจากผู้ดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจหน้าที่ดังกล่าว

“ศูนย์บริการร่วม” หมายความว่า หน่วยงานที่รวมงานบริการของส่วนราชการเดียวกันหรือต่างส่วนราชการมาปฏิบัติราชการร่วมกันในการให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการและประชาชน

มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

หมวด ๑
บททั่วไป

มาตรา ๕ การมอบอำนาจต้องเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

- (๑) การอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน
- (๒) ความคุ้มค่า ความรวดเร็ว และประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
- (๓) การกระจายอำนาจการตัดสินใจและความรับผิดชอบที่เหมาะสม
- (๔) ไม่เป็นการเพิ่มขึ้นหรือระยะเวลาในการใช้อำนาจ และไม่ต้องผ่านการ

พิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่งต่างๆ มากเกินความจำเป็น

เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการมอบอำนาจตามวรรคหนึ่ง ผู้มอบอำนาจอาจวางแนวทางหรือกำหนดรายละเอียดวิธีปฏิบัติราชการเพิ่มเติมในเรื่องการมอบอำนาจโดยไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชกฤษฎีกานี้ เพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจหรือลักษณะของงานที่ต้องมีการใช้อำนาจที่มอบอำนาจไปนั้นก็ได้

มาตรา ๖ ในการมอบอำนาจ ผู้มอบอำนาจอาจมอบอำนาจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่อยู่ในอำนาจหน้าที่การปฏิบัติราชการของผู้มอบอำนาจ เพื่อให้ผู้รับมอบอำนาจปฏิบัติราชการแทนในเรื่องนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้ โดยต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการมอบอำนาจตามมาตรา ๕ และคำนึงถึงขีดความสามารถ ความรับผิดชอบ และความเหมาะสมตามสภาพของตำแหน่ง อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้รับมอบอำนาจและผู้มอบอำนาจ เว้นแต่เป็นเรื่องใดตามกรณีดังต่อไปนี้ ผู้มอบอำนาจอาจไม่มอบอำนาจในเรื่องดังกล่าวก็ได้

- (๑) เป็นเรื่องที่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจเฉพาะหรือเป็นเรื่องที่โดยสภาพไม่อาจมอบอำนาจได้
- (๒) เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสำคัญ
- (๓) เป็นเรื่องที่มีความจำเป็นต้องการดูแลอย่างใกล้ชิดเพื่อให้เป็นมาตรฐาน

เดียวกัน

- (๔) เป็นเรื่องที่สามารถก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือเกิดความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน

ได้

การมอบอำนาจตามวรรคหนึ่งให้รวมถึงการมอบอำนาจในการทำนิติกรรมสัญญา

ฟ้องคดีและดำเนินคดีด้วย

ในกรณีที่การดำเนินการในเรื่องใดที่พระราชกฤษฎีกานี้กำหนดให้ต้องมีการมอบอำนาจให้ดำเนินการมอบอำนาจตามนั้น โดยจะยกความในมาตรานี้ขึ้นอ้างเพื่อไม่มอบอำนาจไม่ได้

มาตรา ๗ ในการมอบอำนาจ ให้ผู้มอบอำนาจดำเนินการ ดังต่อไปนี้

- (๑) วางหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการใช้อำนาจของผู้รับมอบอำนาจ
- (๒) จัดให้มีระบบการตรวจสอบและการรายงานผลการใช้อำนาจของผู้รับมอบ

อำนาจ

(๓) กำกับดูแล และแนะนำการใช้อำนาจของผู้รับมอบอำนาจ

(๔) จัดทำบัญชีการมอบอำนาจเสนอผู้บังคับบัญชา

เมื่อมีการมอบอำนาจแล้ว หากผู้มอบอำนาจเห็นว่าผู้รับมอบอำนาจใช้อำนาจที่รับมอบโดยไม่ถูกต้องหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหาย ผู้มอบอำนาจอาจมีคำสั่งแก้ไขการปฏิบัติราชการของผู้รับมอบอำนาจหรือให้ผู้รับมอบอำนาจหยุดการปฏิบัติราชการไว้ก่อน และผู้มอบอำนาจเป็นผู้ใช้อำนาจนั้นโดยตรงก็ได้

มาตรา ๘ การมอบอำนาจให้ทำเป็นหนังสือ โดยระบุรายละเอียดเกี่ยวกับการมอบ

อำนาจให้ชัดเจนเพียงพอที่จะเข้าใจในเรื่อง ดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อหรือตำแหน่งของผู้มอบอำนาจ
- (๒) ชื่อหรือตำแหน่งของผู้รับมอบอำนาจ
- (๓) อำนาจที่มอบ รวมทั้งอาจกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขใช้อำนาจด้วยก็ได้

มาตรา ๙ การมอบอำนาจย่อมมีผลตราบเท่าที่ยังไม่มีการเพิกถอนหรือสิ้นผลลงโดยเงื่อนไขหรือโดยเหตุอื่น

มาตรา ๑๐ ในการปฏิบัติราชการแทน ผู้รับมอบอำนาจอาจดำเนินการใดๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการมอบอำนาจนั้นตามที่เห็นสมควร แต่ต้องใช้อำนาจที่รับมอบให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่มีการมอบอำนาจหรือตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขใช้อำนาจในเรื่องนั้น รวมทั้งต้องจัดทำรายงานผลการใช้อำนาจดังกล่าวตามหลักเกณฑ์ที่ผู้มอบอำนาจกำหนด

มาตรา ๑๑ ให้ ก.พ.ร. มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลและติดตามตรวจสอบการมอบอำนาจของผู้ดำรงตำแหน่งใดๆ เพื่อให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้ อำนาจหน้าที่เช่นว่านี้ให้รวมถึง

- (๑) แนะนำให้ผู้มอบอำนาจดำเนินการปรับปรุงหรือแก้ไขการมอบอำนาจให้ถูกต้อง
- (๒) กำหนดให้ส่วนราชการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับการมอบอำนาจให้ทราบตามที่เห็นสมควร

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกานี้ ให้ ก.พ.ร. เป็นผู้มีอำนาจวินิจฉัยคำวินิจฉัยของ ก.พ.ร. ให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่เห็นสมควรเพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติราชการเรื่องใดที่ไม่อาจใช้หลักเกณฑ์การมอบอำนาจตามพระราชกฤษฎีกานี้ได้ ให้ ก.พ.ร. เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการมอบอำนาจการปฏิบัติราชการในเรื่องนั้นไว้เป็นการเฉพาะ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด ๒

การมอบอำนาจในกระทรวงเดียวกัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๒ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการในกระทรวง ให้ปลัดกระทรวงมี

อำนาจกำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการมอบอำนาจของส่วนราชการในสังกัด ทั้งในกรณีการมอบอำนาจในส่วนราชการเดียวกันหรือการมอบอำนาจให้กับส่วนราชการอื่นที่อยู่ในสังกัดของกระทรวงเดียวกันได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ในกรณีที่เห็นสมควร ก.พ.ร. อาจเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อมีมติกำหนดหลักเกณฑ์ทั่วไปเกี่ยวกับการมอบอำนาจของกระทรวง เพื่อให้ทุกกระทรวงปฏิบัติก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๓ ในกระทรวงที่มีการแบ่งกลุ่มภารกิจซึ่งหัวหน้ากลุ่มภารกิจมีอำนาจ

เช่นเดียวกับปลัดกระทรวงตามมาตรา ๒๑ วรรคหก แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ ให้หัวหน้ากลุ่มภารกิจดำเนินการมอบอำนาจตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกานี้ โดยให้ถือเสมือนหนึ่งเป็นปลัดกระทรวงของส่วนราชการในกลุ่มภารกิจนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๔ ให้อธิบดีจัดให้มีการมอบอำนาจภายในกรมของตน เพื่อให้การปฏิบัติ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ราชการมีการกระจายความรับผิดชอบได้อย่างเหมาะสมกับภารกิจของรัฐแต่ละด้านหรือเพื่อประโยชน์ในการให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

ในการกำหนดเรื่องการมอบอำนาจภายในกรมตามวรรคหนึ่ง ให้มีการกำหนดให้หัวหน้าส่วนราชการต้องมอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งที่มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการเรื่องนั้นโดยตรง เว้นแต่ในกรณีมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการ หรือมีเหตุเร่งด่วนอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ หัวหน้าส่วนราชการอาจจัดให้มีการมอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่เห็นสมควรเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๕^๒ ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการและผู้มอบ

อำนาจเห็นสมควรมอบอำนาจการปฏิบัติราชการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งและปฏิบัติราชการอยู่ในส่วนราชการอื่น ให้ผู้มอบอำนาจดำเนินการดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๑) กรณีที่เป็นส่วนราชการในกรมเดียวกัน ให้ทำความตกลงระหว่างหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องแล้วแจ้งการมอบอำนาจนั้นให้อธิบดีทราบพร้อมด้วยเหตุผล

(๒) กรณีที่เป็นส่วนราชการที่ได้สังกัดกรมเดียวกัน ให้ทำความตกลงระหว่างอธิบดีของกรมที่ผู้มอบอำนาจสังกัดกับอธิบดีของกรมที่ผู้รับมอบอำนาจสังกัด แล้วแจ้งให้ปลัดกระทรวงทราบพร้อมด้วยเหตุผล

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๕^๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙

มาตรา ๑๖ ให้นำความในหมวดนี้มาใช้บังคับกับส่วนราชการและหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวงหรือกรมที่เรียกชื่ออย่างอื่น ส่วนราชการตามมาตรา ๑๘ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ หรือส่วนราชการที่มีหัวหน้าส่วนราชการเป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงกับนายกรัฐมนตรีด้วยโดยอนุโลม

หมวด ๓

การมอบอำนาจให้แก่ส่วนราชการต่างกระทรวง

มาตรา ๑๗ ในการมอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการต่างกระทรวง เว้นแต่กรณีการมอบอำนาจให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดตามหมวด ๕ ให้กระทำได้เมื่อมีการทำบันทึกความตกลงระหว่างส่วนราชการที่มอบอำนาจและที่รับมอบอำนาจแล้ว และการมอบอำนาจนั้นต้องทำเป็นหนังสือ

บันทึกความตกลงตามวรรคหนึ่งต้องระบุรายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการใช้อำนาจซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการดังนี้

- (๑) ขอบเขตอำนาจที่ได้มอบ
- (๒) แนวทาง นโยบาย และข้อสงวนของการใช้อำนาจ
- (๓) ชื่อและตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ที่ติดต่อได้ในกรณีมีข้อสงสัยเกี่ยวกับกระบวนการ

ใช้อำนาจ ให้ปลัดกระทรวงของแต่ละกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับการมอบอำนาจเป็นผู้ลงนามในบันทึกข้อตกลง ในกรณีที่เป็นการมอบอำนาจระหว่างกรมของแต่ละกระทรวง ให้อธิบดีของกรมที่เกี่ยวข้องกับการมอบอำนาจเป็นผู้ร่วมลงนามในบันทึกข้อตกลงด้วย

การมอบอำนาจตามวรรคหนึ่ง ให้ส่งสำเนาทันทีความตกลงและหนังสือมอบอำนาจดังกล่าวให้แก่ ก.พ.ร. ด้วย

มาตรา ๑๘ ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีหรือ ก.พ.ร. มีมติให้มีการมอบอำนาจในเรื่องใดระหว่างส่วนราชการต่างกระทรวง ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่มอบอำนาจให้เป็นไปตามนั้น โดยมีให้นำความในมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับ แต่ทั้งนี้ถ้าคณะรัฐมนตรีหรือ ก.พ.ร. กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการมอบอำนาจและการปฏิบัติราชการไว้อย่างใด ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์นั้นด้วย

มาตรา ๑๙ ให้นำความในหมวดนี้มาใช้บังคับกับส่วนราชการและหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวงหรือกรมที่เรียกชื่ออย่างอื่น ส่วนราชการตามมาตรา ๑๘ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ หรือส่วนราชการที่มีหัวหน้าส่วนราชการเป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงกับนายกรัฐมนตรีด้วยโดยอนุโลม

หมวด ๔

การมอบอำนาจให้แก่ศูนย์บริการร่วม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๐ เมื่อมีการจัดตั้งศูนย์บริการร่วม ให้หัวหน้าส่วนราชการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่เกี่ยวข้องมอบอำนาจทั้งปวงในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของศูนย์บริการร่วมนั้น ให้แก่ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติในศูนย์บริการร่วม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

อำนาจที่จะมอบและระยะเวลาในการมอบอำนาจตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

คณะกรรมการรัฐมนตรีหรือ ก.พ.ร. กำหนด โดยไม่ต้องปฏิบัติตามหมวด ๒ และหมวด ๓

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๑ ให้ศูนย์บริการร่วมจัดทำรายงานแสดงการมอบอำนาจตามมาตรา ๒๐ และปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ตามที่ได้รับมอบอำนาจให้ ก.พ.ร. ทราบ ภายในเวลาที่ ก.พ.ร. กำหนด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด ๕

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

การมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนในเขตพื้นที่จังหวัด^๓

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๒ อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ หรือการดำเนินการอื่นที่ส่วนราชการใดจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใดหรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใดในเขตพื้นที่จังหวัด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งนั้นหรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่นหรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ให้หัวหน้าส่วนราชการดำเนินการมอบอำนาจการปฏิบัติราชการในเขตพื้นที่จังหวัดให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๓^๔ ในกรณีที่มีการมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทน ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๑) ในกรณีที่อำนาจนั้นเกี่ยวกับราชการของส่วนราชการใด และส่วนราชการนั้นปฏิบัติหน้าที่อยู่ในจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบอำนาจให้แก่หัวหน้าส่วนราชการนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๒) นอกจากกรณีตาม (๑) ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจมอบอำนาจให้รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด หรือหัวหน้าส่วนราชการหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่เกี่ยวข้องในจังหวัด เป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๓ชื่อ หมวด ๕ การมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนในเขตพื้นที่จังหวัด แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙

ในกรณีที่การปฏิบัติราชการในเรื่องใดภายในจังหวัดมีความจำเป็นต้องมีการมอบอำนาจเป็นอย่างอื่นเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการปฏิบัติราชการของจังหวัด ให้ ก.พ.ร. มีอำนาจกำหนดการมอบอำนาจสำหรับการปฏิบัติราชการที่แตกต่างจากรรคหนึ่ง (๑) หรือ (๒) ได้

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานผู้มอบอำนาจเพื่อทราบด้วย

มาตรา ๒๓/๑^๕ อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ หรือการดำเนินการอื่นที่ผู้ว่าราชการจังหวัดจะพึงปฏิบัติ หรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น มิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจมอบอำนาจภายในจังหวัดได้

ในการมอบอำนาจตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งที่มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการเรื่องนั้นโดยตรง เว้นแต่ในกรณีมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการ หรือมีเหตุเร่งด่วนอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจมอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่เห็นสมควรเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนก็ได้

มาตรา ๒๓/๒^๖ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยภายในเขตพื้นที่จังหวัด และเป็นกรณีมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการ หรือมีเหตุเร่งด่วนอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจมอบอำนาจให้แก่ผู้ซึ่งได้รับคำสั่งให้มาปฏิบัติราชการในจังหวัดแต่ไม่ได้ดำรงตำแหน่งอยู่ในจังหวัดนั้นเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนเป็นการชั่วคราวก็ได้

มาตรา ๒๔ ให้นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ และหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดดำเนินการมอบอำนาจให้เป็นไปตามแนวทางที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกานี้

มาตรา ๒๕ การใช้อำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้รับมอบอำนาจจากผู้ว่าราชการจังหวัดและของผู้ดำรงตำแหน่งใดในจังหวัด ต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนาภูมิภาคจังหวัด

มาตรา ๒๖^๗ ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่าเรื่องใดเป็นเรื่องที่ไม่อาจมอบอำนาจตามมาตรา ๒๓ ได้ เนื่องจากเป็นกรณีตามมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจไม่มอบอำนาจนั้นก็ได้

เมื่อมีการมอบอำนาจตามมาตรา ๒๓ หรือมาตรา ๒๓/๒ แล้ว ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติงานของผู้รับมอบอำนาจให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการมอบ

^๕ มาตรา ๒๓/๑ เพิ่มโดยพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙

^๖ มาตรา ๒๓/๒ เพิ่มโดยพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙

^๗ มาตรา ๒๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙

อำนาจนั้น ในกรณี que เห็นว่าผู้รับมอบอำนาจได้ใช้อำนาจปฏิบัติราชการแทนโดยไม่ถูกต้อง หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหาย หรือปรากฏเหตุขึ้นภายหลังว่าเป็นกรณีตามมาตรา ๒ (๒) (๓) และ (๔) ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจมีคำสั่งให้ผู้รับมอบอำนาจแก้ไขการปฏิบัติราชการหรือหยุดการปฏิบัติราชการดังกล่าวไว้ก่อน และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ใช้อำนาจในเรื่องนั้นก็ได้

การใช้อำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดตามวรรคสอง ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจมอบอำนาจให้แก่รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่เกี่ยวข้องในจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนก็ได้

การดำเนินการของผู้ว่าราชการจังหวัดตามวรรคหนึ่งและวรรคสาม ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งการดำเนินการพร้อมทั้งเหตุผลให้ส่วนราชการหรือผู้มอบอำนาจทราบด้วย ทั้งนี้ หากส่วนราชการหรือผู้มอบอำนาจมีความเห็นเป็นอย่างอื่นให้นำข้อขัดแย้งนั้นเสนอ ก.พ.ร. เป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

ให้นำความในมาตรานี้มาใช้บังคับกับการมอบอำนาจตามมาตรา ๒๔ ด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๒๖/๑ ในกรณีที่หัวหน้าส่วนราชการมอบอำนาจให้แก่ข้าราชการส่วนกลางที่อยู่ในจังหวัด และมีใช้กรณีที่ต้องดำเนินการตามมาตรา ๒๒ ให้ผู้รับมอบอำนาจดังกล่าวรายงานการใช้อำนาจในการปฏิบัติราชการแทนในเขตพื้นที่จังหวัดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบด้วย และในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่าผู้รับมอบอำนาจปฏิบัติราชการโดยไม่ถูกต้องหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหาย ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจในการแนะนำหรือยับยั้งการกระทำใด ๆ ของผู้รับมอบอำนาจไว้ชั่วคราว แล้วรายงานส่วนราชการหรือผู้มอบอำนาจเพื่อพิจารณาดำเนินการรวมทั้งอาจรายงานเรื่องดังกล่าวต่อ ก.พ.ร. ด้วยก็ได้

หมวด ๖

การมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนในต่างประเทศ

มาตรา ๒๗ ส่วนราชการใดมีภารกิจที่ต้องดำเนินการในต่างประเทศ ให้หัวหน้าส่วนราชการนั้นมอบอำนาจทั้งปวงที่จะต้องดำเนินการในต่างประเทศนั้นให้แก่หัวหน้าคณะผู้แทนและให้หัวหน้าคณะผู้แทนมอบอำนาจให้รองหัวหน้าคณะผู้แทนหรือบุคคลในคณะผู้แทน

หมวด ๗

เบ็ดเตล็ด

มาตรา ๒๘ เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกในการบริการประชาชน ให้ส่วนราชการซึ่งกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วาง

มาตรา ๒๖/๑ เพิ่มโดยพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙

ระเบียบการมอบอำนาจให้เหมาะสมกับภารกิจบริการประชาชน ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความสะดวก รวดเร็วประสิทธิภาพ และประหยัด ในการบริการประชาชน ตามแนวทางตามพระราชกฤษฎีกานี้

มาตรา ๒๙ เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกในการบริการประชาชน คณะรัฐมนตรีจะมีมติให้คณะกรรมการของรัฐวิสาหกิจและองค์การมหาชนดำเนินการให้มีระเบียบว่า ด้วยการมอบอำนาจให้สอดคล้องกับแนวทางตามพระราชกฤษฎีกานี้ โดยจะกำหนดให้ระเบียบ ดังกล่าว อย่างน้อยต้องกำหนดให้การใช้อำนาจของผู้รับมอบอำนาจในเขตจังหวัดใดต้องสอดคล้องกับ นโยบายและแผนพัฒนาจังหวัดนั้นด้วยก็ได้

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๓๐ การใดที่เกี่ยวกับการมอบอำนาจที่เคยดำเนินการตามหลักเกณฑ์ของ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๔๖ ก่อนวันที่พระราชกฤษฎีกานี้ใช้ บังคับ ให้ถือว่าเป็นการมอบอำนาจที่ชอบตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๓๘ วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดให้การมอบอำนาจในการสั่งการการอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ หรือดำเนินการอื่นใดที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรี ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการเดียวกันหรือส่วนราชการอื่น หรือผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนได้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์การมอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งในส่วนราชการอื่นในกระทรวงเดียวกัน และการมอบอำนาจการปฏิบัติราชการแทนในเขตพื้นที่จังหวัด รวมทั้งการกำกับดูแลการปฏิบัติราชการของผู้รับมอบอำนาจดังกล่าว อันจะทำให้การบริหารราชการเป็นไปโดยถูกต้อง รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตรา

พระราชกฤษฎีกานี้

ที่ นร ๑๒๐๐/ว ๕๐

สำนักงาน ก.พ.ร.

ถนนพิษณุโลก กทม. ๑๐๓๐๐

๒ ธันวาคม ๒๕๕๒

เรื่อง แนวทางการมอบอำนาจตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔
และที่แก้ไขเพิ่มเติม และตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐

เรียน (เวียนกระทรวง กรม จังหวัด)

อ้างถึง หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร ๑๒๐๐/ว ๒๒ ลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางการมอบอำนาจตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔
และที่แก้ไขเพิ่มเติม และตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงาน ก.พ.ร. ได้แจ้งให้ทุกส่วนราชการทราบว่าพระราชกฤษฎีกา
ว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ เป็นต้นไปแล้ว
พร้อมทั้งแจ้งว่าการมอบอำนาจที่ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ของมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ
บริหารราชการแผ่นดินฉบับเดิม และตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๖
ยังมีผลใช้บังคับได้อยู่ต่อไปจนกว่าจะได้มีการแก้ไขคำสั่งมอบอำนาจดังกล่าว ทั้งนี้ ตามนัยบทบัญญัติ
มาตรา ๓๐ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ ความแจ้งแล้ว นั้น

โดยที่พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม
โดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐ และพระราชกฤษฎีกา
ว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้มีผลบังคับใช้มาระยะเวลาหนึ่งแล้ว และส่วนราชการหลายแห่ง
ได้หารือ ก.พ.ร. เกี่ยวกับการมอบอำนาจตามกฎหมายเป็นจำนวนมาก ดังนั้น เพื่อให้การมอบอำนาจ
เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้องตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย สำนักงาน ก.พ.ร. จึงขอเรียนข้อ
ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการมอบอำนาจตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔
และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ ปราบกฏตาม
สิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติต่อไป ทั้งนี้ ได้แจ้งให้กรมต่างๆ และจังหวัด
ทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นายทศพร ศิริสัมพันธ์)

เลขาธิการ ก.พ.ร.

สำนักกฎหมายและระเบียบราชการ

โทร. ๐ ๒๓๕๖ ๙๙๙๙ ต่อ ๘๘๙๑ หรือ ๐ ๒๓๕๖ ๙๙๒๙

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๘๒๓๐

แนวทางการมอบอำนาจ

ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ
ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐

๑. มาตรา ๓๘ บัญญัติว่า “อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ
หรือการดำเนินการอื่นที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ
หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งนั้น หรือ
มติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมีได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่อง
การมอบอำนาจไว้ ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการเดียวกันหรือ
ส่วนราชการอื่น หรือผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดใน
พระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งอาจกำหนดให้มีการมอบอำนาจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
ตลอดจนการมอบอำนาจให้ทำนิติกรรมสัญญา ฟ้องคดีและดำเนินคดี หรือกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือ
เงื่อนไขในการมอบอำนาจหรือที่ผู้รับมอบอำนาจต้องปฏิบัติก็ได้

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับอำนาจในการอนุญาตตามกฎหมายที่บัญญัติให้ต้อง
ออกใบอนุญาตหรือที่บัญญัติผู้มีอำนาจอนุญาตไว้เป็นการเฉพาะในกรณีเช่นนั้นให้ผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งมีอำนาจ
ตามกฎหมายดังกล่าวมีอำนาจมอบอำนาจให้ข้าราชการซึ่งเป็นผู้ได้บังคับบัญชาและผู้ว่าราชการจังหวัดได้ตามที่
เห็นสมควร หรือตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนดในกรณีมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมี
อำนาจมอบอำนาจได้ต่อไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ผู้มอบอำนาจกำหนด

ในกรณีตามวรรคสาม เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนจะตรา
พระราชกฤษฎีกากำหนดรายชื่อกฎหมายที่ผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายดังกล่าวอาจมอบอำนาจ
ตามวรรคหนึ่งตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวก็ได้

การมอบอำนาจให้ทำเป็นหนังสือ”

คำอธิบายมาตรา ๓๘

๑.๑ มาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว หมายความว่า
ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรีที่สร้างอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งใดจะพึง
ปฏิบัติ มิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ผู้ดำรงตำแหน่ง
นั้นสามารถมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการเดียวกันหรือส่วนราชการอื่น หรือผู้ว่าราชการ
จังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนได้ โดยต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วย
การมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐

๑.๒ คำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่ง” ตามความในมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งที่ใช้อำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรีกำหนด แต่เพียงผู้เดียว มิได้หมายความรวมถึงผู้ใช้อำนาจตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรี ในนามคณะบุคคล เช่น คณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการแต่อย่างใด และเมื่อพิจารณากฎหมายที่กำหนดให้คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการเป็นผู้มีอำนาจดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดแล้วจะเห็นได้ว่า กฎหมายประสงค์ที่จะให้ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่างๆ มาร่วมกันพิจารณาก่อนการลงมติตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด กรรมการหรืออนุกรรมการแต่เพียงผู้เดียวไม่สามารถใช้อำนาจของคณะกรรมการหรืออนุกรรมการตามที่กฎหมายกำหนดได้ ดังนั้น เมื่อคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการผู้มีอำนาจตามกฎหมายมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งที่ใช้อำนาจตามที่กฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรีกำหนดแต่เพียงผู้เดียวแล้ว คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการจึงไม่สามารถอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๘ มอบอำนาจให้บุคคลอื่นกระทำการแทนคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการได้แต่อย่างใด เว้นแต่ เป็นกรณีที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดให้คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการดำเนินการแต่งตั้งหรือมอบหมายให้บุคคลใดเป็นผู้ใช้อำนาจแทนได้

๑.๓ การลงนามในหนังสือราชการ เมื่อผู้มอบอำนาจได้มอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งใดแล้ว หากผู้ดำรงตำแหน่งนั้นจะใช้อำนาจที่รับมอบในการดำเนินการใดๆ ให้ผู้รับมอบอำนาจนั้นลงนามในฐานะปฏิบัติราชการแทนผู้มอบอำนาจชั้นต้น เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด ก. ได้รับมอบอำนาจจากอธิบดีกรม ข. หากผู้ว่าราชการจังหวัด ก. เป็นผู้ใช้อำนาจนั้นเองตามมาตรา ๒๖ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ แล้ว ผู้ว่าราชการจังหวัด ก. จะต้องลงนามในหนังสือราชการว่า “ผู้ว่าราชการจังหวัด ก. ปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรม ข.” หรือในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัด ก. มอบอำนาจต่อให้กับหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด ก. ตามมาตรา ๒๓ (๑) แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ หากหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด ก. เป็นผู้ใช้อำนาจนั้น จะต้องลงนามในหนังสือราชการว่า “หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด ก. ปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรม ข.” เป็นต้น

๑.๔ กรณีที่กฎหมายได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่นแล้วซึ่งไม่อยู่ภายใต้บังคับของมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ การมอบอำนาจจึงต้องปฏิบัติตามที่กฎหมายฉบับนั้นๆ กำหนดไว้ เช่น

(๑) ข้อ ๖ วรรคสาม แห่งระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดว่า “...หัวหน้าส่วนราชการจะมอบอำนาจเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณรายจ่ายของส่วนราชการตามระเบียบนี้ ในกรณีที่มีใช้การโอนจัดสรรงบประมาณรายจ่ายระหว่างจังหวัด ให้กับผู้ว่าราชการจังหวัดตามที่เห็นสมควรก็ได้...”

(๒) ข้อ ๙ วรรคหนึ่ง...

(๒) ข้อ ๙ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดว่า “...ผู้มีอำนาจดำเนินการตามระเบียบนี้จะมอบอำนาจเป็นหนังสือให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งใดก็ได้...”

(๓) กฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรีที่ได้กำหนดเรื่อง การมอบหมายไว้เป็นการเฉพาะแล้ว เช่น

- พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้นิยามคำว่า “ผู้อนุญาต” หมายความว่า ปลัดกระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ที่ปลัดกระทรวงสาธารณสุขมอบหมาย
- พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๑๒ บัญญัติว่า การอนุญาตตั้งโรงงาน พ.ศ. ๒๕๑๒ บัญญัติว่า การอนุญาตตั้งโรงงานจากปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมหรือผู้ซึ่งปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมมอบหมาย

๑.๕ บทบัญญัติในมาตรา ๓๘ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว หมายความว่า กรณีที่กฎหมายฉบับใดได้บัญญัติให้ต้องออกใบอนุญาต หรือที่ได้บัญญัติผู้มีอำนาจอนุญาตไว้เป็นการเฉพาะผู้มีอำนาจตามกฎหมายฉบับนั้นสามารถมอบอำนาจให้กับข้าราชการซึ่งเป็นผู้ได้บังคับบัญชาและผู้ว่าราชการจังหวัดได้เท่านั้น ไม่อาจมอบอำนาจให้ข้าราชการในส่วนราชการอื่นได้ เช่น

- พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔, พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗
- พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. ๒๕๓๕
- พระราชบัญญัติเลื่อยโซ่ยนต์ พ.ศ. ๒๕๔๕

แต่อย่างไรก็ดี เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ผู้มีอำนาจตามกฎหมายฉบับนั้นอาจมอบอำนาจในเรื่องดังกล่าวให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการเดียวกันหรือส่วนราชการอื่นนอกจากผู้บังคับบัญชาและผู้ว่าราชการจังหวัดก็ได้ หากได้กำหนดรายชื่อกฎหมายนั้นไว้ในพระราชกฤษฎีกาตามที่มาตรา ๓๘ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดไว้ ทั้งนี้ การกำหนดรายชื่อกฎหมายดังกล่าวให้ส่วนราชการส่งเรื่องมายังสำนักงาน ก.พ.ร. เพื่อดำเนินการต่อไป

๒. มาตรา ๓๙ บัญญัติว่า “เมื่อมีการมอบอำนาจแล้ว ผู้รับมอบอำนาจมีหน้าที่ต้องรับมอบอำนาจนั้น โดยผู้มอบอำนาจจะกำหนดให้ผู้รับมอบอำนาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนต่อไป โดยจะกำหนดหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขในการใช้อำนาจนั้นไว้ด้วยหรือไม่ก็ได้ แต่ในกรณีการมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัด คณะรัฐมนตรีจะกำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องมอบอำนาจต่อไปให้รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัดหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในจังหวัดก็ได้”

คำอธิบาย...

คำอธิบายมาตรา ๓๙

๒.๑ คำว่า “ผู้รับมอบอำนาจมีหน้าที่ต้องรับมอบอำนาจนั้น” หมายความว่า เมื่อผู้มอบอำนาจได้มีคำสั่งมอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งใดปฏิบัติราชการแทนแล้ว คำสั่งนั้นย่อมมีผลผูกพันให้ผู้ดำรงตำแหน่งที่ได้รับมอบอำนาจนั้นมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติราชการแทนผู้มอบอำนาจตามที่ได้รับมอบอำนาจไว้ ทั้งนี้ ผู้รับมอบอำนาจจะปฏิเสธไม่ยอมรับมอบอำนาจมิได้ แต่หากผู้รับมอบอำนาจปฏิเสธไม่ยอมปฏิบัติราชการแทนตามที่ได้รับมอบอำนาจแล้วย่อมถือว่าผู้รับมอบอำนาจไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติที่กฎหมายกำหนด

๒.๒ การมอบอำนาจต่อ เมื่อผู้มอบอำนาจได้มีหนังสือหรือคำสั่งมอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งใดปฏิบัติราชการแทนแล้ว หากผู้มอบอำนาจมีความประสงค์ที่จะให้ผู้รับมอบอำนาจจากตนสามารถมอบอำนาจต่อไปอีกได้ ผู้มอบอำนาจจะต้องกำหนดให้ผู้รับมอบอำนาจมีอำนาจมอบอำนาจนั้นให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนต่อไปไว้ในหนังสือหรือคำสั่งมอบอำนาจด้วย รวมทั้งจะต้องกำหนดตัวผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่จะให้เป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนไว้ด้วย หากไม่ได้กำหนดให้มอบอำนาจต่อไว้ผู้รับมอบอำนาจก็ไม่อาจมอบอำนาจต่อให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นได้

๓. มาตรา ๔๐ บัญญัติว่า “ในการมอบอำนาจให้ผู้มอบอำนาจพิจารณาถึงการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ความรวดเร็วในการปฏิบัติราชการ การกระจายความรับผิดชอบตามสภาพของตำแหน่งของผู้รับมอบอำนาจ และผู้รับมอบอำนาจต้องปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบอำนาจตามวัตถุประสงค์ของการมอบอำนาจดังกล่าว

เมื่อได้มอบอำนาจแล้ว ผู้มอบอำนาจมีหน้าที่กำกับดูแลและติดตามผลการปฏิบัติราชการของผู้รับมอบอำนาจ และให้มีอำนาจแนะนำหรือแก้ไขการปฏิบัติราชการของผู้รับมอบอำนาจได้”

คำอธิบายมาตรา ๔๐

ความตามมาตรา ๔๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว หมายความว่า เมื่อผู้มอบอำนาจได้มอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งใดปฏิบัติราชการแทนแล้ว ผู้มอบอำนาจก็ได้หลุดพ้นจากความรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการตามที่ได้มอบอำนาจไปแล้วแต่อย่างใด ผู้มอบอำนาจยังคงต้องมีหน้าที่กำกับดูแลและติดตามผลการปฏิบัติราชการของผู้รับมอบอำนาจให้เป็นไปโดยถูกต้องตามที่กฎหมาย กฎ คำสั่ง หรือระเบียบปฏิบัติราชการ กำหนด แต่หากผู้รับมอบอำนาจใช้อำนาจที่รับมอบอำนาจมาโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย กฎ คำสั่ง หรือระเบียบปฏิบัติราชการ หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นทั้งต่อทางราชการหรือประชาชนแล้ว ผู้มอบอำนาจมีอำนาจที่จะแนะนำหรือแก้ไขการปฏิบัติราชการของผู้รับมอบอำนาจได้

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐

๑. มาตรา ๖ บัญญัติว่า “ในการมอบอำนาจ ผู้มอบอำนาจอาจมอบอำนาจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่อยู่ในอำนาจหน้าที่การปฏิบัติราชการของผู้มอบอำนาจ เพื่อให้ผู้รับมอบอำนาจปฏิบัติราชการแทนในเรื่องนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้ โดยต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการมอบอำนาจตามมาตรา ๕ และคำนึงถึงขีดความสามารถ ความรับผิดชอบ และความเหมาะสมตามสภาพของตำแหน่ง อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้รับมอบอำนาจและผู้มอบอำนาจ เว้นแต่เป็นเรื่องใดตามกรณีดังต่อไปนี้ ผู้มอบอำนาจอาจไม่มอบอำนาจในเรื่องดังกล่าวก็ได้

(๑) เป็นเรื่องที่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจเฉพาะหรือเป็นเรื่องที่โดยสภาพไม่อาจมอบอำนาจได้

(๒) เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสำคัญ

(๓) เป็นเรื่องที่มีความจำเป็นต้องมีการดูแลอย่างใกล้ชิดเพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

(๔) เป็นเรื่องที่อาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือเกิดความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชนได้ การมอบอำนาจตามวรรคหนึ่งให้รวมถึงการมอบอำนาจในการทำนิติกรรมสัญญาฟ้องคดี และดำเนินคดีด้วย

ในกรณีที่การดำเนินการในเรื่องใดที่พระราชกฤษฎีกานี้กำหนดให้ต้องมีการมอบอำนาจให้ดำเนินการมอบอำนาจตามนั้น โดยจะยกความในมาตรานี้ขึ้นอ้างเพื่อไม่มอบอำนาจไม่ได้”

คำอธิบายมาตรา ๖

มาตรา ๖ แห่งพระราชกฤษฎีกากฉบับดังกล่าว มีความหมายดังนี้

(๑) เรื่องที่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจเฉพาะหรือเป็นเรื่องที่โดยสภาพไม่อาจมอบอำนาจได้ หมายความว่า เรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องที่มีกฎหมายบัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งใดต้องเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่นั้นเองโดยเฉพาะและผู้อื่นจะปฏิบัติราชการนั้นแทนไม่ได้ เช่น อำนาจในการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ เป็นต้น

(๒) เรื่องที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสำคัญ หมายความว่า การปฏิบัติงานในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนโยบายระดับสูงไม่ว่าจะเป็นนโยบายของประเทศหรือนโยบายของส่วนราชการ และเป็นเรื่องที่มีความสำคัญที่จะต้องอาศัยการตัดสินใจหรือการดำเนินการในระดับสูง

(๓) เรื่องที่มีความจำเป็นต้องมีการดูแลอย่างใกล้ชิดเพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน หมายความว่า การปฏิบัติงานในเรื่องที่มีความจำเป็นต้องมีมาตรฐานเดียวกันทุกส่วนราชการหรือทุกจังหวัด

(๔) เรื่องที่อาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือเกิดความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชนได้ หมายความว่า การปฏิบัติงานในเรื่องที่อาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือเกิดความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชนและไม่มีวิธีแก้ไขเยียวยาเป็นอย่างอื่น

๒. มาตรา ๗ บัญญัติว่า “ในการมอบอำนาจ ให้ผู้มอบอำนาจดำเนินการ ดังต่อไปนี้

- (๑) วางหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการใช้อำนาจของผู้รับมอบอำนาจ
- (๒) จัดให้มีระบบการตรวจสอบและการรายงานผลการใช้อำนาจของผู้รับมอบอำนาจ
- (๓) กำกับดูแล และแนะนำการใช้อำนาจของผู้รับมอบอำนาจ
- (๔) จัดทำบัญชีการมอบอำนาจเสนอผู้บังคับบัญชา

เมื่อมีการมอบอำนาจแล้ว หากผู้มอบอำนาจเห็นว่าผู้รับมอบอำนาจใช้อำนาจที่รับมอบ โดยไม่ถูกต้องหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหาย ผู้มอบอำนาจอาจมีคำสั่งแก้ไขการปฏิบัติราชการของผู้รับมอบอำนาจหรือให้ผู้รับมอบอำนาจหยุดการปฏิบัติราชการไว้ก่อน และผู้มอบอำนาจเป็นผู้ใช้อำนาจนั้นโดยตรงก็ได้”

คำอธิบายมาตรา ๗

ความในมาตรา ๗ วรรคสอง แห่งพระราชกฤษฎีกาฉบับดังกล่าว หมายความว่า เมื่อผู้มอบอำนาจได้มอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งใดปฏิบัติราชการแทนแล้ว หากผู้มอบอำนาจเห็นว่าผู้รับมอบอำนาจใช้อำนาจที่ได้รับมอบมาโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย กฎ คำสั่ง หรือระเบียบปฏิบัติราชการ หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นทั้งต่อทางราชการหรือประชาชน ผู้มอบอำนาจอาจมีคำสั่งใดๆ เพื่อแก้ไขการปฏิบัติราชการของผู้รับมอบอำนาจ หรือมีคำสั่งให้ผู้รับมอบอำนาจหยุดการปฏิบัติราชการตามที่มอบอำนาจนั้นไว้ก่อนแล้วผู้มอบอำนาจเป็นผู้ใช้อำนาจอันเป็นอำนาจเดิมของผู้มอบอำนาจนั้นเองโดยตรงก็ได้

๓. มาตรา ๑๒ บัญญัติว่า “เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการในกระทรวง ให้ปลัดกระทรวงมีอำนาจกำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการมอบอำนาจของส่วนราชการในสังกัด ทั้งในกรณีการมอบอำนาจในส่วนราชการเดียวกันหรือการมอบอำนาจให้กับส่วนราชการอื่นที่อยู่ในสังกัดของกระทรวงเดียวกันได้

ในกรณี que เห็นสมควร ก.พ.ร. อาจเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อมีมติกำหนดหลักเกณฑ์ทั่วไปเกี่ยวกับการมอบอำนาจของกระทรวง เพื่อให้ทุกกระทรวงปฏิบัติก็ได้”

คำอธิบายมาตรา ๑๒

มาตรา ๑๒ แห่งพระราชกฤษฎีกาฉบับดังกล่าว กำหนดขึ้นโดยมีเจตนารมณ์ให้ปลัดกระทรวงแต่เพียงผู้เดียวมีอำนาจในการวางแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการมอบอำนาจของส่วนราชการภายในกระทรวงเท่านั้น ทั้งนี้ เพื่อให้การมอบอำนาจภายในกระทรวงเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ซึ่งในการวางแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการมอบอำนาจดังกล่าวนี้ ปลัดกระทรวงควรจัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างหัวหน้าส่วนราชการระดับต่างๆ เช่น รองปลัดกระทรวงหัวหน้ากลุ่มภารกิจ รองปลัดกระทรวง อธิบดี และ

ตำแหน่ง...

ตำแหน่งเทียบเท่า เพื่อหรือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการมอบอำนาจตามมาตรา ๑๒ แต่หากกระทรวงใด ปลัดกระทรวงยังมีได้วางแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการมอบอำนาจภายในกระทรวงไว้ ก็ไม่ได้หมายความว่า จะเป็นการตัดอำนาจในการมอบอำนาจของผู้ดำรงตำแหน่งต่างๆ ในกระทรวงซึ่งเป็นผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่จะ สามารถมอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นได้ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐

๔. มาตรา ๑๓ บัญญัติว่า “ในกระทรวงที่มีการแบ่งกลุ่มภารกิจซึ่งหัวหน้ากลุ่มภารกิจมี อำนาจเช่นเดียวกับปลัดกระทรวงตามมาตรา ๒๑ วรรคหก แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ ให้หัวหน้ากลุ่มภารกิจดำเนินการมอบอำนาจตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกานี้ โดยให้ถือ เสมือนหนึ่งเป็นปลัดกระทรวงของส่วนราชการในกลุ่มภารกิจนั้น”

คำอธิบายมาตรา ๑๓

มาตรา ๑๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาฉบับดังกล่าว มีเจตนารมณ์เพื่อกำหนดให้ รองปลัดกระทรวงหัวหน้ากลุ่มภารกิจมอบอำนาจการปฏิบัติราชการในกลุ่มภารกิจของตนให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่ง อื่นปฏิบัติราชการแทนได้เช่นเดียวกับปลัดกระทรวง แต่รองปลัดกระทรวงหัวหน้ากลุ่มภารกิจไม่มีอำนาจใน การวางแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการมอบอำนาจภายในกลุ่มภารกิจตามมาตรา ๑๒ แต่อย่างไร เนื่องจาก มาตรา ๑๒ กำหนดให้อำนาจในการวางแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการมอบอำนาจภายในกระทรวงเป็นของ ปลัดกระทรวงเท่านั้น

๕. มาตรา ๑๕ บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการและ ผู้มอบอำนาจเห็นว่าไม่สมควรมอบอำนาจการปฏิบัติราชการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้แก่ผู้อยู่ได้บังคับบัญชาเป็น ผู้ใช้อำนาจผู้มอบอำนาจอาจมอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งในส่วนราชการอื่นก็ได้ โดยต้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีที่เป็นส่วนราชการในกรมเดียวกัน ให้ทำความตกลงระหว่างหัวหน้าส่วนราชการ ที่เกี่ยวข้อง แล้วแจ้งการมอบอำนาจนั้น ให้อธิบดีทราบพร้อมด้วยเหตุผล

(๒) กรณีที่เป็นส่วนราชการที่มีได้สังกัดกรมเดียวกัน ให้ทำความตกลงระหว่างอธิบดีของ กรมที่ผู้มอบอำนาจสังกัดและอธิบดีที่ผู้รับมอบอำนาจสังกัด แล้วแจ้งให้ปลัดกระทรวงทราบพร้อมด้วยเหตุผล”

คำอธิบายมาตรา ๑๕

มาตรา ๑๕ แห่งพระราชกฤษฎีกาฉบับดังกล่าว หมายความว่า ในกรณีที่มีความจำเป็น เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการและผู้มอบอำนาจเห็นว่าไม่สมควรมอบอำนาจการปฏิบัติราชการในเรื่องใด

เรื่องหนึ่งให้แก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาเป็นผู้ใช้อำนาจ ผู้มอบอำนาจนั้นอาจมอบอำนาจในเรื่องดังกล่าวให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งในส่วนราชการอื่นในกรมเดียวกัน หรือผู้ดำรงตำแหน่งในส่วนราชการอื่นที่มีได้สังกัดกรมเดียวกันแต่สังกัดกระทรวงเดียวกันก็ได้ โดยการมอบอำนาจดังกล่าวหากปลัดกระทรวงได้วางแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการมอบอำนาจภายในกระทรวงตามมาตรา ๑๒ ไว้แล้ว ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นก็จะต้องดำเนินการมอบอำนาจตามแนวทางที่ปลัดกระทรวงกำหนด แต่หากปลัดกระทรวงมิได้วางแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการมอบอำนาจภายในกระทรวงไว้ ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นก็สามารถใช้ดุลพินิจของตนในการมอบอำนาจให้แก่ส่วนราชการอื่นตามบทบัญญัติมาตรา ๑๕ ได้

๖. มาตรา ๒๒ บัญญัติว่า “อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ หรือการดำเนินการอื่นที่ส่วนราชการใดจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใดหรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใดในเขตพื้นที่จังหวัด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งนั้นหรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่นหรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ให้หัวหน้าส่วนราชการดำเนินการมอบอำนาจการปฏิบัติราชการในเขตพื้นที่จังหวัดให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัด”

คำอธิบายมาตรา ๒๒

๖.๑ กรณีการปฏิบัติราชการในเขตพื้นที่จังหวัด มาตรา ๒๒ แห่งพระราชกฤษฎีกาฉบับดังกล่าว เป็นบทบังคับที่ให้หัวหน้าส่วนราชการส่วนกลางต้องดำเนินการมอบอำนาจเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการในเขตพื้นที่รับผิดชอบในจังหวัดให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดเท่านั้น กล่าวคือ การดำเนินการของส่วนราชการใดที่ต้องใช้อำนาจตามกฎหมาย กฎ คำสั่ง หรือระเบียบปฏิบัติราชการในเขตพื้นที่จังหวัดใด ให้หัวหน้าส่วนราชการซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งที่มีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ คำสั่ง และระเบียบดำเนินการมอบอำนาจการปฏิบัติราชการในเขตพื้นที่จังหวัดนั้นให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดเท่านั้น หัวหน้าส่วนราชการส่วนกลางจะมอบอำนาจการปฏิบัติราชการในเขตพื้นที่จังหวัดนั้นไปยังหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดโดยตรงไม่ได้

๖.๒ คำว่า “การปฏิบัติราชการในเขตพื้นที่ในจังหวัด” ตามความในมาตรา ๒๒ แห่งพระราชกฤษฎีกาฉบับดังกล่าว หมายความว่า การปฏิบัติราชการในเขตพื้นที่เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และประชาชนในจังหวัด หรือเป็นการปฏิบัติราชการที่ให้บริการประชาชนและส่วนราชการในเขตพื้นที่เป็นหลัก

๖.๓ กรณีมีส่วนราชการประจำจังหวัดแบบกลุ่มจังหวัดนั้น หัวหน้าส่วนราชการส่วนกลางต้องมอบอำนาจการปฏิบัติราชการในเขตพื้นที่รับผิดชอบทุกจังหวัดในกลุ่มจังหวัดให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดที่เป็นที่ตั้งของส่วนราชการประจำจังหวัดนั้น

๗. มาตรา ๒๓ บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีการมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบอำนาจนั้นให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่...

(๑) ในกรณีที่อำนาจนั้นเกี่ยวกับราชการของส่วนราชการใด และส่วนราชการนั้นปฏิบัติหน้าที่อยู่ในจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบอำนาจให้แก่หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในจังหวัดนั้น

(๒) นอกจากกรณีตาม (๑) ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจมอบอำนาจให้รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในจังหวัด เป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนก็ได้

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานต่อผู้มอบอำนาจเพื่อทราบด้วย

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับการมอบอำนาจในการปฏิบัติราชการตามกฎหมายของผู้ว่าราชการจังหวัดด้วย”

คำอธิบายมาตรา ๒๓

๗.๑ มาตรา ๒๓ วรรคแรก แห่งพระราชกฤษฎีกาฉบับดังกล่าวเป็นบทบังคับว่า เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับมอบอำนาจมาแล้ว ผู้ว่าราชการจังหวัดมีหน้าที่ต้องมอบอำนาจต่อไปตามที่มาตรา ๒๓ (๑) หรือ (๒) แล้วแต่กรณีกำหนด ดังนี้

(๑) เป็นกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับมอบอำนาจจากส่วนราชการที่มีส่วนราชการตามกฎหมายของส่วนราชการนั้นปฏิบัติหน้าที่อยู่ในจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดนั้นมีหน้าที่ต้องมอบอำนาจนั้นต่อไปยังหัวหน้าส่วนราชการของส่วนราชการดังกล่าวให้เป็นผู้ปฏิบัติราชการแทน

(๒) กรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับมอบอำนาจจากส่วนราชการที่ไม่มีส่วนราชการตามกฎหมายของส่วนราชการนั้นปฏิบัติหน้าที่อยู่ในจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถใช้ดุลยพินิจในการที่จะมอบอำนาจนั้นต่อไปให้แก่รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนต่อไปได้ตามที่เห็นสมควร

๗.๒ มาตรา ๒๓ วรรคท้าย แห่งพระราชกฤษฎีกาฉบับดังกล่าวเป็นบทบังคับให้ผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจตามที่กฎหมาย กฎ คำสั่ง ระเบียบปฏิบัติกำหนด มีหน้าที่ต้องมอบอำนาจดังกล่าวของผู้ว่าราชการจังหวัดนั้น ให้แก่หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด ตามมาตรา ๒๓ (๑) หรือ (๒) แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ แล้วแต่กรณี

๘. มาตรา ๒๖ บัญญัติว่า “เมื่อมีการมอบอำนาจตามมาตรา ๒๓ แล้ว ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติงานของผู้รับมอบอำนาจให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการมอบอำนาจนั้น และในกรณีที่เห็นว่าผู้รับมอบอำนาจได้ใช้อำนาจปฏิบัติราชการแทนโดยไม่ถูกต้องหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายผู้ว่าราชการจังหวัดอาจมีคำสั่งแก้ไขการปฏิบัติราชการของผู้รับมอบอำนาจหรือให้ผู้รับมอบอำนาจหยุดการปฏิบัติราชการดังกล่าวไว้ก่อน และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ใช้อำนาจในเรื่องนั้นโดยตรงก็ได้”

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่าเรื่องใดเป็นเรื่องที่ไม่อาจมอบอำนาจได้เนื่องจากเป็นกรณีตามมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจไม่มอบอำนาจนั้นก็ได้ แต่ต้องแจ้งการไม่มอบอำนาจ พร้อมทั้งเหตุผลให้ส่วนราชการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่มอบอำนาจทราบ ทั้งนี้ ส่วนราชการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่มอบอำนาจมีความเห็นเป็นอย่างอื่น ให้นำข้อขัดแย้งนั้นเสนอ ก.พ.ร. เป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

ให้นำความในมาตรานี้มาใช้บังคับกับการมอบอำนาจตามมาตรา ๒๔ ด้วยโดยอนุโลม”

คำอธิบายมาตรา ๒๖

ความในมาตรา ๒๖ วรรคสอง แห่งพระราชกฤษฎีกาฉบับดังกล่าว หมายความว่า กรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่าเรื่องใดเป็นเรื่องที่ไม่อาจมอบอำนาจได้เนื่องจากเป็นกรณีตามมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง ผู้ว่าราชการจังหวัดจะใช้ดุลพินิจไม่มอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งตามที่มาตรา ๒๓ กำหนดก็ได้ แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดนั้นจะต้องเป็นผู้ใช้อำนาจนั้นเองเท่านั้น จะมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนหาได้ไม่ และผู้ว่าราชการจังหวัดจะต้องแจ้งการไม่มอบอำนาจ พร้อมทั้งเหตุผลให้ส่วนราชการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่มอบอำนาจทราบด้วย หากส่วนราชการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่มอบอำนาจมีความเห็นเป็นอย่างอื่น ให้นำข้อขัดแย้งนั้นเสนอ ก.พ.ร. เป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

๙. มาตรา ๓๐ บัญญัติว่า “การใดที่เกี่ยวกับการมอบอำนาจที่เคยดำเนินการตามหลักเกณฑ์ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๔๖ ก่อนวันที่พระราชกฤษฎีกานี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นการมอบอำนาจที่ชอบตามพระราชกฤษฎีกานี้”

คำอธิบายมาตรา ๓๐

มาตรา ๓๐ แห่งพระราชกฤษฎีกาฉบับดังกล่าว บัญญัติขึ้นโดยมีเจตนารมณ์เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินไม่เกิดปัญหาในการปฏิบัติราชการ และสามารถดำเนินการต่อไปได้ ดังนั้น การมอบอำนาจที่ได้ดำเนินการตามที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๔๖ กำหนด และเป็นการดำเนินการก่อนที่พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ ใช้บังคับ จึงชอบด้วยกฎหมายและยังคงดำเนินการได้อยู่ต่อไปโดยไม่ต้องดำเนินการแก้ไขคำสั่งมอบอำนาจแต่อย่างใด

ที่ นร ๑๒๐๖/๙๑

สำนักงาน ก.พ.ร.

ถนนพิษณุโลก กทม. ๑๐๓๐๐

๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ทหารือแนวทางการมอบอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดให้รองผู้ว่าราชการจังหวัด

เรียน ปลัดกระทรวงมหาดไทย

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มธ ๐๒๑๒.๒/๖๑๒๓ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๗

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือแจ้งว่า จังหวัดพะเยาได้ทหารือมายัง กระทรวงมหาดไทยในเรื่องการมอบอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดจำนวน ๒ ประเด็น ได้แก่ ๑) ผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถมอบอำนาจในการออกบัตรประจำตัวนายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้รองผู้ว่าราชการจังหวัดได้หรือไม่ และ ๒) หลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่าอำนาจใดเป็นอำนาจการปฏิบัติราชการทั่วไปของผู้ดำรงตำแหน่ง และอำนาจ ใดเป็นอำนาจเฉพาะตัวของผู้ดำรงตำแหน่ง มีอย่างไรบ้าง และโดยที่มาตรา ๗๑/๑๐ แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบมาตรา ๑๑ แห่งพระราช กฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดให้ ก.พ.ร. เป็นผู้ที่มีอำนาจในการวินิจฉัยปัญหา เกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาฉบับดังกล่าว ดังนั้น กระทรวงมหาดไทยจึงได้ส่ง ข้อทหารือของจังหวัดพะเยา พร้อมความเห็นของกระทรวงมหาดไทยเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวไปยัง ก.พ.ร. เพื่อ พิจารณาให้เกิดความชัดเจนต่อไป ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงาน ก.พ.ร. ได้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะอนุกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับ การตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อพิจารณา ซึ่งคณะอนุกรรมการพัฒนา ระบบราชการเกี่ยวกับการตีความมา ในการประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๗ ได้ พิจารณาแล้วเห็นว่า โดยที่มาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม บัญญัติว่า “อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติ ราชการหรือการดำเนินการอื่นที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศหรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่ง นั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมีได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการเดียวกัน หรือส่วนราชการอื่น หรือผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ในพระราชกฤษฎีกา” ซึ่งจากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า กฎหมายได้บัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งใดที่มี หน้าที่ต้องปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใด หรือมติของ คณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรีมิได้กำหนด เรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอาจมอบอำนาจ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการเดียวกันหรือส่วนราชการอื่นปฏิบัติราชการแทนตามบทบัญญัติดังกล่าวได้

แต่หาก...

แต่หากกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรี ได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่นแล้ว การมอบอำนาจของผู้ดำรงตำแหน่งนั้นก็ต้องเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด และโดยที่ มาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง และวรรคสาม แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบอำนาจในการปฏิบัติราชการตามกฎหมายดังต่อไปนี้ (๑) ในกรณีที่มีอำนาจ นั้นเกี่ยวกับราชการของส่วนราชการใด และส่วนราชการนั้นปฏิบัติหน้าที่อยู่ในจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด มอบอำนาจให้แก่หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในจังหวัดนั้น และ (๒) นอกจากกรณีตาม (๑) ผู้ว่าราชการ จังหวัดอาจมอบอำนาจให้รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในจังหวัด เป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนก็ได้ ฉะนั้น หากผู้ว่าราชการจังหวัดจะมอบอำนาจในเรื่องดังกล่าวให้แก่ ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนแล้วก็ต้องดำเนินการมอบอำนาจตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๓ (๑) หรือ (๒) แห่งพระราชกฤษฎีกาดังนี้ เมื่อกรณีนี้ปรากฏข้อเท็จจริงว่า จังหวัดพะเยาได้หารือเกี่ยวกับการ มอบอำนาจในการออกบัตรประจำตัวนายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการทำงาน ของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้แก่รองผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งโดยที่มาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติว่า “นายทะเบียนและพนักงาน เจ้าหน้าที่ต้องมีบัตรประจำตัวตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา” และโดยที่ข้อ ๔ (๔) ของประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่อง กำหนดแบบและการออกบัตรประจำตัวนายทะเบียนและพนักงาน เจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว ได้กำหนดว่า “ให้ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้ออกบัตรประจำตัวนายทะเบียนและบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ สำหรับข้าราชการนอกจาก (๑) และ (๒) ซึ่งปฏิบัติงานเฉพาะในเขตจังหวัดนั้น” ประกอบกับข้อ ๒. (๑๒) - (๑๖) ของคำสั่งกระทรวงแรงงาน ที่ ๒๒/๒๕๕๓ เรื่อง แต่งตั้งนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนดผู้ดำรงตำแหน่งที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานโดยข้อเสนอแนะของอธิบดีกรมการจัดหางาน แต่งตั้งเป็นนายทะเบียนเพื่อออกใบอนุญาตทำงานและปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ แล้ว ฉะนั้น จากพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าวฯ ประกาศกระทรวง แรงงาน เรื่อง กำหนดแบบและการออกบัตรประจำตัวนายทะเบียนฯ และคำสั่งกระทรวงแรงงานฯ จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติดังกล่าวมิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น และมีได้ห้ามเรื่องการ มอบอำนาจไว้ ประกอบกับอำนาจในการเป็นผู้ออกบัตรประจำตัวนายทะเบียนและบัตรประจำตัวพนักงาน เจ้าหน้าที่ สำหรับข้าราชการในเขตจังหวัดโดยอ้อมเป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดนั่นเอง ดังนั้น หาก ผู้ว่าราชการจังหวัดพะเยามีความประสงค์จะมอบอำนาจเกี่ยวกับการออกบัตรประจำตัวนายทะเบียนและ พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่น ปฏิบัติราชการแทนแล้ว ผู้ว่าราชการจังหวัดพะเยาจะต้องมอบอำนาจในเรื่องดังกล่าวให้กับผู้ดำรงตำแหน่ง จัดหางานจังหวัดพะเยา ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องตามมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง และวรรคสาม แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐

สำหรับประเด็นที่กระทรวงมหาดไทยให้พิจารณาหลักเกณฑ์ว่า อำนาจใดเป็นอำนาจการ ปฏิบัติราชการทั่วไปของผู้ดำรงตำแหน่ง และอำนาจใดเป็นอำนาจเฉพาะตัวของผู้ดำรงตำแหน่ง มีอย่างไรบ้าง นั้น อนุกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยกฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดิน พิจารณาแล้วเห็นว่า คำว่า “การปฏิบัติราชการทั่วไป” หมายความว่า การปฏิบัติราชการเกี่ยวกับการ บริหารงานบุคคล การบริหารงานคลัง การบริหารราชการทั่วไปของส่วนราชการ การปฏิบัติราชการใน

ความรับผิดชอบของส่วนราชการ และรวมไปถึงการปฏิบัติราชการต่างๆ ตามที่กฎหมาย กฎ คำสั่งและระเบียบปฏิบัติราชการกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งใดในส่วนราชการพึงต้องปฏิบัติ แต่ถ้าเป็นกรณีที่กฎหมายได้บัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งใดเป็นผู้ใช้อำนาจและกำหนดการใช้อำนาจเป็นลำดับขั้นเพื่อให้มีการกลั่นกรองเรื่องก่อนดำเนินการแล้ว กรณีก็จะเป็นการที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจเฉพาะตัวซึ่งมิใช่การปฏิบัติราชการทั่วไป แต่อย่างไรก็ดี หลักการดังกล่าวเป็นเพียงหลักเกณฑ์เบื้องต้น แต่ในการพิจารณาว่าเรื่องใดเป็นอำนาจการปฏิบัติราชการทั่วไปหรือเป็นอำนาจเฉพาะตัวของผู้ดำรงตำแหน่งหรือไม่ หากส่วนราชการมีข้อสงสัยก็ควรที่จะหารือไปยังให้ ก.พ.ร. เพื่อ ก.พ.ร. จะได้พิจารณาตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายพงษ์อาจ ตรีกิจวัฒน์กุล)

รองเลขาธิการ ก.พ.ร.

ปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการ ก.พ.ร.

กองกฎหมายและระเบียบราชการ

โทร. ๐ ๒๓๕๖ ๙๙๒๙

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๘๒๓๐

ที่ นร ๑๒๐๖/ ๑

สำนักงาน ก.พ.ร.
ถนนพิษณุโลก กทม. ๑๐๓๐๐

๒ มกราคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอรื้อหรือการมอบอำนาจในการขออนุญาตสภาพที่ดินสาธารณประโยชน์

เรียน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

อ้างถึง หนังสือสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ที่ สธ ๐๒๐๑.๐๒๔.๗/๑๑๒๗๑ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๕

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขแจ้งว่า ด้วยสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดได้ขอให้สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขมอบอำนาจให้นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการขออนุญาตสภาพที่ดินสาธารณประโยชน์ เพื่อนำที่ดินแปลงดังกล่าวมาใช้ประโยชน์ในการสาธารณสุข แต่โดยที่ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการอนุญาต การจัดขึ้นทะเบียนและการจัดหาผลประโยชน์ในที่ดินของรัฐ ตามประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้กำหนดให้ผู้ขออนุญาตซึ่งเป็นหน่วยงานราชการต้องยื่นหนังสือแสดงความประสงค์ขออนุญาตต่อผู้ว่าราชการจังหวัด อีกทั้งระเบียบฉบับดังกล่าวก็มีได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้ ปลัดกระทรวงสาธารณสุขจึงขอหารือว่า หัวหน้าส่วนราชการส่วนกลางกรณีดังกล่าวสามารถมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้หรือไม่ หรือจะต้องดำเนินการอย่างไร ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

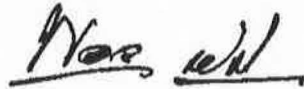
สำนักงาน ก.พ.ร. ได้นำเรื่องนี้เสนอคณะอนุกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดินพิจารณา ในการประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๕ แล้วเห็นว่า โดยที่มาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม บัญญัติว่า “อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินการอื่นที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการเดียวกันหรือส่วนราชการอื่น หรือผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา” ซึ่งจากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดจะมอบอำนาจของตนให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นตามบทบัญญัติดังกล่าวได้นั้น การมอบอำนาจดังกล่าวเป็นเพียงการกระจายอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนในเรื่องที่เกี่ยวกับการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ หรือการดำเนินการอื่นที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรี เมื่อกรณีนี้ปรากฏข้อเท็จจริงว่า สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดระยองมีความประสงค์ขออนุญาตที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน จำนวน ๓ ไร่ ๓ งาน ๔๖ ตารางวา เพื่อใช้ก่อสร้างสถานีอนามัยตำบลบ้านแลง และโดยที่ข้อ ๑๑ ประกอบข้อ ๔ แห่งระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการอนุญาต การจัดการขึ้นทะเบียนและการจัดหาผลประโยชน์ในที่ดินของรัฐตามประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๐

กำหนด...

กำหนดให้หน่วยราชการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลของราชการส่วนกลางที่มีความประสงค์นำที่ดินของรัฐไปขึ้นทะเบียน จัดหาผลประโยชน์ หรือนำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น ให้ยื่นหนังสือแสดงความประสงค์ขอถอนสภาพต่อผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับที่ดินในเขตจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร ฉะนั้น ในกรณีดังกล่าวจึงเป็นหน้าที่ของปลัดกระทรวงสาธารณสุขที่จะต้องดำเนินการยื่นหนังสือแสดงความประสงค์ขอถอนสภาพที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน จำนวน ๓ ไร่ ๓ งาน ๔๖ ตารางวา เพื่อใช้ก่อสร้างสถานอนามัยตำบลบ้านแลง ต่อผู้ว่าราชการจังหวัดระยองตามบทบัญญัติดังกล่าว แต่อย่างไรก็ดี โดยที่การยื่นหนังสือแสดงความประสงค์ขอถอนสภาพที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันดังกล่าวเป็นเพียงการแสดงความประสงค์ของส่วนราชการว่าจะใช้ที่ดินเท่านั้น มิได้เป็นการใช้อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินการอื่น ตามบทบัญญัติมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม แต่อย่างใด ดังนั้น ปลัดกระทรวงสาธารณสุขจึงต้องดำเนินการในเรื่องดังกล่าวตามที่บทบัญญัติแห่งกฎหมายกำหนดเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายพงษ์อาจ ตรีกิจวัฒนากุล)

รองเลขาธิการ ก.พ.ร.

ปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการ ก.พ.ร.

สำนักกฎหมายและระเบียบราชการ

โทร. ๐ ๒๓๕๖ ๙๙๒๙

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๘๒๓๐

มอบอำนาจ

บันทึก เรื่อง ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาปัญหาข้อกฎหมาย (ตีความตามข้อ ๔๒ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๑๕ กรณีอธิบดีกรมสามัญศึกษา มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทน – คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๖) – เรื่องเสร็จที่ ๒๒๔/๒๕๑๙

มาตรา ๓๘ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔

(ความเห็นตามกฎหมายเดิมที่ยกเลิกไปแล้ว - ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๑๕ (ข้อ ๔๒) แต่นำมาเป็นแนวในการตีความได้)

การจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินให้มีราชการส่วนภูมิภาคนั้นก็เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารประเทศ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบงานบริหารราชการของจังหวัด โดยถือว่าเป็นตัวแทนของรัฐบาลที่ประจำอยู่ในส่วนภูมิภาค เมื่อราชการส่วนกลางส่งข้าราชการไปประจำอยู่ในจังหวัดใด ผู้ว่าราชการจังหวัดก็ย่อมมีหน้าที่ควบคุมดูแลและปกครองบังคับบัญชาด้วย แต่เนื่องจากผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นข้าราชการต่างสังกัดกับข้าราชการส่วนกลางที่ส่งไปประจำยังจังหวัดนั้น ในข้อ ๔๒ จึงกำหนดให้ผู้บังคับบัญชาราชการบริหารส่วนกลางมอบอำนาจการควบคุมดูแลปกครองบังคับบัญชาไปให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดได้ ดังนั้น การที่อธิบดีกรมสามัญศึกษาจะมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทนในเรื่องเกี่ยวกับการปกครองบังคับบัญชา การตั้งกรรมการสอบสวนและการสั่งลงโทษทางวินัยจึงย่อมสามารถทำได้เมื่อได้ปฏิบัติถูกต้องตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด

สำหรับปัญหาว่าการมอบอำนาจนั้นจะกำหนดให้มีผลย้อนหลังได้หรือไม่ นั้น เมื่อการมอบอำนาจหมายถึงการมอบให้ผู้หนึ่งผู้ใดมีอำนาจไปกระทำการแทน โดยผู้รับมอบอำนาจย่อมมีอำนาจกระทำการแทนตั้งแต่วันที่ได้รับมอบอำนาจเป็นต้นไป ดังนั้น การที่อธิบดีกรมสามัญศึกษา มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทนโดยให้มีผลย้อนหลังขึ้นไปนั้น มิใช่เป็นการมอบอำนาจตามนัยของข้อ ๔๒ แต่เป็นการให้สัตยาบันในการกระทำของผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้กระทำไปโดยไม่มีอำนาจ และอยู่นอกเหนือขอบเขตของประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนของผู้ว่าราชการจังหวัดในกรณีดังกล่าวนี้จึงไม่มีผลใช้บังคับ

พงษ์พิสัย วรรณราช/ผู้ย่อ
ศูนย์ข้อมูลกฎหมายกลาง/ทาน

ที่ นร ๑๒๐๖/๑๖

สำนักงาน ก.พ.ร.
ถนนพิษณุโลก กทม. ๑๐๓๐๐

๒๒ มกราคม ๒๕๕๖

เรื่อง ข้อหาหรือเรื่องการมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัด

เรียน ปลัดกระทรวงมหาดไทย

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๒๐๒.๑/๑๔๓๒๔ ลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงมหาดไทยแจ้งว่า กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้มีคำสั่งที่ ๗๐๔/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๕ มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการพิจารณาอนุญาตการลา การพิจารณาอนุมัติการเดินทางไปราชการในราชอาณาจักร และการพิจารณาอนุญาตใช้รถส่วนกลางออกนอกเขตพื้นที่จังหวัดของผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน และผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน แต่โดยที่จังหวัดพะเยาได้มีหนังสือหาหรือมายังกระทรวงมหาดไทยว่า การมอบอำนาจดังกล่าวอาจเกิดปัญหาในทางปฏิบัติ เนื่องจากผู้ว่าราชการจังหวัดไม่อาจมอบอำนาจให้แก่ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน และผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนให้เป็นผู้อนุมัติ อนุญาตตัวเองได้โดยสภาพ ฉะนั้น กรณีดังกล่าวจึงได้หาหรือว่าผู้ว่าราชการจังหวัดจะสามารถมอบอำนาจให้รองผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทนได้หรือไม่ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

ขอเรียนว่า สำนักงาน ก.พ.ร. ได้นำเรื่องนี้เสนอคณะอนุกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดินพิจารณา ในการประชุมครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๕ แล้วเห็นว่า โดยที่มาตรา ๓๘ วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม บัญญัติว่า "อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินการอื่นที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดจะพึงปฏิบัติ หรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมิได้กำหนดเรื่อง การมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอาจมอบอำนาจให้ ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการเดียวกันหรือส่วนราชการอื่น หรือผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา" ซึ่งจากบทบัญญัติดังกล่าวหมายความว่า ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรีที่สร้างอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งใดจะพึงปฏิบัติมิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นสามารถมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการเดียวกันหรือส่วนราชการอื่น หรือผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนได้ โดยต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐

เมื่อกรณีนี้ปรากฏข้อเท็จจริงว่า อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้มอบอำนาจในการอนุญาตการลาป่วย การลาคลอดบุตร การลาไปช่วยเหลือภริยาที่คลอดบุตร การลากิจส่วนตัว และการลาพักผ่อน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๕๕ การพิจารณา

อนุมัติ...

อนุมัติการเดินทางไปราชการในราชอาณาจักรตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการอนุมัติให้เดินทางไปราชการและจัดการประชุมของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๒๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และการพิจารณาอนุญาตการใช้รถส่วนบุคคลนอกเขตพื้นที่จังหวัดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยรถราชการ พ.ศ. ๒๕๒๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ของผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน และผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดแล้ว และเมื่อพิจารณาระเบียบทั้งสามฉบับดังกล่าวก็จะเห็นได้ว่า โดยที่ในข้อ ๘ วรรคสี่ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๕๕ กำหนดว่า “ผู้มีอำนาจพิจารณาหรืออนุญาตการลาจะมอบหมายหรือมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่น เป็นผู้พิจารณาหรืออนุญาตแทนก็ได้โดยให้คำนึงถึงระดับตำแหน่งและความรับผิดชอบของผู้รับมอบอำนาจเป็นสำคัญ” และโดยที่ข้อ ๑๑ วรรคสอง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการอนุมัติให้เดินทางไปราชการและจัดการประชุมของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๒๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดว่า “ผู้มีอำนาจตามข้อนี้ จะมอบหมายหรือมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้ผู้ดำรงตำแหน่งใดๆ เป็นผู้อนุมัติการเดินทางไปราชการในราชอาณาจักรแทนก็ได้” ดังนั้น เมื่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๕๕ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการอนุมัติให้เดินทางไปราชการและจัดการประชุมของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๒๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นการอย่างอื่นแล้ว การมอบอำนาจของอธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในเรื่องดังกล่าวจึงไม่อยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ และต้องถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการมอบอำนาจที่ระเบียบทั้งสองฉบับดังกล่าวกำหนด

สำหรับการพิจารณาการใช้รถส่วนบุคคลนอกเขตพื้นที่จังหวัดนั้น โดยที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยรถราชการ พ.ศ. ๒๕๒๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มิได้มีการกำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ดังนั้น การที่อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมอบอำนาจในเรื่องดังกล่าวให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทนจึงต้องถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐

ประกอบกับโดยที่มาตรา ๒๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดว่า “ในกรณีที่มีการมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทน ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบอำนาจนั้นให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่อำนาจนั้นเกี่ยวกับราชการของส่วนราชการใด และส่วนราชการนั้นปฏิบัติหน้าที่อยู่ในจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบอำนาจให้แก่หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในจังหวัดนั้น

(๒) นอกจากกรณีตาม (๑) ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจมอบอำนาจให้รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในจังหวัด เป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนก็ได้” และโดยที่มาตรา ๒๖ แห่งพระราชกฤษฎีกาฉบับเดียวกันกำหนดว่า “ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่าเรื่องใดเป็นเรื่องที่ไม่อาจมอบอำนาจได้เนื่องจากเป็นกรณีตามมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจไม่มอบอำนาจนั้นก็ได้ แต่ต้องแจ้งการไม่มอบอำนาจพร้อมทั้งเหตุผลให้ส่วนราชการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่มอบอำนาจทราบ ทั้งนี้ หากส่วนราชการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่มอบอำนาจมีความเห็นเป็นอย่างอื่น ให้มาข้อขัดแย้งนั้นเสนอ ก.พ.ร. เป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด” ซึ่งจากบทบัญญัติดังกล่าวเป็นบทบังคับว่า เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับมอบอำนาจมาแล้ว ผู้ว่าราชการจังหวัดมีหน้าที่ต้องมอบอำนาจนั้นต่อไปตามที่บัญญัติไว้ใน

มาตรา ๒๓ (๑) หรือ (๒) แล้วแต่กรณี แต่หากผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่าเรื่องที่ตนรับมอบอำนาจมานั้น เป็นเรื่องที่ไม่อาจมอบอำนาจได้เนื่องจากเป็นกรณีตามมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง ได้แก่

(๑) เป็นเรื่องที่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจเฉพาะหรือเป็นเรื่องที่โดยสภาพไม่อาจมอบอำนาจได้

(๒) เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสำคัญ

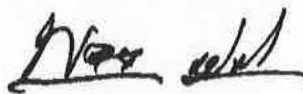
(๓) เป็นเรื่องที่มีความจำเป็นต้องมีการดูแลอย่างใกล้ชิดเพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

(๔) เป็นเรื่องที่อาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือเกิดความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชนได้

ฉะนั้น ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจจะใช้ดุลพินิจไม่มอบอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ ก็ได้ แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดควรจะเป็นผู้ใช้อำนาจนั่นเอง ทั้งนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดจะต้องแจ้งการไม่มอบอำนาจพร้อมทั้งเหตุผลให้ส่วนราชการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่มอบอำนาจทราบด้วย เมื่อกรณีนี้ปรากฏข้อเท็จจริงว่า อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้มอบอำนาจในการพิจารณาอนุญาตการใช้รถส่วนบุคคลนอกเขตพื้นที่จังหวัด ของผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน และผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งตามบทบัญญัติมาตรา ๒๓ (๑) แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องมอบอำนาจที่ได้รับมอบนั้นต่อไปให้แก่ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน และผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในจังหวัดนั้น แต่โดยที่กรณีดังกล่าวเป็นเรื่องการพิจารณาอนุญาตในส่วนของผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน และผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเอง กรณีจึงเป็นเรื่องที่โดยสภาพไม่อาจมอบอำนาจได้ ดังนั้น ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงสามารถอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๖ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๖ (๑) แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ ใช้ดุลพินิจไม่มอบอำนาจในเรื่องการพิจารณาอนุญาตการใช้รถส่วนบุคคลนอกเขตพื้นที่จังหวัดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยรถราชการ พ.ศ. ๒๕๒๓ ต่อให้แก่ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน และผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวได้ แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดจังหวัดควรจะเป็นผู้ใช้อำนาจดังกล่าวนั่นเอง และผู้ว่าราชการจังหวัดจะต้องแจ้งการไม่มอบอำนาจพร้อมทั้งเหตุผลให้ส่วนราชการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่มอบอำนาจทราบด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายพงษ์อาจ ตรีกิจวัฒนากุล)

รองเลขาธิการ ก.พ.ร.

ปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการ ก.พ.ร.

สำนักกฎหมายและระเบียบราชการ

โทร. ๐ ๒๓๕๖ ๙๙๙๒

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๘๒๓๐

ที่ นร ๑๒๐๖/๑๓๐

สำนักงาน ก.พ.ร.
ถนนพิษณุโลก กทม. ๑๐๓๐๐

๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๓

เรื่อง ขอรื้อการมอบอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา

อ้างถึง หนังสือจังหวัดนครราชสีมา ที่ นม ๐๐๑๖.๓/๑๗๕๒๗ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๓

ตามหนังสือที่อ้างถึง จังหวัดนครราชสีมาได้มีหนังสือหรือเกี่ยวกับการมอบอำนาจต่อของผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมาให้แก่หัวหน้าสำนักงานสาขาซึ่งตวงวัดเขต ๒ - ๖ นครราชสีมาตามคำสั่งกรมการคำภายใน ที่ ๓๒๕/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๗ ในเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยรตราชการ พ.ศ. ๒๕๒๓ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงาน ก.พ.ร. ได้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดินพิจารณาแล้วเห็นควรแยกประเด็นพิจารณาเป็น ๒ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ กรณีการมอบอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม นั้น คณะอนุกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดินพิจารณาแล้วเห็นว่า โดยที่มาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดว่า อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินการอื่นที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการเดียวกันหรือส่วนราชการอื่น หรือผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนได้ เมื่อปรากฏว่าข้อ ๙ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดว่า

“ผู้มีอำนาจดำเนินการตามระเบียบนี้จะมอบอำนาจเป็นหนังสือให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งใดก็ได้ โดยให้คำนึงถึงระดับ ตำแหน่ง หน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้ที่จะได้รับมอบอำนาจเป็นสำคัญ

เมื่อมีการมอบอำนาจตามวรรคหนึ่งแล้ว ผู้รับมอบอำนาจมีหน้าที่ต้องรับมอบอำนาจนั้น และจะมอบอำนาจนั้นให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นต่อไปไม่ได้ เว้นแต่

(๑) การมอบอำนาจให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจมอบอำนาจนั้นต่อไปได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑.๑) กรณีมอบอำนาจให้แก่รองผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด หรือหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งให้ผู้มอบอำนาจขึ้นต้น ทราบด้วย

(๑.๒) กรณีมอบอำนาจให้แก่บุคคลอื่น นอกจากที่กล่าวใน (๑) จะกระทำได้ ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากผู้มอบอำนาจขึ้นต้นแล้ว

(๒) การมอบอำนาจและการมอบอำนาจต่อตามระเบียบกระทรวงกลาโหม

.....”

ดังนั้น จึงถือได้ว่า ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่นแล้ว จึงไม่อยู่ในบังคับมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เมื่อกรณีนี้ปรากฏข้อเท็จจริงว่า กรมการค้าภายในได้มอบอำนาจเกี่ยวกับการดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดแล้ว ดังนั้น หากผู้ว่าราชการจังหวัดประสงค์จะมอบอำนาจนั้นต่อไปให้แก่บุคคลอื่น ผู้ว่าราชการจังหวัดก็ต้องดำเนินการมอบอำนาจให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๔ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ประเด็นที่ ๒ กรณีการมอบอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดเรื่องการอนุญาตให้ข้าราชการและลูกจ้างใช้รถส่วนกลาง และเรื่องการอนุญาตให้นำรถส่วนกลางในสำนักงานการค้าภายในจังหวัด ศูนย์ซึ่งตวงวัด หรือสำนักงานสาขาซึ่งตวงวัดไปเก็บรักษาที่อื่นเป็นการชั่วคราวหรือเป็นครั้งคราวได้เฉพาะกรณีที่ไม่มียานพาหนะที่เก็บรักษาปลอดภัยเพียงพอหรือมีราชการจำเป็นเร่งด่วนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยรถราชการ พ.ศ. ๒๕๒๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม นั้น คณะอนุกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดินพิจารณาแล้วเห็นว่า โดยที่ข้อ ๑๓ วรรคสอง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยรถราชการ พ.ศ. ๒๕๒๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดว่า “รถส่วนกลาง รถรับรอง และรถรับรองประจำจังหวัด ให้ใช้เพื่อกิจการอันเป็นส่วนหนึ่งของส่วนราชการ หรือเพื่อประโยชน์ของทางราชการ ตามหลักเกณฑ์ที่ส่วนราชการเจ้าของรถนั้นกำหนดขึ้น” และข้อ ๑๖ วรรคสาม แห่งระเบียบฉบับเดียวกัน กำหนดว่า “สำหรับรถส่วนกลาง หัวหน้าส่วนราชการหรือผู้ได้รับมอบอำนาจจากหัวหน้าส่วนราชการจะพิจารณาอนุญาตให้นำรถไปเก็บรักษาที่อื่นเป็นการชั่วคราวหรือเป็นครั้งคราวได้ ในกรณีที่ส่วนราชการไม่มีสถานที่เก็บรักษาปลอดภัยเพียงพอ หรือมีราชการจำเป็นและเร่งด่วนหรือการปฏิบัติราชการลับ” ซึ่งจากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่าผู้มีอำนาจในการอนุญาตให้ใช้รถราชการให้แก่บุคคลตามหลักเกณฑ์ที่ส่วนราชการเจ้าของรถนั้นกำหนด และผู้ที่มีอำนาจในการอนุญาตให้นำรถราชการไปเก็บรักษาที่อื่น ได้แก่ หัวหน้าส่วนราชการหรือหรือผู้ได้รับมอบอำนาจจากหัวหน้าส่วนราชการ ซึ่งการที่ระเบียบฯ กำหนดไว้เช่นนั้น ก็เป็นเพียงการกำหนดโดยมีเจตนารมณ์เพื่อให้ผู้มีอำนาจสามารถมอบอำนาจต่อได้เท่านั้น อีกทั้งเมื่อพิจารณาระเบียบฉบับดังกล่าวแล้วจะเห็นได้ว่าระเบียบฯ มิได้มีการกำหนดรายละเอียดและวิธีการในการ

มอบอำนาจต่อให้แก่ผู้อื่นไว้แต่อย่างใด จึงเห็นได้ว่าระเบียบฉบับดังกล่าวมิได้มีเจตนารมณ์ที่จะกำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น ดังนั้น เมื่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยพระราชกร พ.ศ. ๒๕๒๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ฉะนั้น หากผู้มีอำนาจระดับต้นต้องการที่จะมอบอำนาจนั้นต่อให้แก่ผู้อื่น ผู้มีอำนาจก็ต้องดำเนินการมอบอำนาจตามมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาใช้บังคับด้วย และโดยที่มาตรา ๒๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดว่า “ในกรณีที่มีการมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบอำนาจนั้นให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่มีอำนาจนั้นเกี่ยวกับราชการของส่วนราชการใด และส่วนราชการนั้นปฏิบัติหน้าที่อยู่ในจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบอำนาจให้แก่หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในจังหวัดนั้น

(๒) นอกจากกรณีตาม (๑) ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจมอบอำนาจให้รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในจังหวัด เป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนก็ได้

ซึ่งจากบทบัญญัติดังกล่าวจึงถือได้ว่ามาตรา ๒๓ เป็นบทบังคับว่า เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับมอบอำนาจมาแล้ว ผู้ว่าราชการจังหวัดมีหน้าที่ต้องมอบอำนาจนั้นต่อไปตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๓ (๑) หรือ (๒) แล้วแต่กรณี กล่าวคือ เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับมอบอำนาจแล้ว ถ้าเป็นกรณีการมอบอำนาจจากส่วนราชการที่มีส่วนราชการตามกฎหมายของส่วนราชการนั้นปฏิบัติหน้าที่อยู่ในจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดมีหน้าที่ต้องมอบอำนาจนั้นต่อไปให้แก่หัวหน้าส่วนราชการที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในจังหวัดนั้นเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทน แต่ถ้าเป็นกรณีการมอบอำนาจจากส่วนราชการที่ไม่มีส่วนราชการตามกฎหมายของส่วนราชการนั้นปฏิบัติหน้าที่อยู่ในจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดมีหน้าที่ต้องมอบอำนาจนั้นต่อไปให้แก่รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนต่อไปได้ตามที่เห็นสมควร เมื่อกรณีนี้ปรากฏข้อเท็จจริงว่า กรมการศัลยกรรมได้มีคำสั่งกรมการศัลยกรรม ที่ ๓๒๕/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๔๗ เรื่องมอบอำนาจเพิ่มเติมให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทน ได้กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบอำนาจต่อให้หัวหน้าสำนักงานการศัลยกรรมในจังหวัด หัวหน้าศูนย์ซึ่งตวงวัด หรือหัวหน้าสำนักงานสาขาซึ่งตวงวัดแล้ว ซึ่งการกำหนดไว้เช่นว่านั้นเป็นการกำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งเป็นผู้รับมอบอำนาจมอบอำนาจต่อไปยังหัวหน้าส่วนราชการที่ได้มีส่วนราชการตามกฎหมายนั้นปฏิบัติหน้าที่อยู่ในจังหวัด ดังนั้น คำสั่งมอบอำนาจของกรมการศัลยกรรมดังกล่าวข้างต้นจึงไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติของมาตรา ๒๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ และในกรณีดังกล่าว เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับมอบอำนาจจากอธิบดีกรมการศัลยกรรมตามคำสั่งมอบอำนาจดังกล่าวแล้ว ผู้ว่าราชการจังหวัดก็ไม่อาจมอบอำนาจนั้นต่อไปยังพาณิชย์จังหวัด แล้วให้พาณิชย์จังหวัดมอบอำนาจนั้นต่อให้แก่หัวหน้าสำนักงานสาขาซึ่งตวงวัด ๒ - ๖ นครราชสีมา เนื่องจากจะเป็นการขัดกับเจตนารมณ์ของอธิบดีกรมการศัลยกรรมในซึ่งเป็นผู้มอบอำนาจตามคำสั่งดังกล่าว ดังนั้น จังหวัดนครราชสีมาจึงควรมี

หนังสือไปยังกรมการค้าภายใน เพื่อให้กรมการค้าภายในทบทวนแก้ไขคำสั่งมอบอำนาจในเรื่องดังกล่าว
ให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ ต่อไปด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวทัศนีย์ ตูสิตสุทธิรัตน์)

รองเลขาธิการ ก.พ.ร.

ปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการ ก.พ.ร.

สำนักกฎหมายและระเบียบราชการ

โทร. ๐ ๒๓๕๖ ๙๙๙๙ ต่อ ๘๘๙๑

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๘๒๓๐

สำเนา

ที่ นร ๑๒๐๖/๗๑

สำนักงาน ก.พ.ร.

ถนนพิษณุโลก กทม. ๑๐๓๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอรื้อการมอบอำนาจการปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมราชทัณฑ์ในการดำเนินการทางวินัย

เรียน เลขาธิการ ก.พ.

สิ่งที่ส่งมาด้วย ภาพถ่ายหนังสือกรมราชทัณฑ์ ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๗๑๓/๔๓๑๒๘ ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

ด้วยกรมราชทัณฑ์ได้มีหนังสือไปยังสำนักงาน ก.พ.ร. เพื่อยุติเกี่ยวกับการมอบอำนาจการปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมราชทัณฑ์ในการดำเนินการทางวินัย รวม ๓ ประเด็น รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

สำนักงาน ก.พ.ร. ได้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อพิจารณา ซึ่งคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความฯ ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ พิจารณาแล้วเห็นว่า โดยที่มาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม บัญญัติว่า “อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินการอื่นที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการเดียวกันหรือส่วนราชการอื่น หรือผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา” ซึ่งจากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า กฎหมายได้บัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งใดที่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรีมิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการเดียวกันหรือส่วนราชการอื่นปฏิบัติราชการแทนตามบทบัญญัติดังกล่าวได้ แต่หากกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรี ได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่นแล้ว การมอบอำนาจของผู้ดำรงตำแหน่งนั้นก็ต้องเป็นไปตามที่กฎหมายเฉพาะกำหนด และโดยที่หมวด ๗ การดำเนินการทางวินัย มาตรา ๘๐ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติว่า “อำนาจหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ตามหมวดนี้ ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ จะมอบหมายให้ผู้บังคับบัญชาระดับต่ำลงไปปฏิบัติแทนตามหลักเกณฑ์ที่ ก.พ. กำหนดก็ได้” ประกอบกับ ก.พ. ได้มีมติกำหนดหลักเกณฑ์การมอบหมายอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย โดยมีรายละเอียดตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๑/ว ๓๕ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๓ แล้ว ซึ่งจากบทบัญญัติประกอบกับหลักเกณฑ์ดังกล่าวจึงถือได้ว่าเป็นกรณีที่มีกฎหมาย...

มีกฎหมายกำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นการอย่างอื่น การมอบอำนาจในเรื่องดังกล่าวจึงไม่อยู่ภายใต้ บังคับของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ดังนั้น กรณีที่ กรมราชทัณฑ์หารือมาในครั้งนี้ ก.พ.ร. จึงไม่มีอำนาจในการวินิจฉัย แต่อย่างไรก็ดี โดยที่เรื่องดังกล่าวเป็น เรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัย จึงเห็นควรมีหนังสือส่งข้อหารือของกรมราชทัณฑ์ในเรื่องดังกล่าวมายังสำนักงาน ก.พ. เพื่อนำเสนอต่อ ก.พ. เพื่อพิจารณาวินิจฉัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วย ผลเป็นประการใด กรุณาแจ้งให้ สำนักงาน ก.พ.ร. และกรมราชทัณฑ์ ทราบด้วย จะขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

(นายพงษ์อาจ ตรีกิจวัฒนากุล)

รองเลขาธิการ ก.พ.ร.

ปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการ ก.พ.ร.

สำนักกฎหมายและระเบียบราชการ

โทร. ๐ ๒๓๕๖ ๙๙๒๙

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๘๒๓๐

สำเนา

ที่ นร ๑๒๐๖/๗๒

สำนักงาน ก.พ.ร.
ถนนพิษณุโลก กทม. ๑๐๓๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอรื้อการมอบอำนาจการปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมราชทัณฑ์ในการดำเนินการทางวินัย

เรียน อธิบดีกรมราชทัณฑ์

อ้างถึง ๑. หนังสือกรมราชทัณฑ์ ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๗๑๓/๔๓๑๒๘ ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

๒. หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ด่วนที่สุด ที่ นร ๑๒๐๖/๒๓๖ ลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย ภาพถ่ายหนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร ๑๒๐๖/๗๒ ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖

ตามหนังสือที่อ้างถึง ๑. กรมราชทัณฑ์ได้มีหนังสือมายังสำนักงาน ก.พ.ร. เพื่อหารือเกี่ยวกับการมอบอำนาจการปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมราชทัณฑ์ในการดำเนินการทางวินัย รวม ๓ ประเด็น และตามหนังสือที่อ้างถึง ๒. สำนักงาน ก.พ.ร. แจ้งว่าจะได้นำเรื่องนี้เสนอคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดิน และหากอนุกรรมการฯ พิจารณาได้ผลเป็นประการใดแล้ว สำนักงาน ก.พ.ร. จะแจ้งผลการพิจารณาให้ทราบต่อไป ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงาน ก.พ.ร. ได้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อพิจารณา ซึ่งคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความฯ ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ พิจารณาแล้วเห็นว่า โดยที่มาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม บัญญัติว่า “อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินการอื่นที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการเดียวกันหรือส่วนราชการอื่น หรือผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา” ซึ่งจากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า กฎหมายได้บัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งใดที่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรีมิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการเดียวกันหรือส่วนราชการอื่นปฏิบัติราชการแทนตามบทบัญญัติดังกล่าวได้ แต่หากกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรี ได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่นแล้ว การมอบอำนาจของผู้ดำรงตำแหน่งนั้นก็ต้องเป็นไปตามที่กฎหมายเฉพาะกำหนด และโดยที่หมวด ๗ การดำเนินการทางวินัย มาตรา ๙๐ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติว่า “อำนาจหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ตามหมวดนี้

ผู้บังคับบัญชา...

ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ จะมอบหมายให้ผู้บังคับบัญชาระดับต่ำลงไปปฏิบัติแทนตามหลักเกณฑ์ที่ ก.พ. กำหนดก็ได้” ประกอบกับ ก.พ. ได้มีมติกำหนดหลักเกณฑ์การมอบหมายอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย โดยมีรายละเอียดตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๑/ว ๓๕ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๓ แล้ว ซึ่งจากบทบัญญัติประกอบกับหลักเกณฑ์ดังกล่าวจึงถือได้ว่าเป็นกรณีที่มีกฎหมายกำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นการอย่างอื่น การมอบอำนาจในเรื่องดังกล่าวจึงไม่อยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ดังนั้น กรณีที่กรมราชทัณฑ์หรือมาในครั้งนี้ ก.พ.ร. จึงไม่มีอำนาจในการวินิจฉัย แต่อย่างไรก็ดี โดยที่เรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัย จึงเห็นควรมีหนังสือส่งข้อหารือของกรมราชทัณฑ์ในเรื่องดังกล่าวไปยังสำนักงาน ก.พ. เพื่อนำเสนอต่อ ก.พ. เพื่อพิจารณาวินิจฉัยต่อไป ซึ่งสำนักงาน ก.พ.ร. ได้ส่งข้อหารือดังกล่าวไปยังสำนักงาน ก.พ. แล้ว รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายพงษ์อาจ ตรีกิจวัฒนากุล)

รองเลขาธิการ ก.พ.ร.

ปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการ ก.พ.ร.

สำนักกฎหมายและระเบียบราชการ

โทร. ๐ ๒๓๕๖ ๙๙๒๙

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๘๒๓๐

ที่ นร ๑๐๑๑/ ๓๕๓

สำนักงาน ก.พ.

ถนนติวานนท์ จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

๑๒ มีนาคม ๒๕๕๗

สำนักงาน ก.พ.ร.
ชุดที่ ๐๑๘๐๑
วันที่ ๑๔ ส.ค. ๒๕๕๗
เวลา

กฤษฎีกา
รับที่ ๖-
๑๘ ส.ค. ๒๕๕๗

เรื่อง ทารือการมอบอำนาจการปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมราชทัณฑ์ในการดำเนินการทางวินัย

เรียน เลขาธิการ ก.พ.ร.

อ้างถึง ๑. หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร ๑๒๐๖/๗๑ ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖

๒. หนังสือกรมราชทัณฑ์ ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๗๑๓/๔๓๑๒๘ ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

สำนักงาน ก.พ.ร.
ชุดที่ ๑๐๑
๑๔ ส.ค. ๒๕๕๗

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงาน ก.พ.ร. ได้แจ้งข้อเท็จจริงว่า กรมราชทัณฑ์ได้มีหนังสือหรือไปยังสำนักงาน ก.พ.ร. เกี่ยวกับการมอบอำนาจการปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมราชทัณฑ์ในการดำเนินการทางวินัย โดยกรมราชทัณฑ์ได้มีคำสั่งที่ ๙๙๑ - ๙๙๒/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมราชทัณฑ์ในการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการกรมราชทัณฑ์ที่สังกัดราชการบริหารส่วนภูมิภาค สำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญ ระดับ ๗ ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด ข้าราชการพลเรือนสามัญ ระดับ ๘ ขึ้นไป ในราชการบริหารส่วนภูมิภาค และข้าราชการพลเรือนสามัญในสังกัดราชการส่วนกลางที่ปฏิบัติงานภายในจังหวัด ต่อมากรมราชทัณฑ์ได้มีคำสั่งที่ ๕๓๔/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕ มอบอำนาจให้รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายบริหาร ปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ในการดำเนินการทางวินัยสำหรับข้าราชการผู้ดำรงตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับปฏิบัติงาน ระดับชำนาญการและระดับอาวุโส ประเภทวิชาการ ระดับปฏิบัติการ ซึ่งกรมราชทัณฑ์เห็นว่าการดำเนินการดังกล่าวมีการมอบอำนาจที่ซ้อนกันบางส่วน จึงได้หารือรวม ๓ ประเด็น และ ก.พ.ร. ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า หลักเกณฑ์การมอบอำนาจดำเนินการทางวินัยของข้าราชการพลเรือนสามัญ นั้นได้กำหนดไว้ในมาตรา ๙๐ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบหนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร ๑๐๑๑/ว ๓๕ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๓ แล้ว จึงถือได้ว่าเป็นกรณีที่มีกฎหมายกำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นการอย่างอื่น การมอบอำนาจในเรื่องนี้จึงไม่อยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ดังนั้น ตามข้อหารือของกรมราชทัณฑ์ จึงไม่อยู่ในอำนาจของ ก.พ.ร. ที่จะวินิจฉัยได้ แต่โดยที่กรณีนี้เป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจของ ก.พ. ที่จะพิจารณาวินิจฉัย จึงได้ส่งข้อหารือมายังสำนักงาน ก.พ. เพื่อพิจารณาต่อไป ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

ก.พ. ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การมอบอำนาจดำเนินการทางวินัยของอธิบดีให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดนั้น ไม่อยู่ในบังคับของมาตรา ๙๐ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ การมอบอำนาจดังกล่าวจึงต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่ากรมราชทัณฑ์ได้มอบอำนาจดำเนินการทางวินัยให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดแล้ว ก็ไม่ควรมอบหมายอำนาจหน้าที่การดำเนินการทางวินัยดังกล่าวให้แก่รองอธิบดีตามมาตรา ๙๐ วรรคสาม

แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๑/ว ๓๕ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๓ อีก ดังนั้น กรมราชทัณฑ์จึงควรแก้ไขคำสั่งที่ ๕๓๔/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ให้ถูกต้อง โดยแก้ไขให้รองอธิบดีมีอำนาจดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการในสังกัดราชการ ส่วนกลางเท่านั้น สำหรับข้าราชการในสังกัดราชการส่วนกลางที่ปฏิบัติงานภายในจังหวัดให้เป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดตามที่ได้รับมอบอำนาจ ทั้งนี้ เพื่อให้การมอบอำนาจเป็นไปโดยสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๔๖

สำหรับในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่ใช้อำนาจในการดำเนินการทางวินัยตามที่ได้รับมอบอำนาจนั้น มาตรา ๗ วรรคสอง แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ บัญญัติว่า “เมื่อมีการมอบอำนาจแล้ว หากผู้มอบอำนาจเห็นว่าผู้รับมอบอำนาจใช้อำนาจที่รับมอบโดยไม่ถูกต้องหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหาย ผู้มอบอำนาจอาจมีคำสั่งแก้ไขการปฏิบัติราชการของผู้รับมอบอำนาจ หรือให้ผู้รับมอบอำนาจหยุดการปฏิบัติราชการไว้ก่อน และผู้มอบอำนาจเป็นผู้ใช้อำนาจนั้นโดยตรงก็ได้” ดังนั้น แม้มีการมอบอำนาจการดำเนินการทางวินัยให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดไปแล้วก็ตาม หากมีการใช้หรือละเว้นการใช้อำนาจตามที่ได้รับมอบไปในทางที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ อธิบดีผู้มอบอำนาจก็มีอำนาจที่จะดำเนินการทางวินัยในกรณีนั้นได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ทั้งนี้ได้แจ้งให้กรมราชทัณฑ์ทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นายพันธุ์เรือง พันธุ์หงส์)

รองเลขาธิการ ก.พ.

ปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการ ก.พ.

สำนักมาตรฐานวินัย

โทร. ๐ ๒๕๔๗ ๑๖๒๘

โทรสาร ๐ ๒๕๔๗ ๑๖๒๕

เรียน ...๓๐๑...กองกฎหมายฯ

เพื่อโปรดพิจารณาและดำเนินการต่อไป

(นางสาวศรีประภา ถมกระจำง)

ผู้อำนวยการสำนักงานเลขาธิการ

① ส่งเรื่อง ผ.อ.กร. ส่งตอบ
②. ส่งเรื่อง ผ.อ.กรมราชทัณฑ์
ททว
๒๕
๑๘ ส.ค. ๒๕๕๗
ททว
ททว
ททว

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๕/ว ๕๐๙

สำเนา

สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง เจ้าท่าที่มีหน้าที่และอำนาจในการรื้อถอนอาคารหรือสิ่งอื่นใด
ล่วงล้ำลำแม่น้ำตามคำพิพากษาของศาล

กราบเรียน/เรียน รอง-นรม., รัฐ-นร., กระทรวง, กรม

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ขอให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ส่วนราชการ
และหน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ที่ให้ความเห็นในประเด็น
ปัญหาการมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่แทนเจ้าท่า เรื่อง เจ้าท่าที่มีหน้าที่และอำนาจในการรื้อถอนอาคาร
หรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำแม่น้ำตามคำพิพากษาของศาล ซึ่งจะมีผลเป็นแนวบรรทัดฐานในการปฏิบัติราชการ
ในส่วนที่เกี่ยวกับ “การมอบหมาย”

ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๓ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา
ชี้แจงเพิ่มเติมเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างคำว่า “มอบหมาย” และ “มอบอำนาจ” ว่า

“มอบหมาย” เป็นกรณีที่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะให้ผู้ดำรงตำแหน่งมอบหมาย
ให้บุคคลอื่นดำเนินการตามกฎหมายแทนตน ผู้ได้รับมอบหมายจึงสามารถใช้ดุลพินิจในการตัดสินใจ
และใช้อำนาจในนามตนเองภายใต้กรอบวัตถุประสงค์และขอบเขตของภารกิจที่ได้รับมอบหมาย
หรือตามที่กฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ เช่น มอบหมายให้ประชุมแทน มอบหมายให้บุคคลใด
เป็นนายทะเบียนแทน เป็นต้น

ส่วน “มอบอำนาจ” เป็นการมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบ
บริหารราชการแผ่นดิน ดังนั้น ผู้มอบอำนาจมีอำนาจเพียงใดก็มอบได้เท่านั้น และเมื่อมอบอำนาจไปแล้ว
ผู้มอบอำนาจยังคงผูกพันหรือมีความรับผิดชอบในเรื่องที่มอบอำนาจนั้นด้วย ขณะเดียวกันผู้รับมอบอำนาจ
สามารถกระทำการได้เฉพาะในขอบอำนาจที่ได้รับมอบมา หากกระทำการเกินที่ได้รับมอบอำนาจ (ultra vires)
ก็จะไม่ผูกพันผู้มอบอำนาจแต่อย่างใด ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐
ทั้งนี้ เพื่อให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐมีความเข้าใจในหลักการและผลในทางกฎหมาย ซึ่งคณะรัฐมนตรี
พิจารณาแล้วลงมติรับทราบตามที่เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาชี้แจง

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบ/จึงเรียนยืนยันมา/จึงเรียนยืนยันมาและถือปฏิบัติต่อไป/
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ/จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ (อย่างยิ่ง)

ธีระพงษ์ วงศ์ศิวัชวิลาส

(นายธีระพงษ์ วงศ์ศิวัชวิลาส)

เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

กองพัฒนาศาสตร์และติดตามนโยบายพิเศษ

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๓๕๒ (เกียรติก้อง) ๑๕๐๔ (พงศ์ศิริ) โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๑๔๔๖

www.soc.go.th (พงศ์ศิริ) ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ spt55@soc.go.th

หมายเหตุ อัยการสูงสุด : จังกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบ
รอง-นรม., รัฐ-นร. : จังเรียนยืนยันมา
กระทรวง : จังเรียนยืนยันมาและถือปฏิบัติต่อไป
องค์กรอิสระ : จังเรียนมาเพื่อโปรดทราบ
กรม : จังเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ที่ นร ๑๒๐๖/๗๔

สำนักงาน ก.พ.ร.

ถนนพิษณุโลก กทม. ๑๐๓๐๐

๕

สิงหาคม ๒๕๕๗

เรื่อง การมอบอำนาจการสั่งให้ข้าราชการรักษาการในตำแหน่ง

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

อ้างถึง ๑. หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๐๖.๑.๓/๒๓๓ ลงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๗

๒. หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร ๑๒๐๖/๕๔ ลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๗

ตามหนังสือที่อ้างถึง ๑. สำนักงาน ก.พ. ได้มีหนังสือหรือเกี่ยวกับการมอบอำนาจการสั่งให้ข้าราชการรักษาการในตำแหน่งว่าผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ จะสามารถมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนในการสั่งให้ข้าราชการพลเรือนรักษาการในตำแหน่งได้หรือไม่ และตามที่อ้างถึง ๒. สำนักงาน ก.พ.ร. ได้แจ้งว่าโดยที่เรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ จึงจะเสนอเรื่องนี้ให้คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อพิจารณาต่อไปความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงาน ก.พ.ร. ขอเรียนว่าได้นำข้อหาดังกล่าวเสนอคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดินพิจารณา ครั้งที่ ๔/๒๕๕๗ วันศุกร์ที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๗ ซึ่งคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดินได้พิจารณาข้อหาหรือของสำนักงาน ก.พ. แล้วเห็นควรกำหนดประเด็นในการพิจารณาว่าผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ จะสามารถมอบอำนาจเรื่องแต่งตั้งผู้รักษาการในตำแหน่งตามมาตรา ๖๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนได้หรือไม่ ซึ่งคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดิน พิจารณาแล้วเห็นว่า โดยที่มาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม บัญญัติว่า “อำนาจในการสั่งการอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินการอื่นที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศหรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งนั้นหรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมีได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นการอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการเดียวกันหรือส่วนราชการอื่น หรือผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่

กำหนดในพระราชกฤษฎีกา...

กำหนดในพระราชกฤษฎีกา” ซึ่งจากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า กฎหมายได้บัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งใด ที่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใด หรือมติของ คณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีมิได้ กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นการอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอาจ มอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการเดียวกันหรือส่วนราชการอื่นปฏิบัติราชการแทนตาม บทบัญญัติดังกล่าวได้ แต่หากกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรี ได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่นแล้ว การมอบอำนาจของผู้ดำรงตำแหน่งนั้นก็ต้องเป็นไปตามที่ กฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรีกำหนด

โดยที่มาตรา ๖๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติว่า “ในกรณีที่ตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญว่างลง หรือผู้ดำรงตำแหน่งไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ราชการได้ และเป็นกรณีที่มีได้บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจ สั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ มีอำนาจสั่งให้ข้าราชการพลเรือนที่เห็นสมควรรักษาการในตำแหน่งนั้นได้” ซึ่งจะเห็นได้ว่าบทบัญญัติดังกล่าวมิได้บัญญัติเรื่องการมอบอำนาจในการสั่งให้ข้าราชการพลเรือนรักษาการใน ตำแหน่งไว้เป็นการเฉพาะ และมีได้กำหนดห้ามมิให้มอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทน ในเรื่องดังกล่าวแต่อย่างใด ประกอบกับหนังสือของสำนักงาน ก.พ. ได้แจ้งว่า บทบัญญัติในเรื่องดังกล่าวมิได้ มีการกำหนดการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือห้ามมิให้มอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการ แทนในเรื่องดังกล่าว ดังนั้น เมื่อตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญที่มีได้เป็นตำแหน่งที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย ว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินว่างลงหรือผู้ดำรงตำแหน่งไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ราชการได้ ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ จึงสามารถมอบอำนาจเรื่องการสั่งให้ข้าราชการพลเรือน รักษาการในตำแหน่งตามมาตรา ๖๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนได้ ทั้งนี้ตามมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ บริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายพงษ์อ่อง ตริกิจวัฒนากุล)

รองเลขาธิการ ก.พ.ร.

ปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการ ก.พ.ร.

กองกฎหมายและระเบียบราชการ

โทร. ๐ ๒๓๕๖ ๙๙๙๙ ต่อ ๘๘๙๑

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๘๒๓๐

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การมอบหมายให้ข้าราชการในกองปฏิบัติงาน
ตามที่เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยามอบหมาย

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ สธ ๑๐๑๑/๕๐๘๗ ลงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ได้มีคำสั่งที่ ๙๗/๒๕๕๗ เรื่อง แต่งตั้งผู้ช่วยผู้อำนวยการกอง ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ สั่งให้ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองสามารถเสนอความเห็นต่อเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยาได้โดยตรง ในงานที่อยู่ในความรับผิดชอบเฉพาะงานที่เป็นราชการประจำที่มีแนวทางปฏิบัติชัดเจนแล้วมิใช่เรื่องนโยบายหรือเรื่องใหม่ที่ยังไม่มีแนวทางชัดเจน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดขั้นตอนการทำงานให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยาอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๒ ประกอบกับมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ออกคำสั่งดังกล่าว

เนื่องจากมีผู้ทักท้วงว่าคำสั่งดังกล่าวอาจไม่ชอบด้วยกฎหมาย กล่าวโดยสรุปคือ

๑. การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ช่วยผู้อำนวยการกองควรมีข้อความว่า “ปฏิบัติราชการแทนผู้อำนวยการกอง” กำกับด้วยหรือไม่ และ

๒. อำนาจของผู้ผู้อำนวยการกองเป็นอำนาจตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยาจึงไม่สามารถมอบอำนาจของผู้ผู้อำนวยการกองให้บุคคลอื่นได้ แต่เป็นเรื่องที่ผู้ผู้อำนวยการกองจะพิจารณามอบอำนาจต่อไปหรือไม่ด้วยตนเอง ตามมาตรา ๓๔ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔

ทั้งนี้ ฝ่ายการเจ้าหน้าที่ ได้ชี้แจงผู้ทักท้วงสรุปความได้ว่า คำสั่งดังกล่าวเป็นการลดขั้นตอนเพื่อความรวดเร็ว ให้ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองเสนอเรื่องต่อเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา โดยไม่ต้องผ่านผู้ผู้อำนวยการกองในงานประจำมิใช่งานนโยบาย จึงไม่สามารถใช้คำว่า “ปฏิบัติราชการแทน” ได้ ให้ใช้คำว่า “แทนผู้อำนวยการกอง” เพราะมิใช่การมอบอำนาจตามหมวด ๕ การปฏิบัติราชการแทน แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และการออกคำสั่งดังกล่าวไม่เกี่ยวกับการมอบอำนาจตามมาตรา ๓๔ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ อีกทั้งการมอบอำนาจดังกล่าวไม่เป็น

การทับซ้อนกับอำนาจของผู้อำนวยการกองหนึ่ง สำหรับการมอบอำนาจของเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยาให้ข้าราชการปฏิบัติราชการแทน ตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นั้น สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ดำเนินการออกคำสั่งแยกต่างหากในอีกหลายคำสั่ง ตัวอย่างเช่น คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ที่ ๕๘๗/๒๕๕๖ เรื่อง การมอบอำนาจในการอนุมัติหรืออนุญาตเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการด้านอาหารในสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ลงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๖ เป็นต้น

เพื่อให้ได้ข้อยุติดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาได้ประชุมมติกรรมาธิการปลัดกระทรวงสาธารณสุข และนิติกรกลุ่มกฎหมายอาหารและยา สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา แต่เนื่องจากที่ประชุมมีความเห็นเป็น ๒ ฝ่าย คือ ฝ่ายที่หนึ่ง เห็นว่าการออกคำสั่งแต่งตั้งผู้ช่วยผู้อำนวยการกองสามารถทำได้ แต่การให้ทำหน้าที่แทนผู้อำนวยการกองไม่สามารถกระทำได้ เพราะการแต่งตั้งให้ข้าราชการภายในกองแต่ละกองเพื่อให้ใช้อำนาจของผู้อำนวยการกองนั้น เป็นอำนาจของผู้อำนวยการกอง ผู้จะใช้อำนาจของผู้อำนวยการกองจะต้องได้รับมอบอำนาจจากผู้อำนวยการกองตามมาตรา ๓๘ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ เสียก่อน การที่เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยาออกคำสั่งให้ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองใช้อำนาจของผู้อำนวยการกองโดยยังไม่มีมอบอำนาจ น่าจะเป็นการออกคำสั่งที่เกินจากบทบัญญัติมาตรา ๓๘ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ มิเช่นนั้น จะเป็นการทับซ้อนกับอำนาจผู้อำนวยการกอง ฝ่ายที่สอง เห็นว่า สามารถกระทำได้เพราะเป็นเรื่องการบริหารราชการภายในกรม ซึ่งอำนาจตามกฎหมายเป็นของอธิบดีหรือเลขาธิการตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ผู้อำนวยการกองเป็นผู้ช่วยอธิบดีหรือเลขาธิการในการปฏิบัติราชการ หรือในการเสนอความเห็นเท่านั้น แต่อำนาจการตัดสินใจตามกฎหมายเป็นอำนาจของอธิบดีหรือเลขาธิการ ประกอบกับวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของคำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งให้ปฏิบัติงาน มิใช่เป็นเรื่องการปฏิบัติราชการแทนหรือทำหน้าที่แทนแต่อย่างใด เมื่อไม่สามารถหาข้อยุติได้ที่ประชุมจึงมีมติเห็นควรให้สอบถามมายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อหาข้อยุติและจะได้ดำเนินการให้ถูกต้อง ในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยามีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งผู้ช่วยผู้อำนวยการกอง โดยระบุตัวบุคคลในแต่ละกอง ตามคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาที่ ๙๗/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ได้หรือไม่ หรือมีส่วนใดไม่สมบูรณ์ที่ควรแก้ไขให้ชัดเจนยิ่งขึ้นหรือไม่ประการใด

๒. การออกคำสั่งดังกล่าวเป็นการทับซ้อนกับอำนาจของผู้อำนวยการกองตามมาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ หรือมาตราอื่น ๆ หรือไม่ หรือการดำเนินการดังกล่าวจะต้องเป็นกรณีที่ผู้อำนวยการกองมอบอำนาจให้ข้าราชการในกองตามระเบียบที่อธิบดีหรือเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยากำหนดตามมาตรา ๓๘ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ เท่านั้น

๓. หากพิจารณาว่า คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ที่ ๙๗/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ สามารถกระทำได้ การอ้างฐานอำนาจตามมาตรา ๓๒ ประกอบ มาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ถูกต้องเพียงพอ แล้วหรือไม่ หรือที่ถูกต้องควรอ้างมาตราใดบ้าง

๔. หากพิจารณาว่า คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ที่ ๙๗/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ สามารถกระทำได้ คำลงท้ายแสดงตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการกอง ควรใช้คำใดในการเสนอเรื่องต่อเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา เช่น “ปฏิบัติราชการแทน ผู้อำนวยการกอง” หรือ “ทำการแทนผู้อำนวยการกอง” หรือ “แทนผู้อำนวยการกอง” หรือลง เฉพาะตำแหน่ง “ผู้ช่วยผู้อำนวยการกอง...(ระบุชื่อกอง)...” หรือควรใช้ข้อความอื่นใดที่จะ เหมาะสมที่สุด

ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ สธ ๑๐๑๑/๖๒๙๖ ลงวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๔๗ ซึ่งแจ้งข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาให้ ความเห็นว่า วัตถุประสงค์ของการออกคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ที่ ๙๗/ ๒๕๔๗ ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ นั้น เป็นการมอบหมายให้ผู้ช่วยผู้อำนวยการกอง ปฏิบัติงาน มิใช่เป็นการสั่งให้ปฏิบัติราชการแทนแต่อย่างใด ทั้งนี้ ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองยังคง ต้องเสนอเรื่องต่อเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยาเป็นผู้ใช้อำนาจตัดสินใจขั้นสุดท้ายในนาม ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงาน คณะกรรมการอาหารและยา รวมทั้งได้รับฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา) และผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงาน ก.พ.) แล้ว มีความเห็นในแต่ละประเด็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ที่ว่า สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยามีอำนาจออกคำสั่ง แต่งตั้งผู้ช่วยผู้อำนวยการกองได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า กรณีดังกล่าวปรากฏข้อเท็จจริงจากคำชี้แจง ของผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา) และจากหนังสือหารือ เพิ่มเติมของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาว่า วัตถุประสงค์ของการออกคำสั่งสำนักงาน คณะกรรมการอาหารและยา ที่ ๙๗/๒๕๔๗ เรื่อง แต่งตั้งผู้ช่วยผู้อำนวยการกอง ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ นั้น เป็นการสั่งให้ข้าราชการในกองปฏิบัติราชการ มิใช่เป็นการออกคำสั่งเพื่อ มอบอำนาจให้ข้าราชการปฏิบัติราชการแทนแต่อย่างใด แต่เมื่อพิจารณาคำสั่งสำนักงาน คณะกรรมการอาหารและยาดังกล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่าโดยเนื้อหาของคำสั่งนั้นมีสาระเป็นการ แต่งตั้งผู้ช่วยผู้อำนวยการกองเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้อำนวยการกองและเสนอความเห็นต่อ เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยาได้โดยตรง ซึ่งทำให้ไม่สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ที่กำหนด ไว้ในกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการให้เป็นของส่วนราชการภายในโดยมีผู้ช่วยผู้อำนวยการกองเป็น ผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ ประกอบกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นกฎหมายว่าด้วย ระเบียบบริหารราชการแผ่นดินหรือกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนก็ไม่ได้กำหนด

ตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการกอง รวมทั้งการแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการกองไว้แต่อย่างใด ฉะนั้น การออกคำสั่งดังกล่าวจึงไม่ถูกต้องตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินและกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน

ประเด็นที่สอง ที่ว่า การออกคำสั่งดังกล่าวเป็นการทับซ้อนกับอำนาจของผู้ช่วยผู้อำนวยการกองตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ หรือไม่ และถ้าจะมอบอำนาจของผู้ช่วยผู้อำนวยการกองให้ข้าราชการในกองจะต้องดำเนินการตามระเบียบที่เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยากำหนด ใช่หรือไม่ นั้น เห็นว่า ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกองให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ตามที่ได้กำหนดไว้ในกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการให้เป็นหน้าที่ของกองนั้นตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๓^๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินฯ การที่เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยากำหนดให้ข้าราชการในกองคนใดปฏิบัติราชการและไม่เป็นการกระทบต่ออำนาจที่มีอยู่ตามกฎหมายของผู้ช่วยผู้อำนวยการกองต้องเป็นกรณีที่ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองมอบอำนาจให้ข้าราชการในกองหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองให้ปฏิบัติราชการตามระเบียบที่เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยากำหนดซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา ๓๔^๒ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินฯ ที่กำหนดให้ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองอาจมอบอำนาจให้ข้าราชการในกองหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองได้ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด ดังนั้น เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยากำหนดจะต้องออกระเบียบตามมาตรา ๓๔ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินฯ เพื่อกำหนดให้ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองมอบอำนาจให้ข้าราชการในกองหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นการสอดคล้องกับการ

^๑ มาตรา ๓๓ สำนักงานเลขาธิการกรมมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของกรม และราชการที่มีได้แยกให้เป็นหน้าที่ของกองหรือส่วนราชการใดโดยเฉพาะ มีเลขานุการกรมเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานเลขาธิการกรม

ส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคหนึ่ง (๒) และส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง ให้มีอำนาจหน้าที่ตามที่ได้กำหนดไว้ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการนั้น ๆ โดยให้มีผู้ช่วยผู้อำนวยการ หัวหน้ากอง หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่เทียบเท่ากับผู้ช่วยผู้อำนวยการ หัวหน้ากองหรือหัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ

^๒ มาตรา ๓๔ อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ หรือการดำเนินการอื่น ที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งใดหรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนได้ ดังต่อไปนี้

๑.ล๑

๑.ล๑

(๘) ผู้ช่วยผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากอง หัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า อาจมอบอำนาจให้ข้าราชการในกองหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองหรือส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง ได้ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

๑.ล๑

๑.ล๑

ปฏิบัติราชการที่มุ่งเน้นการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การกระจายอำนาจตัดสินใจ และการตอบสนองความต้องการของประชาชน โดยมีผู้รับผิดชอบต่อผลของงาน อันเป็นหลักในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี แต่โดยที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาเป็นส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม มีเลขาธิการเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด การที่เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยาจะสั่งให้ข้าราชการในกองคนใดปฏิบัติราชการตามที่เลขาธิการมอบหมายก็ย่อมสามารถที่จะกระทำได้ เนื่องจากเลขาธิการเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาให้เกิดผลสัมฤทธิ์ และเป็นไปตามเป้าหมาย แนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการของกระทรวง และเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๒^๓ ประกอบกับมาตรา ๓๖^๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน^๑

และเมื่อได้วินิจฉัยในประเด็นที่หนึ่งแล้วว่า การออกคำสั่งดังกล่าวไม่ถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินและกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในประเด็นที่สามและประเด็นที่สี่แต่อย่างใด

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๓ มาตรา ๓๒ กรมมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวงตามที่กำหนดในกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการของกรมหรือตามกฎหมายว่าด้วยอำนาจหน้าที่ของกรมนั้น

ในกรมหนึ่งมีอธิบดีคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกรมให้เกิดผลสัมฤทธิ์และเป็นไปตามเป้าหมาย แนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการของกระทรวง และในกรณีที่กฎหมายอื่นกำหนดอำนาจหน้าที่ของอธิบดีไว้เป็นการเฉพาะ การใช้อำนาจและการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าวให้ค้ำถึงนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภาหรือที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ และนโยบาย แนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการของกระทรวงด้วย

ฯลฯ

ฯลฯ

^๔ มาตรา ๓๖ ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรมจะมีเลขาธิการ ผู้อำนวยการ หรือตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งเทียบเท่าปลัดกระทรวงหรืออธิบดีเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบ

ในการปฏิบัติราชการของส่วนราชการนั้นให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด และจะให้มีรองเลขาธิการ รองผู้อำนวยการหรือตำแหน่งรองของตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นหรือผู้ช่วยเลขาธิการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการหรือตำแหน่งผู้ช่วยของตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น หรือมีทั้งรองเลขาธิการ และผู้ช่วยเลขาธิการ หรือทั้งรองผู้อำนวยการและผู้ช่วยผู้อำนวยการ หรือทั้งตำแหน่งรองและตำแหน่งผู้ช่วยของตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และช่วยปฏิบัติราชการแทนก็ได้

ที่ นร ๑๒๐๖/๓๕๕

สำนักงาน ก.พ.ร.

ถนนพิษณุโลก กทม. ๑๐๓๐๐

๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขอร้องการมอบอำนาจให้ข้าราชการที่มาช่วยราชการปฏิบัติราชการแทน
เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน
อ้างถึง หนังสือสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน ด่วนที่สุด ที่ พน ๐๖๐๐/๑/๔๙๔๒
ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๘

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (สนพ.) ได้มีหนังสือหารือไปยังสำนักงาน ก.พ.ร. ว่า ในกรณีที่ สนพ. มีความประสงค์จะมอบอำนาจในการปฏิบัติราชการแทนผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและพลังงานให้แก่ผู้ตรวจราชการกระทรวงพลังงานซึ่งมาช่วยราชการ สังกัดราชการบริหารส่วนกลางที่ สนพ. นั้น ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนพลังงานจะสามารถมอบอำนาจดังกล่าวให้แก่ผู้ตรวจราชการกระทรวงพลังงานที่มาช่วยราชการแทนได้หรือไม่ อย่างไร ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงาน ก.พ.ร. ขอเรียนว่า ได้นำข้อหาดังกล่าวเสนอคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดินพิจารณา ในการประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๘ ซึ่งคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดินได้พิจารณาแล้วเห็นว่า โดยที่มาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐ บัญญัติว่า “อำนาจในการสั่งการอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินการอื่นที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการเดียวกันหรือส่วนราชการอื่น หรือผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา” จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่ามาตรา ๓๘ มิได้มีการระบุตำแหน่งของผู้มอบอำนาจและตำแหน่งของผู้รับมอบอำนาจไว้ดังที่เคยบัญญัติไว้เดิมในมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ทั้งนี้ เนื่องจากมีเจตนารมณ์ที่จะให้ผู้ดำรงตำแหน่งตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรีสามารถมอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งใด ๆ ก็ได้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการในเรื่องนั้นโดยตรง ไม่ว่าจะผู้ดำรงตำแหน่งที่รับมอบอำนาจจะดำรงตำแหน่งในส่วนราชการเดียวกันหรือส่วนราชการอื่นก็ตาม ทั้งนี้ เพื่อกระจายอำนาจในการปฏิบัติราชการ ฉะนั้น ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรีที่สร้างอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งใดจะพึงปฏิบัติ และมีได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจ

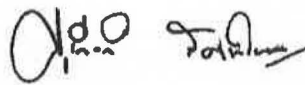
ไว้เป็นอย่างอื่นหรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นก็สามารถมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการเดียวกันหรือส่วนราชการอื่น หรือผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนได้ โดยต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ และเมื่อพิจารณาพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ ก็จะเห็นได้ว่า พระราชกฤษฎีกาฉบับดังกล่าวได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการการมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนภายในกระทรวงเดียวกันไว้ในหมวด ๒ การมอบอำนาจในกระทรวงเดียวกัน โดยในมาตรา ๑๔ เป็นกรณีของการมอบอำนาจให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาซึ่งดำรงตำแหน่งในส่วนราชการเดียวกันให้ปฏิบัติราชการแทน โดยกำหนดว่า “ให้อธิบดีจัดให้มีการมอบอำนาจภายในกรมของตน เพื่อให้การปฏิบัติราชการมีการกระจายความรับผิดชอบได้อย่างเหมาะสมกับภารกิจของรัฐแต่ละด้านหรือเพื่อประโยชน์ในการให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ทั้งนี้ การมอบอำนาจภายในกรมให้มีการกำหนดให้หัวหน้าส่วนราชการต้องมอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งที่มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการเรื่องนั้นโดยตรง เว้นแต่ในกรณีมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการหรือมีเหตุเร่งด่วนอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ หัวหน้าส่วนราชการอาจจัดให้มีการมอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่เห็นสมควรเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนก็ได้” จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า อธิบดีมีหน้าที่ในการจัดให้มีการมอบอำนาจภายในกรม โดยจะต้องมีการกำหนดให้หัวหน้าส่วนราชการต้องมอบอำนาจให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งที่มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการในเรื่องนั้นโดยตรง เว้นแต่กรณีมีความจำเป็นหรือมีเหตุเร่งด่วนหัวหน้าส่วนราชการจึงจะมอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นตามที่ได้เห็นสมควรในการปฏิบัติราชการแทนก็ได้ สำหรับการมอบอำนาจตามมาตรา ๑๕ (๒) นั้นเป็นกรณีของการมอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งในส่วนราชการอื่นปฏิบัติราชการแทน โดยกำหนดว่า “ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการและผู้มอบอำนาจเห็นว่าไม่สมควรมอบอำนาจการปฏิบัติราชการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้แก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาเป็นผู้ใช้อำนาจ ผู้มอบอำนาจอาจมอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งในส่วนราชการอื่นก็ได้ ซึ่งการมอบอำนาจในกรณีที่เป็นส่วนราชการที่มีได้สังกัดกรมเดียวกันให้ทำความตกลงระหว่างอธิบดีของกรมที่ผู้มอบอำนาจสังกัดและอธิบดีที่ผู้รับมอบอำนาจสังกัด แล้วแจ้งให้ปลัดกระทรวงทราบพร้อมด้วยเหตุผล” จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการ และผู้มอบอำนาจเห็นว่าไม่สมควรที่จะมอบอำนาจเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นผู้ใช้อำนาจในเรื่องนั้นแล้ว ผู้มอบอำนาจอาจมอบอำนาจของตนให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งในกรมอื่นที่อยู่ในกระทรวงเดียวกันได้ โดยก่อนที่จะมีการมอบอำนาจให้อธิบดีของกรมที่ผู้มอบอำนาจสังกัดและอธิบดีของกรมที่ผู้รับมอบอำนาจสังกัดต้องทำความตกลงระหว่างกัน เพื่อพิจารณาร่วมกันว่าเรื่องที่จะมอบอำนาจนั้นควรที่จะมีการมอบอำนาจข้ามกรมหรือไม่ อย่างไร และเมื่อมีการตกลงกันเรียบร้อยแล้วว่าจะมอบอำนาจเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่งแล้ว ก็จะต้องดำเนินการแจ้งให้ปลัดกระทรวงทราบพร้อมด้วยเหตุผล ทั้งนี้ เพื่อที่ปลัดกระทรวงจะได้ทราบว่ามีการมอบอำนาจข้ามกรมในเรื่องนั้นแล้ว

เมื่อกรณีนี้ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนพลังงานต้องการที่จะมอบอำนาจของตนให้แก่นายอธิปต์ บำรุง ตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวงพลังงาน ซึ่งมาช่วยปฏิบัติงานที่สำนักงานนโยบายและแผนพลังงานอีกหน้าที่ที่หนึ่ง โดยมีระยะเวลา ๖ เดือน ตามคำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงพลังงานที่ ๑๖๐/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๘ กรณีจึงเป็นการมอบอำนาจให้แก่ข้าราชการซึ่งสังกัดกระทรวงเดียวกันที่มาช่วยราชการในส่วนราชการที่ปฏิบัติราชการแทน แต่โดยที่การไปช่วยราชการในส่วนราชการอื่นนั้นมิได้มีบทบัญญัติกฎหมายใดบัญญัติให้ผู้ไปช่วยราชการมีตำแหน่งในส่วนราชการที่ไปช่วยราชการแต่อย่างใด ด้วยเหตุนี้ผู้ตรวจราชการกระทรวงพลังงานซึ่งเป็นข้าราชการที่ได้รับ

คำสั่งให้ไปช่วยราชการ จึงเป็นเพียงผู้ปฏิบัติราชการในสำนักนโยบายและแผนพลังงาน แต่มิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งในสำนักนโยบายและแผนพลังงานแต่อย่างใด เนื่องจากบุคคลดังกล่าวยังคงดำรงตำแหน่งในสำนักงานปลัดกระทรวงพลังงานซึ่งเป็นส่วนราชการที่ข้าราชการผู้นั้นสังกัดอยู่เดิม ฉะนั้น ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนพลังงานจึงไม่อาจอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ มอบอำนาจให้แก่ผู้ตรวจราชการกระทรวงพลังงานที่มาช่วยราชการที่สำนักนโยบายและแผนพลังงานได้ แต่หากผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนพลังงานมีความจำเป็นที่จะต้องมอบอำนาจให้แก่ผู้ตรวจราชการกระทรวงพลังงานที่มาช่วยราชการแทน โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๕ (๒) แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ ก็สามารถกระทำได้ แต่จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามที่มาตรา ๑๕ (๒) แห่งพระราชกฤษฎีกาฉบับดังกล่าวได้กำหนดไว้ กล่าวคือ อำนาจที่ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนพลังงานจะมอบอำนาจให้แก่ผู้ตรวจราชการที่มาช่วยราชการได้นั้นจะต้องมิใช่การมอบอำนาจในเรื่องต่างๆ ไป ทุกเรื่อง แต่ต้องเป็นการมอบอำนาจที่ระบุเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และต้องมีการกำหนดระยะเวลาที่แน่นอนด้วย โดยผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนพลังงานจะต้องทำความเข้าใจความตกลงกับปลัดกระทรวงพลังงานในฐานะอธิบดีที่ผู้รับมอบอำนาจสังกัด แล้วแจ้งให้ปลัดกระทรวงพลังงานทราบพร้อมด้วยเหตุผล และจะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่จะต้องเป็นกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการ และเห็นว่าไม่สมควรมอบอำนาจการปฏิบัติราชการเฉพาะในเรื่องนั้นให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นผู้ใช้อำนาจด้วย อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตด้วยว่าการมีคำสั่งให้ข้าราชการซึ่งสังกัดส่วนราชการหนึ่งไปช่วยราชการในส่วนราชการอื่นแม้จะสามารถกระทำได้โดยใช้อำนาจตามบทบัญญัติของกฎหมายในฐานะของการเป็นผู้บังคับบัญชา แต่การไปช่วยราชการในส่วนราชการอื่นนั้นมิได้มีบทกฎหมายใดบัญญัติให้ผู้ไปช่วยราชการมีอำนาจหน้าที่ตามตำแหน่งที่ไปช่วยราชการแต่อย่างใด กรณีการดำเนินการดังกล่าวจึงควรนำมาใช้อย่างจำกัดเฉพาะเท่าที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการ หรือมีเหตุเร่งด่วนอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้เท่านั้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายชูเกียรติ รัตนชัยชาญ)

เลขาธิการ ก.พ.ร.

กองกฎหมายและระเบียบราชการ

โทร. ๐ ๒๓๕๖ ๙๙๙๙ ต่อ ๘๘๓๐

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๘๒๓๐

ที่ นร ๑๒๐๖/๕๑

สำนักงาน ก.พ.ร.
ถนนพิษณุโลก
กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๕๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ขอรื้อการมอบอำนาจการจัดทำสัญญาทุนฝึกอบรมระยะสั้น (ไม่เกิน ๑ เดือน)

เรียน เลขาธิการ ก.พ.

อ้างถึง หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๘.๔/๑๑๔ ลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย (๑) สำเนาหนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร ๑๒๐๖/๑๖๔ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔

(๒) สำเนาหนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร ๑๒๐๖/๑๓๑ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๕

(๓) บันทึกความเห็นอนุกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดิน ที่ ๑/๒๕๖๒ เรื่อง กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมขอหารือการมอบอำนาจให้แก่กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

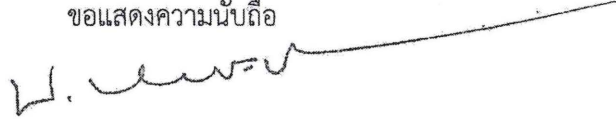
ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงาน ก.พ. หรือมายังสำนักงาน ก.พ.ร. ว่า สำนักงาน ก.พ. จะมอบอำนาจการจัดทำสัญญาทุนฝึกอบรมในต่างประเทศหรือในและต่างประเทศระยะสั้น (ไม่เกิน ๑ เดือน) ให้แก่ส่วนราชการ/หน่วยงานของรัฐ ที่อยู่ในกระทรวงเดียวกันและต่างกระทรวงกัน ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของข้าราชการผู้ได้รับทุน ก.พ. ว่า สำนักงาน ก.พ. จะต้องดำเนินการโดยมีรูปแบบของการมอบอำนาจอย่างไร ความละเอียดทราบแล้ว นั้น

สำนักงาน ก.พ.ร. พิจารณาแล้ว เห็นว่าโดยที่มาตรา ๑๓ (๙) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้สำนักงาน ก.พ. มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับทุนเล่าเรียนหลวงและทุนของรัฐบาลตามนโยบายและระเบียบของ ก.พ. และโดยที่ข้อ ๑๖ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการให้ข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรม ปฏิบัติการวิจัย และดูงาน ณ ต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๔๙ กำหนดให้ส่วนราชการทำสัญญาผูกมัดให้ข้าราชการที่ไปศึกษา หรือฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ กลับมารับราชการตามแผนงานหรือโครงการ โดยการทำสัญญาดังกล่าวให้เป็นไปตามแบบและวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด โดยกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องมิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ การมอบอำนาจในกรณีนี้ จึงต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ทั้งนี้ อ.ก.พ.ร. เกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดินได้เคยวินิจฉัยเรื่องการมอบอำนาจ

ให้แก่...

ให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่น การมอบอำนาจข้ามกรมภายในกระทรวงเดียวกัน และการมอบอำนาจให้แก่
ส่วนราชการต่างกระทรวงกันไว้แล้ว ดังปรากฏรายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย (๑) – (๓)
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายปกรณ์ นิลประพันธ์)

เลขาธิการ ก.พ.ร.

กองกฎหมายและระเบียบราชการ

โทร. ๐ ๒๓๕๖ ๙๙๙๙ ต่อ ๘๘๘๓ (นางสาวรพีพรรณฯ)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๘๒๓๐

www.opdc.go.th

ที่ นร ๑๒๐๖/๑๖๔

สำนักงาน ก.พ.ร.
ถนนพิษณุโลก กทม. ๑๐๓๐๐

๓๐ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง ข้อหาหรือเรื่องผลการกระทำของกรรมการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยที่ได้ทำไปแล้วและการเรียกคืนเงินค่าตอบแทนหรือผลประโยชน์อื่นใดกรณีมีการมอบอำนาจโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

เรียน ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

อ้างถึง หนังสือการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ที่ กก ๕๒๐๑/๓๓๐๓ ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๔

ตามหนังสือที่อ้างถึง การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้มีหนังสือหาหรือเกี่ยวกับการมอบอำนาจของปลัดกระทรวงคมนาคม ซึ่งเป็นกรรมการในคณะกรรมการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ว่า เป็นการดำเนินการที่ชอบตามบทบัญญัติมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือไม่ รวมทั้งผลการกระทำของกรรมการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยที่ได้ทำไปแล้ว และการเรียกคืนเงินค่าตอบแทนหรือผลประโยชน์อื่นใดในกรณีมีการมอบอำนาจโดยมิชอบด้วยกฎหมาย จะดำเนินการอย่างไร ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงาน ก.พ.ร. ได้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดินในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๔ พิจารณาแล้วเห็นควรแยกประเด็นการพิจารณาเป็น ๓ ประเด็น ดังนี้

๑. การที่ปลัดกระทรวงคมนาคมมอบอำนาจให้นายเฉลิมชัย มีคุณเยี่ยม ผู้อำนวยการท่าเรือแห่งประเทศไทย มาเป็นกรรมการในคณะกรรมการ ททท. ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ อย่างไร นั้น คณะอนุกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดินพิจารณาแล้วเห็น โดยที่มาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม บัญญัติว่า “อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินการอื่นที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการเดียวกันหรือส่วนราชการอื่น หรือผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา” จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า กฎหมายได้บัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งใดที่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด อาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการเดียวกันหรือส่วนราชการอื่นปฏิบัติราชการแทนได้ ดังนั้น การมอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งใดจึงเป็นการดำเนินการระหว่างผู้ดำรงตำแหน่งในส่วนราชการเองซึ่งหมายถึงข้าราชการเป็นหลัก เนื่องจากเป็นผู้มีตำแหน่งหน้าที่ตามกฎหมายและรับผิดชอบการปฏิบัติราชการโดยต่อเนื่อง ส่วนพนักงานราชการและลูกจ้างมิใช่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งในส่วนราชการที่จะรับผิดชอบการปฏิบัติงานได้โดยต่อเนื่อง เพราะมีระยะเวลาการปฏิบัติงานตามสัญญาจ้าง จึงไม่อาจมีการมอบอำนาจได้

สำหรับ...

สำหรับการมอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งใดในส่วนราชการเดียวกันหรือส่วนราชการอื่นนั้น โดยที่มาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้บัญญัติว่า ให้จัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ดังนี้ (๑) ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง (๒) ระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค และ (๓) ระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น และโดยที่มาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกันบัญญัติว่า “การจัดระเบียบการปกครององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล และราชการส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนด ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น” ประกอบมาตรา ๒๘ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ บัญญัติว่า “เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกในการบริการประชาชน ให้ส่วนราชการซึ่งกำกับดูแลองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วางระเบียบการมอบอำนาจให้เหมาะสมกับภารกิจบริการประชาชน ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความสะดวก รวดเร็ว ประสิทธิภาพ และประหยัด ในการบริการประชาชน ตามแนวทางพระราชกฤษฎีกานี้” ดังนั้น การมอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งใดในส่วนราชการเดียวกัน หรือในส่วนราชการอื่น จึงหมายความเฉพาะการมอบอำนาจของผู้ดำรงตำแหน่งในส่วนราชการส่วนกลาง ส่วนราชการส่วนภูมิภาค ให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งในส่วนราชการส่วนกลาง ส่วนราชการส่วนภูมิภาค และ ส่วนราชการส่วนท้องถิ่น เท่านั้น ไม่รวมถึงการมอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งในรัฐวิสาหกิจ หรือองค์การมหาชน แต่อย่างไรก็ดี เนื่องจากผู้ดำรงตำแหน่งในรัฐวิสาหกิจหรือองค์การมหาชนมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งในส่วนราชการเดียวกันหรือส่วนราชการอื่นตามมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม สำหรับการมอบอำนาจของผู้ดำรงตำแหน่งในส่วนราชการส่วนท้องถิ่นนั้นก็ต้องเป็นไปตามกฎหมายในเรื่องนั้น ๆ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบมาตรา ๒๘ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐

เมื่อกรณีนี้ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ปลัดกระทรวงคมนาคมเป็นกรรมการโดยตำแหน่งในคณะกรรมการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (คณะกรรมการ ททท.) ฉะนั้น หากปลัดกระทรวงคมนาคมจะมอบอำนาจให้ผู้ใดเข้าร่วมประชุมแทนในนามของปลัดกระทรวง และหากการประชุมดังกล่าวเป็นการดำเนินการตามที่กฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรี กำหนดแล้ว ปลัดกระทรวงคมนาคมก็จะต้องมอบหมายให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการเดียวกันหรือส่วนราชการอื่นดังที่กล่าวข้างต้นเป็นผู้แทนเข้าร่วมประชุม ด้วยเหตุนี้ การที่ปลัดกระทรวงคมนาคมซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งในส่วนราชการหนึ่งได้มอบอำนาจให้นายเฉลิมชัย มีคุณเอี่ยม ผู้อำนวยการท่าเรือแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งในรัฐวิสาหกิจไปเป็นกรรมการในคณะกรรมการ ททท. แทน การมอบอำนาจในกรณีดังกล่าวจึงเป็นการมอบอำนาจจากผู้ดำรงตำแหน่งในส่วนราชการไปยังผู้ดำรงตำแหน่งในรัฐวิสาหกิจ ซึ่งมีใช่เป็นการมอบอำนาจจากผู้ดำรงตำแหน่งในส่วนราชการไปยังผู้ดำรงตำแหน่งในส่วนราชการเดียวกันหรือในส่วนราชการอื่น ตามที่มาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดไว้ ดังนั้น เมื่อการมอบอำนาจในกรณีดังกล่าวไม่เป็นไปตามบทบัญญัติที่กฎหมายกำหนด การมอบอำนาจของปลัดกระทรวงคมนาคมให้แก่ นายเฉลิมชัย มีคุณเอี่ยม ผู้อำนวยการท่าเรือแห่งประเทศไทย จึงไม่ชอบตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๒. หากการมอบอำนาจของปลัดกระทรวงคมนาคมไม่ชอบด้วยกฎหมายจะมีผลต่อการดำเนินงานต่าง ๆ ของนายเฉลิมชัยฯ ระหว่างการดำรงตำแหน่งกรรมการ ททท. หรือไม่ อย่างไร เช่น มติคณะกรรมการ ททท. นั้น คณะอนุกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหา

กฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดินพิจารณาแล้วเห็นว่า โดยที่มาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติว่า “ถ้าปรากฏภายหลังว่าเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามหรือการแต่งตั้งไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นเหตุให้ผู้นั้นต้องพ้นจากตำแหน่งการพ้นจากตำแหน่งเช่นว่านี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการใดที่ผู้นั้นได้ปฏิบัติไปตามอำนาจหน้าที่” ดังนั้น แม้ว่ากรณีนี้การมอบอำนาจของปลัดกระทรวงคมนาคมให้แก่ นายเฉลิมชัย มีคุณเอี่ยม ผู้อำนวยการการทำเรือแห่งประเทศไทย จะไม่ชอบตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ก็ตาม แต่ก็ไม่มีผลกระทบต่อกระทำการต่าง ๆ ที่นายเฉลิมชัยฯ ได้กระทำให้ไป ในอำนาจหน้าที่ระหว่างที่ดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการ ททท. แต่อย่างไร ทั้งนี้ ตามบทบัญญัติมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

๓. ททท. จะเรียกเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่นายเฉลิมชัยฯ ได้รับไปในระหว่างดำรงตำแหน่งกรรมการในคณะกรรมการ ททท. ได้หรือไม่ อย่างไร นั้น คณะอนุกรรมการพัฒนาระบบราชการ เกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดินพิจารณาแล้วเห็นว่า โดยที่ มาตรา ๗๑/๑๐ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดว่า “ก.พ.ร. มีอำนาจหน้าที่ในการตีความและวินิจฉัยปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้บังคับพระราชบัญญัติ นี้ หรือกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม รวมตลอดทั้งกำหนดแนวทางปฏิบัติในกรณีที่เป็น ปัญหา มติของคณะกรรมการตามข้อนี้ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว ให้ใช้บังคับได้ตาม กฎหมาย” ดังนั้น อ.ก.พ.ร. เกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งแต่งตั้งจาก ก.พ.ร. จึงมีอำนาจหน้าที่ในการตีความและวินิจฉัยเฉพาะปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้บังคับ กฎหมายระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม เท่านั้น มิได้มีอำนาจในการตีความและวินิจฉัยปัญหาในเรื่องเกี่ยวกับการเรียกเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจาก บุคคลใดคืน ประกอบกับการวินิจฉัยปัญหาที่เกี่ยวข้องในเรื่องการเงินนั้นอยู่ในอำนาจของกรมบัญชีกลาง ดังนั้น ททท. ควรหารือประเด็นดังกล่าวไปยังกรมบัญชีกลางต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวทัศนีย์ ดุสิตสุทธิรัตน์)

รองเลขาธิการ ก.พ.ร.

ปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการ ก.พ.ร.

ที่ นร ๑๒๐๖/๑๓๑

สำนักงาน ก.พ.ร.

ถนนพิษณุโลก กทม. ๑๐๓๐๐

๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอร้องหรือเรื่องการมอบอำนาจ

เรียน ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

อ้างถึง หนังสือกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่วนที่ ๓๑๐๑.๓/๑๓๗๓
ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๕

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแจ้งว่า เนื่องจาก กรมควบคุมมลพิษ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม และสำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ไม่มีหน่วยงานในระดับพื้นที่ที่จะสนับสนุนการปฏิบัติงาน ประกอบกับกรมควบคุมมลพิษเป็นส่วนราชการที่รับผิดชอบการแก้ไขปัญหามลพิษของประเทศ ดังนั้น เพื่อให้สามารถสนับสนุนและแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจำเป็นต้องมีหน่วยงานทางวิชาการในระดับพื้นที่สนับสนุนการปฏิบัติงาน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติฯ จึงหาหรือว่า ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะมอบอำนาจให้อธิบดีกรมควบคุมมลพิษสั่งและปฏิบัติราชการแทน ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในการปฏิบัติราชการ การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ หรือการปฏิบัติราชการที่ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จะถือปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งใด หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ซึ่งมีได้กำหนดเป็นอำนาจหน้าที่ของปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะ และดำเนินการอื่นเกี่ยวกับราชการของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑ - ๑๖ ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้หรือไม่ อยางไร ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงาน ก.พ.ร. ได้นำเรื่องนี้เสนอคณะอนุกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดินพิจารณา ในการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๕ ซึ่งคณะอนุกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดินพิจารณาแล้วเห็นควรแยกประเด็นการพิจารณาเป็น ๒ ประเด็น ดังนี้

๑. กรณีที่ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะมอบอำนาจให้อธิบดีกรมควบคุมมลพิษปฏิบัติราชการแทนในเรื่องการเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑ - ๑๖ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑ - ๑๖ ซึ่งเป็นอำนาจตามมาตรา ๒๑ (๓) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จะดำเนินการได้หรือไม่ อยางไร

คณะอนุกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดินพิจารณาแล้วเห็นว่า โดยที่มาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม บัญญัติว่า "อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินการอื่นที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตาม

กฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นใน ส่วนราชการเดียวกันหรือส่วนราชการอื่น หรือผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา” และโดยที่มาตรา ๑๕ (๒) แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดว่า “ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการแทน และผู้มอบอำนาจเห็นว่าไม่สมควรมอบอำนาจการปฏิบัติราชการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้แก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา เป็นผู้ใช้อำนาจ ผู้มอบอำนาจอาจมอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งในส่วนราชการอื่นก็ได้ โดยในกรณีที่ เป็น ส่วนราชการที่มีได้สังกัดกรมเดียวกัน ให้ทำความตกลงระหว่างอธิบดีของกรมที่ผู้มอบอำนาจสังกัดและอธิบดี ที่ผู้รับมอบอำนาจสังกัด แล้วแจ้งให้ปลัดกระทรวงทราบพร้อมด้วยเหตุผล” ซึ่งจากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็น ได้ว่า กฎหมายได้บัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งใดที่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด หากกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรีมิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการเดียวกันหรือส่วนราชการอื่นปฏิบัติ ราชการแทนได้ ซึ่งในการมอบอำนาจของส่วนราชการที่มีได้สังกัดกรมเดียวกัน ให้อธิบดีของกรมที่ ผู้มอบอำนาจสังกัดและอธิบดีที่ผู้รับมอบอำนาจสังกัดทำความตกลงกัน แล้วแจ้งให้ปลัดกระทรวงทราบ พร้อมด้วยเหตุผล เมื่อกรณีนี้สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑ - ๑๖ เป็นส่วนราชการในสังกัดสำนักงาน ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และอยู่ใต้บังคับบัญชาของปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ในการเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑ - ๑๖ และรับผิดชอบในการ ปฏิบัติราชการของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑ - ๑๖ ตามมาตรา ๒๑ (๓) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ บริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ฉะนั้น หากปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเรื่อง ดังกล่าวให้แก่อธิบดีกรมควบคุมมลพิษปฏิบัติราชการแทนในเรื่องการเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงาน สิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑ - ๑๖ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑ - ๑๖ ซึ่งเป็นอำนาจตามมาตรา ๒๑ (๓) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ก็สามารถกระทำได้ โดยต้องดำเนินการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕ (๒) แห่งพระราช กฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐

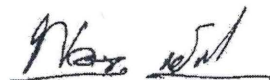
๒. เมื่อปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มอบอำนาจตามข้อ ๑. ให้แก่อธิบดี กรมควบคุมมลพิษแล้ว อธิบดีกรมควบคุมมลพิษสามารถมอบอำนาจในเรื่องดังกล่าวให้แก่ผู้อำนวยการ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคได้หรือไม่ เพียงใด

คณะอนุกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการ บริหารราชการแผ่นดินพิจารณาแล้วเห็นว่า โดยที่มาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกันได้กำหนดว่า “เมื่อมีการมอบอำนาจแล้ว ผู้รับมอบอำนาจมีหน้าที่ต้องรับมอบอำนาจนั้น โดยผู้มอบอำนาจจะกำหนดให้ ผู้รับมอบอำนาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนต่อไป โดยจะกำหนดหลักเกณฑ์หรือ เงื่อนไขในการใช้อำนาจนั้นไว้ด้วยหรือไม่ก็ได้ ดังนั้น เมื่อปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ได้มอบอำนาจ ให้อธิบดีกรมควบคุมมลพิษแล้ว และหากปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม มีความประสงค์จะให้อธิบดี

กรมควบคุมมลพิษสามารถมอบอำนาจในเรื่องดังกล่าวต่อไปให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นแล้ว ในการมอบอำนาจนั้น ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จะต้องกำหนดให้อธิบดีกรมควบคุมมลพิษสามารถมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนต่อไปได้ด้วยตามมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว แต่อย่างไรก็ดี โดยที่มาตรา ๒๒ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดว่า “อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ หรือการดำเนินการอื่นที่ส่วนราชการใดจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรี ในเรื่องใดในเขตพื้นที่จังหวัด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่นหรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ให้หัวหน้าส่วนราชการดำเนินการมอบอำนาจการปฏิบัติราชการในเขตพื้นที่จังหวัดให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัด” ซึ่งจากบทบัญญัติดังกล่าว คำว่า “การปฏิบัติราชการในเขตพื้นที่จังหวัด” หมายความว่า การปฏิบัติราชการในเขตพื้นที่เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และประชาชนในจังหวัด หรือเป็นการปฏิบัติราชการที่ให้บริการประชาชนและส่วนราชการในเขตพื้นที่เป็นหลัก ประกอบกับข้อ ๑๒ ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้กำหนดให้สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑ - ๑๖ มีอำนาจหน้าที่ อาทิเช่น การจัดทำ ประสานการดำเนินงาน ตลอดจนติดตามและประเมินผลการดำเนินการตามแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับภาค จัดทำรายงานสถานการณ์สิ่งแวดล้อมระดับภาค จัดทำและพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศสิ่งแวดล้อมระดับภาค เสนอแนะและให้คำปรึกษาทางวิชาการและมาตรการด้านสิ่งแวดล้อม สนับสนุนและส่งเสริมศักยภาพของส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม และติดตาม ตรวจสอบ และเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้งประสานการดำเนินการเหตุฉุกเฉินด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งเป็นการปฏิบัติงานด้านวิชาการ มิใช่การปฏิบัติราชการในเขตพื้นที่จังหวัดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ แต่อย่างใด ดังนั้น ในกรณีนี้หากปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มอบอำนาจให้อธิบดีกรมควบคุมมลพิษปฏิบัติราชการแทนในเรื่องการเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑ - ๑๖ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑ - ๑๖ ซึ่งเป็นอำนาจตามมาตรา ๒๑ (๓) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และกำหนดให้อธิบดีกรมควบคุมมลพิษสามารถมอบอำนาจต่อไปให้อธิบดีกรมควบคุมมลพิษก็สามารถมอบอำนาจที่ได้รับมอบจากปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ต่อให้แก่ผู้อำนวยการสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑ - ๑๖ ได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายพงษ์อาจ ตรีกิจวัฒนากุล)

ที่ปรึกษาการพัฒนาระบบราชการ
ปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการ ก.พ.ร.

สำนักกฎหมายและระเบียบราชการ

โทร. ๐ ๒๓๕๖ ๙๙๒๙

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๘๒๓๐

บันทึกความเห็นคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับ
การตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดิน
ที่ ๑/๒๕๖๒

เรื่อง กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมขอหารือกรณีการมอบอำนาจให้แก่
กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมมีหนังสือ ด่วนที่สุด
ที่ ตศ ๐๒๐๑.๓/๑๑๗๐๑ ลงวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑ ขอหารือกรณีการมอบอำนาจให้แก่
กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี สำนักงาน
ตำรวจแห่งชาติ สรุปความได้ว่า คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๔ ให้กองบังคับการ
ปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
ปฏิบัติงานสนับสนุนภารกิจของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ปัจจุบันคือกระทรวง
ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม) ในการสืบสวน สอบสวน ป้องกัน ปราบปราม รวมถึงการปฏิบัติ
ภารกิจอื่นที่ตอบสนองการแก้ไขปัญหาด้านความผิดทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
ในภาพรวมของประเทศ โดยให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารตั้งงบประมาณรายจ่าย
ประจำปีเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารและปฏิบัติราชการของกองบังคับการปราบปรามการกระ
ทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตั้งแต่ปีงบประมาณ
พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นต้นไป ดังนั้น เพื่อให้การมอบอำนาจระหว่างกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
และกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี สำนักงานตำรวจ
แห่งชาติ เป็นไปอย่างถูกต้อง สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมจึงขอหารือว่า

(๑) การมอบอำนาจระหว่างสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
กับกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี สำนักงาน
ตำรวจแห่งชาติ ต้องทำเป็นบันทึกข้อตกลงหรือไม่ อย่างไร

(๒) โดยที่กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทาง
เทคโนโลยี สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นส่วนราชการในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี หากจะต้อง
มีการทำบันทึกความตกลง ผู้มีอำนาจลงนามในบันทึกความตกลงดังกล่าวจะเป็นกองบังคับการ
ปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
หรือนายกรัฐมนตรี

คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหา
กฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดินพิจารณาข้อหารือนี้แล้ว เห็นว่าการมอบอำนาจตามข้อหารือ
เป็นการมอบอำนาจระหว่างสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กับกองบังคับการ
ปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
จึงเป็นการมอบอำนาจให้แก่ส่วนราชการต่างกระทรวงนอกจากการมอบอำนาจให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัด
ประกอบกับมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๔ มิได้กำหนดหลักเกณฑ์การมอบอำนาจ

ไว้เป็นอย่างอื่น การมอบอำนาจในกรณีตามข้อหาเรื่องนี้จึงต้องทำเป็นบันทึกข้อตกลงและต้องปฏิบัติตามมาตรา ๑๗^๑ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐

สำหรับผู้มีอำนาจลงนามในบันทึกความตกลงฝ่ายกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีนั้น โดยที่กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีเป็นส่วนราชการในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งตามมาตรา ๔๖ (๗)^๒ แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๕๕ สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง มีฐานะเป็นกรม และอยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี ซึ่งมาตรา ๑๙^๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้นำความในหมวด ๓ การมอบอำนาจให้แก่ส่วนราชการต่างกระทรวง มาใช้บังคับกับส่วนราชการที่มีหัวหน้าส่วนราชการเป็นผู้บังคับบัญชา

^๑มาตรา ๑๗ ในการมอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการต่างกระทรวง เว้นแต่กรณีการมอบอำนาจให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดตามหมวด ๕ ให้กระทำได้เมื่อมีการทำบันทึกความตกลงระหว่างส่วนราชการที่มอบอำนาจและที่รับมอบอำนาจแล้ว และการมอบอำนาจนั้นต้องทำเป็นหนังสือ

บันทึกความตกลงตามวรรคหนึ่งต้องระบุรายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการใช้อำนาจซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการดังนี้

(๑) ขอบเขตอำนาจที่ได้มอบ

(๒) แนวทาง นโยบาย และข้อสงวนของการใช้อำนาจ

(๓) ชื่อและตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ที่ติดต่อได้ในกรณีมีข้อสงสัยเกี่ยวกับกระบวนการใช้อำนาจ

ให้ปลัดกระทรวงของแต่ละกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับการมอบอำนาจเป็นผู้ลงนามในบันทึกข้อตกลง ในกรณีที่เป็นการมอบอำนาจระหว่างกรมของแต่ละกระทรวง ให้อธิบดีของกรมที่เกี่ยวข้องกับการมอบอำนาจเป็นผู้ร่วมลงนามในบันทึกข้อตกลงด้วย

การมอบอำนาจตามวรรคหนึ่ง ให้ส่งสำเนาทันทีความตกลงและหนังสือมอบอำนาจดังกล่าวให้แก่ ก.พ.ร. ด้วย

^๒มาตรา ๔๖ ส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง มีดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๗) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย และอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย

ฯลฯ

ฯลฯ

^๓มาตรา ๑๙ ให้นำความในหมวดนี้มาใช้บังคับกับส่วนราชการและหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวงหรือกรมที่เรียกชื่ออย่างอื่น ส่วนราชการตามมาตรา ๑๘ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ หรือส่วนราชการที่มีหัวหน้าส่วนราชการเป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงกับนายกรัฐมนตรีด้วยโดยอนุโลม

ขึ้นตรงกับนายกรัฐมนตรีด้วยโดยอนุโลม ดังนั้น ผู้มีอำนาจลงนามในบันทึกความตกลงตามข้อหารือนี้ แทนกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี จึงได้แก่ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

(นายปกรณ์ นิลประพันธ์)

เลขาธิการ ก.พ.ร.

สำนักงาน ก.พ.ร.

กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

ที่ นร ๑๒๐๖/๒

สำนักงาน ก.พ.ร.
ถนนพิษณุโลก กทม. ๑๐๓๐๐

๑๓ มกราคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอรื้อหรือเรื่องการมอบหมายให้ข้าราชการรักษาราชการแทนผู้อำนวยการกลุ่มตรวจสอบภายใน และผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

เรียน เลขาธิการนายกรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๔๐๑.๓/๑๒๔๗๖ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย บันทึกความเห็นคณะอนุกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดิน ที่ ๓/๒๕๖๓ เรื่อง สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีหรือการมอบหมายให้ข้าราชการรักษาราชการแทนผู้อำนวยการกลุ่มตรวจสอบภายใน และผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้หาหรือว่า กรณีผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการกลุ่มตรวจสอบภายใน และผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหารไม่อาจปฏิบัติราชการได้ จะมอบหมายให้ข้าราชการรักษาราชการแทนตามนัยมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้หรือไม่ อย่างไร นั้น

สำนักงาน ก.พ.ร. ขอเรียนว่า คณะอนุกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดินได้พิจารณาข้อหาดังกล่าวแล้ว ความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวสุนทรี สุภาสงวน)

รองเลขาธิการ ก.พ.ร. ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการ ก.พ.ร.

กองกฎหมายและระเบียบราชการ
โทร. ๐๘ ๙๕๑๘ ๑๕๗๕ (รพีพรรณ)
โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๘๒๓๐
www.opdc.go.th
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ nr1200@opdc.go.th

บันทึกความเห็นคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับ
การตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดิน
ที่ ๓/๒๕๖๓

เรื่อง สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีหรือการมอบหมายให้ข้าราชการรักษาราชการแทน
ผู้อำนวยการกลุ่มตรวจสอบภายใน และผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีมีหนังสือ ที่ นร ๐๔๐๑.๓/๑๒๔๗๖ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ ขอรื้อว่า กรณีผู้อำนวยการกลุ่มตรวจสอบภายใน และผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ จะมอบหมายให้ข้าราชการรักษาราชการแทนตามนัยมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้หรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหา
กฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดินพิจารณาข้อหารือนี้แล้ว เห็นว่า โดยที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติ
เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๐ กำหนดให้กลุ่มตรวจสอบภายใน และกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
เป็นส่วนราชการตามมาตรา ๓๑^๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน
พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และสามารถกำหนดส่วนราชการนั้นไว้ในกฎกระทรวง
แบ่งส่วนราชการของแต่ละกรมได้ และโดยที่มาตรา ๓๓ วรรคสอง^๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ
บริหารราชการแผ่นดินฯ ได้กำหนดให้ส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง มีหัวหน้าส่วนราชการ
เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบการปฏิบัติราชการ ดังนั้น เมื่อกรณีนี้กฎกระทรวง
แบ่งส่วนราชการสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้กำหนดให้มี
กลุ่มตรวจสอบภายใน และกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร เป็นส่วนราชการที่ขึ้นตรงต่อเลขาธิการ
นายกรัฐมนตรี ดังนั้น กลุ่มตรวจสอบภายใน และกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร จึงเป็นส่วนราชการ
ตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินฯ และผู้อำนวยการ
กลุ่มตรวจสอบภายใน และผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร จึงเป็นหัวหน้าส่วนราชการ
ตามมาตรา ๓๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินฯ

^๑ มาตรา ๓๑ กรมซึ่งสังกัดหรือไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง อาจแบ่งส่วนราชการดังนี้

(๑) สำนักงานเลขานุการกรม

(๒) กองหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบกอง เว้นแต่บางกรมเห็นว่าไม่มีความจำเป็นจะไม่แยกส่วนราชการตั้งขึ้นเป็นกองก็ได้

กรมใดมีความจำเป็น จะแบ่งส่วนราชการโดยให้มีส่วนราชการอื่นนอกจาก (๑) หรือ (๒) ก็ได้

สำหรับสำนักงานตำรวจแห่งชาติจะแบ่งส่วนราชการให้เหมาะสมกับราชการของตำรวจก็ได้

^๒ มาตรา ๓๓ วรรคสอง ส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคหนึ่ง (๒) และส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง ให้มี
อำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการนั้น ๆ โดยให้มีผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากอง หรือหัวหน้าส่วนราชการ
ที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่เทียบเท่าผู้อำนวยการกอง หรือหัวหน้ากอง หรือหัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง เป็นผู้บังคับบัญชา
ข้าราชการ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ

สำหรับการแต่งตั้งผู้รักษาราชการแทนผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มตรวจสอบภายใน และผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหารนั้น เมื่อกรณีนี้ปรากฏข้อเท็จจริงว่า กลุ่มตรวจสอบภายใน และกลุ่มพัฒนาระบบบริหารเป็นส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินฯ และมีผู้อำนวยการกลุ่มตรวจสอบภายในและผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหารเป็นหัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา ๓๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินฯ ดังนั้น กรณีที่ไม่มีผู้อำนวยการกลุ่มตรวจสอบภายในและผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ เลขาธิการนายกรัฐมนตรีจึงสามารถแต่งตั้งข้าราชการในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทนผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวได้ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(นางสาวสุนทรี สุภาสงวน)
รองเลขาธิการ ก.พ.ร. ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการ ก.พ.ร.

สำนักงาน ก.พ.ร.
ธันวาคม ๒๕๖๓

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๑๒๐๖/๒๕๖๐

สำนักงาน ก.พ.ร.

ถนนพิษณุโลก กทม. ๑๐๓๐๐

๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ข้อหาหรือความแตกต่างระหว่างปฏิบัติราชการแทนและการรักษาราชการแทน

เรียน อธิบดีกรมอุตุนิยมวิทยา

อ้างถึง ๑. หนังสือกรมอุตุนิยมวิทยา ที่ ทก ๐๔๐๑/๒๕๓๗ ลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๙

๒. หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร ๑๒๐๖/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๙

ตามหนังสือที่อ้างถึง ๑ กรมอุตุนิยมวิทยาได้มีหนังสือไปยังสำนักงาน ก.พ.ร. เพื่อหารือเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างการปฏิบัติราชการแทนตามที่กำหนดไว้ในหมวด ๕ มาตรา ๓๘ และการรักษาราชการแทนที่กำหนดไว้ในหมวด ๖ มาตรา ๔๗ รวมทั้งหารือว่า ในกรณีที่กรมอุตุนิยมวิทยาได้มีคำสั่งแต่งตั้งให้ข้าราชการรักษาราชการแทนโดยตำแหน่งแล้ว แต่ปรากฏว่าผู้อำนวยการสำนักไม่อยู่ ณ สำนักงาน เนื่องจากติดราชการประชุมในเขตกรุงเทพมหานครหรือปริมณฑล ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้อำนวยการสำนักดังกล่าวจะใช้คำว่าปฏิบัติราชการแทนหรือคำว่ารักษาราชการแทน และตามหนังสือที่อ้างถึง ๒ สำนักงาน ก.พ.ร. ได้แจ้งว่าจะนำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อพิจารณาต่อไป ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงาน ก.พ.ร. ได้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อพิจารณา ซึ่งคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความฯ ได้พิจารณาแล้ว ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๐ เห็นว่า โดยที่การปฏิบัติราชการแทนและการรักษาราชการแทนได้มีกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้

๑. ในหมวด ๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้มีการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการแทนไว้ดังนี้

- มาตรา ๓๘ กำหนดว่า “อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ หรือการดำเนินการอื่นที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมีได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการเดียวกัน หรือส่วนราชการอื่น หรือผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา”

- มาตรา ๓๙ กำหนดว่า “เมื่อมีการมอบอำนาจแล้ว ผู้รับมอบอำนาจมีหน้าที่ต้องรับมอบอำนาจนั้น โดยผู้มอบอำนาจจะกำหนดให้ผู้รับมอบอำนาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนต่อไป โดยจะกำหนดหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขในการใช้อำนาจนั้นไว้ด้วยหรือไม่ก็ได้ แต่ในกรณีการมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัด คณะรัฐมนตรีจะกำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องมอบอำนาจต่อไปให้รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัดหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในจังหวัดก็ได้”

- มาตรา ๔๐ กำหนดว่า “ในการมอบอำนาจ ให้ผู้มอบอำนาจพิจารณาถึงการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ความรวดเร็วในการปฏิบัติราชการ การกระจายความรับผิดชอบตามสภาพของตำแหน่งของผู้รับมอบอำนาจ และผู้รับมอบอำนาจต้องปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบอำนาจตามวัตถุประสงค์ของการมอบอำนาจดังกล่าว และเมื่อได้มอบอำนาจแล้ว ผู้มอบอำนาจมีหน้าที่กำกับดูแลและติดตามผลการปฏิบัติราชการของผู้รับมอบอำนาจ และให้มีอำนาจแนะนำหรือแก้ไขการปฏิบัติราชการของผู้รับมอบอำนาจได้”

จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า กฎหมายได้บัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งใดที่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรี ได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่นหรือห้ามมิให้มีการมอบอำนาจในเรื่องนั้นแล้ว การดำเนินการของผู้ดำรงตำแหน่งนั้นก็ต้องเป็นไปตามที่กฎหมายเฉพาะกำหนด แต่ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรีมิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอาจมอบอำนาจของตนในเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการเดียวกันหรือส่วนราชการอื่นปฏิบัติราชการแทนผู้มอบอำนาจได้ โดยในการมอบอำนาจนั้นผู้มอบอำนาจจะต้องพิจารณาถึงการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ความรวดเร็วในการปฏิบัติราชการ การกระจายความรับผิดชอบตามสภาพของตำแหน่งของผู้รับมอบอำนาจ และเมื่อผู้มอบอำนาจได้มอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งใดแล้ว ผู้มอบอำนาจจะปฏิเสธไม่รับมอบอำนาจนั้นไม่ได้ กล่าวคือ ผู้รับมอบอำนาจมีหน้าที่ต้องรับมอบอำนาจนั้นและมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติราชการในอำนาจที่ได้รับมอบอำนาจมาภายในขอบวัตถุประสงค์ของการมอบอำนาจจนกว่าคำสั่งมอบอำนาจจะสิ้นผลลง หรือผู้มอบอำนาจมีคำสั่งเพิกถอนการมอบอำนาจนั้น แต่หากการมอบอำนาจยังไม่สิ้นผลลงหรือมีคำสั่งเพิกถอนการมอบอำนาจแล้ว ไม่ว่าผู้ดำรงตำแหน่งที่มอบอำนาจจะมาปฏิบัติราชการหรือไม่อาจปฏิบัติราชการได้ก็ตาม ผู้รับมอบอำนาจก็ยังคงมีหน้าที่ปฏิบัติราชการแทนผู้มอบอำนาจในเรื่องที่รับมอบอำนาจนั้นอยู่ ทั้งนี้ ในการมอบอำนาจดังกล่าวผู้มอบอำนาจอาจจะกำหนดให้ผู้รับมอบอำนาจสามารถมอบอำนาจต่อให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนต่อไปก็ได้ หรือจะกำหนดหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขในการใช้อำนาจของผู้รับมอบอำนาจด้วยก็ได้ และถึงแม้ว่าผู้มอบอำนาจจะมอบอำนาจนั้นให้แก่ผู้รับมอบอำนาจไปแล้ว ผู้มอบอำนาจยังคงมีหน้าที่ในการกำกับดูแลและติดตามผลการปฏิบัติราชการของผู้รับมอบอำนาจ รวมทั้งมีอำนาจแนะนำหรือแก้ไขการปฏิบัติราชการของผู้รับมอบอำนาจด้วย สำหรับการลงนามของผู้รับมอบอำนาจจะต้องลงนามปฏิบัติราชการแทนผู้ดำรงตำแหน่งที่เป็นเจ้าของอำนาจที่แท้จริง เช่น ในกรณีที่อธิบดีมอบอำนาจในการดำเนินการให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัด หากผู้ว่าราชการจังหวัดนั้นเป็นผู้ใช้อำนาจที่รับมอบอำนาจมา ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องลงนามว่า “ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทนอธิบดี” เป็นต้น ทั้งนี้ หลักเกณฑ์การดำเนินการมอบอำนาจตามบทบัญญัติดังกล่าวนี้ได้มีการกำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยกรมมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ แล้ว

๒. ในหมวด ๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้มีการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการรักษาราชการแทนของผู้ดำรงตำแหน่งเลขานุการกรมหรือหัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา ๓๓ วรรคสอง ไว้ดังนี้

- มาตรา ๔๗ ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งเลขานุการกรมตามมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่งหรือหัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา ๓๓ วรรคสอง หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้อธิบดีแต่งตั้งข้าราชการในกรมคนหนึ่ง ซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าหัวหน้ากองหรือเทียบเท่า เป็นผู้รักษาราชการแทน ทั้งนี้ ให้นำความในมาตรานี้มาใช้บังคับแก่ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรมด้วยโดยอนุโลม

- มาตรา ๔๘ ให้ผู้รักษาราชการแทนตามความในพระราชบัญญัตินี้มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ซึ่งตนแทน สำหรับในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดหรือผู้รักษาราชการแทนผู้ดำรงตำแหน่งนั้นมอบหมายหรือมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทน ให้ผู้ปฏิบัติราชการแทนมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ซึ่งมอบหมายหรือมอบอำนาจ ทั้งนี้ ในกรณีที่มิมีกฎหมายอื่นแต่งตั้งให้ผู้ดำรงตำแหน่งใดเป็นกรรมการหรือให้มีอำนาจหน้าที่อย่างใด ให้ผู้รักษาราชการแทนหรือผู้ปฏิบัติราชการแทนมีอำนาจหน้าที่เป็นกรรมการหรือมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งนั้นในการรักษาราชการแทนหรือปฏิบัติราชการแทนด้วย แล้วแต่กรณี

จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า เรื่องการรักษาราชการแทนนั้นจะใช้ก็เฉพาะกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งตามที่พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติมได้กำหนดไว้ หรือมีผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวแต่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ผู้ดำรงตำแหน่งที่พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดไว้ก็มีอำนาจแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้เป็นผู้รักษาราชการแทน เช่น ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งเลขานุการกรมตามมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง หรือหัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา ๓๓ วรรคสอง หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้อธิบดีแต่งตั้งข้าราชการในกรมคนหนึ่ง ซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าหัวหน้ากองหรือเทียบเท่าเป็นผู้รักษาราชการแทน ทั้งนี้ ผู้รักษาราชการแทนจะมีอำนาจเช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งที่ตนไปแทน กล่าวคือ ถ้าผู้ดำรงตำแหน่งนั้นมีอำนาจเช่นใด ผู้รักษาราชการแทนก็จะมีอำนาจกระทำการแทนเช่นนั้น และเมื่อผู้ดำรงตำแหน่งนั้นสามารถปฏิบัติราชการได้หรือมีผู้ดำรงตำแหน่งนั้นแล้ว การรักษาราชการแทนย่อมสิ้นสุดลง

สำหรับกรณีที่กรมอุตุนิยมวิทยาหรือในครั้งนี้ เมื่อกรมอุตุนิยมวิทยาได้มีคำสั่งที่ ๕๒๓/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๘ เรื่อง แต่งตั้งข้าราชการให้รักษาราชการแทนโดยตำแหน่ง ฉะนั้น ในกรณีที่ผู้อำนวยการสำนักไม่อาจปฏิบัติราชการได้แล้ว ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้รักษาราชการแทนในตำแหน่งดังกล่าวจึงจะปฏิบัติหน้าที่ได้ตามมาตรา ๔๗ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยลงนามในหนังสือว่า “รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนัก”

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายทศพร ศิริสัมพันธ์)

เลขาธิการ ก.พ.ร.

กองกฎหมายและระเบียบราชการ

โทร. ๐ ๒๓๕๖ ๙๙๙๙ ต่อ ๘๙๙๗

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๘๒๓๐

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทน และการอกระเบียบว่าด้วยการนั้น
ในสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มีหนังสือ ที่ สม ๐๐๐๑/๒๐๔๓ ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ประชุมหารือเกี่ยวกับการอกระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ว่าด้วยการรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทน พ.ศ. ซึ่งในการประชุมได้มีการยกประเด็นปัญหาข้อกฎหมายว่า พระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ไม่ได้บัญญัติเรื่องการรักษาการแทนและการปฏิบัติราชการแทนไว้ โดยมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติให้ข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นข้าราชการรัฐสภาสามัญตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา และให้บรรดาอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภาเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และให้ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นผู้ใช้อำนาจในการบริหารราชการ และการบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภาและกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา และเมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๔ มาตรา ๑๕ ได้บัญญัติให้คณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา (ก.ร.) มีอำนาจอกระเบียบรัฐสภาหรือประกาศรัฐสภา เกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป การงบประมาณ การเงินและทรัพย์สิน และการดำเนินการอื่นของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ซึ่งรวมถึงเรื่องการรักษาการแทนและการปฏิบัติราชการแทน ในตำแหน่งของประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา และข้าราชการรัฐสภาสามัญด้วย และมาตรา ๑๗ ได้บัญญัติให้ในวาระเริ่มแรกให้นำกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งใดที่ใช้บังคับแก่ข้าราชการพลเรือน พนักงานราชการ หรือลูกจ้าง มาใช้บังคับแก่ข้าราชการรัฐสภา พนักงานราชการ หรือลูกจ้างของส่วนราชการสังกัดรัฐสภาโดยอนุโลมเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการรัฐสภา ทั้งนี้ จนกว่าจะมีระเบียบรัฐสภาหรือประกาศรัฐสภาตามมาตรา ๑๕ ใช้บังคับ ซึ่งในการประชุมพิจารณาเรื่องดังกล่าว ที่ประชุมได้มีความเห็นแตกต่างกันเป็นสองฝ่าย ดังนี้

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๑/๐๐๘๗ ลงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๖ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ฝ่ายที่หนึ่ง เห็นว่า มาตรา ๑๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้บัญญัติให้ ก.ร. มีอำนาจออกระเบียบหรือประกาศเกี่ยวกับการรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทนเท่านั้น แต่ไม่ได้กำหนดว่าให้ดำเนินการแต่งตั้งบุคคลใดตำแหน่งใด ซึ่งหากพิจารณากฎหมายที่เป็นหลักในการบริหารราชการแผ่นดิน คือ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๔๔ ได้บัญญัติกรณีการรักษาราชการแทน ปลัดกระทรวง ให้แต่งตั้งข้าราชการในกระทรวงซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือเทียบเท่าเป็นผู้รักษาราชการแทน จึงมีประเด็นปัญหาว่าคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ หรือไม่ และกรณีการแต่งตั้งผู้รักษาราชการแทนประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ควรต้องกำหนดไว้ในระเบียบนี้ด้วยหรือไม่อย่างไร

ฝ่ายที่สอง เห็นว่า พระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติให้สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภา ประกอบกับมาตรา ๑๙ วรรคสอง บัญญัติให้บรรดาอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภาให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งในช่วงแรกขณะอยู่ระหว่างการออกระเบียบภายใต้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๔ จึงได้นำพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ มาใช้บังคับกับการแต่งตั้งผู้รักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทนโดยอนุโลมตามนัยมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภาฯ จนกว่าจะมีระเบียบรัฐสภาหรือประกาศรัฐสภาตามมาตรา ๑๕ ใช้บังคับ ดังนั้น เมื่อสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นส่วนราชการสังกัดรัฐสภา การปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทนจึงควรปฏิบัติตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภาฯ ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะ จึงไม่อาจหาข้อสรุปที่เป็นแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนได้

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงขอหารือประเด็นข้อกฎหมายดังนี้

๑. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจออกระเบียบว่าด้วยการรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทนตามมาตรา ๑๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๔ หรือไม่ และการออกระเบียบจำเป็นต้องเป็นไปตามแนวทางของระเบียบรัฐสภาที่ออกระเบียบว่าด้วยการนั้นแล้วหรือไม่

๒. หากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจออกระเบียบได้ การออกระเบียบจะต้องอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ หรือไม่

๓. ในการกำหนดระเบียบตามข้อ ๑ กรณีไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ จะกำหนดให้ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าหัวหน้าส่วนราชการภายในระดับสำนักหรือเทียบเท่าขึ้นไปคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทนและปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้หรือไม่

ต่อมา สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มีหนังสือ ที่ สม ๐๐๐๑/๒๐๗๑ ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า ด้วยประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มีคำสั่ง ที่ ๘๕/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ แต่งตั้งนายวีรวิทย์ วีรวิทย์ รองเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นผู้รักษาราชการแทนเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มีคำสั่ง ที่ ๘๘/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๔ แต่งตั้งนายประนุญ สุวรรณภักดี รองเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นผู้รักษาราชการแทนเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในกรณีที่นายวีรวิทย์ วีรวิทย์ ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ และสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มีคำสั่ง ที่ ๑๒๑/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๕ แต่งตั้งให้นายโสภณธีณ์ ตะติโชติพันธ์ ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและคดี เป็นผู้รักษาราชการแทนรองเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (นายประนุญ สุวรรณภักดี) เนื่องจากนายประนุญ สุวรรณภักดี เจ็บป่วยไม่อาจปฏิบัติราชการได้

ต่อมา นายโสภณธีณ์ ตะติโชติพันธ์ ได้ลงนามในบันทึก ที่ สม ๐๐๐๑/ว ๑๒๕๑ ลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๕ แจ้งหน่วยงานภายในว่า เนื่องจากนายวีรวิทย์ วีรวิทย์ ไปราชการที่ต่างจังหวัด ระหว่างวันที่ ๒๘ ถึงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๕ จึงไม่อาจปฏิบัติราชการได้ตามปกติ ในการนี้ นายโสภณธีณ์ ตะติโชติพันธ์ ผู้รักษาราชการแทนรองเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (นายประนุญ สุวรรณภักดี) จึงเป็นผู้รักษาราชการแทนเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามคำสั่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ ๘๘/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๔

ในระหว่างการทำหน้าที่รักษาราชการแทนเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาตินั้น นายโสภณธีณ์ ตะติโชติพันธ์ ได้อนุมัติการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการของข้าราชการและพนักงานราชการ และลงนามในสัญญาจ้างเหมา ๒ สัญญา ซึ่งในการประชุมหารือข้อกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในเรื่องการรักษาราชการแทนเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดังกล่าวมีผู้ให้ความเห็นเป็น ๒ ฝ่าย กล่าวคือ ฝ่ายที่หนึ่ง เห็นว่าผู้รักษาราชการแทนรองเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (นายประนุญ สุวรรณภักดี) สามารถทำหน้าที่รักษาราชการแทนเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต่อไปได้ เนื่องจากประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้แต่งตั้งให้นายประนุญ สุวรรณภักดี เป็นผู้รักษาราชการแทนเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอยู่แล้ว เพราะผู้รักษาราชการแทนมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ซึ่งตนแทน ฝ่ายที่สอง เห็นว่า การแต่งตั้งบุคคลใดเป็นผู้รักษาราชการแทนในตำแหน่งเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาตินั้น ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคือ ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แต่การแต่งตั้งผู้รักษาราชการแทนรองเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นั้น เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นผู้แต่งตั้ง ดังนั้น ในการแต่งตั้งผู้รักษาราชการแทนตำแหน่งเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องให้ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นผู้ออกคำสั่งแต่งตั้ง การตีความเพื่อขยายอำนาจของเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปกระทบต่ออำนาจของประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ อาจมีปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ในการสั่งการ การอนุมัติ การอนุญาต และการก่อหนี้ผูกพัน และอาจเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงขอหารือว่า การปฏิบัติหน้าที่ของนายโสภณธีณ์ ตะติโชติพันธ์ ในการลงนามอนุมัติ อนุญาต หรือก่อภาระผูกพันในการทำสัญญาของทางราชการในฐานะผู้รักษาราชการแทนเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จะมีผลผูกพันสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือไม่ เพียงใด และหากการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายจะต้องปฏิบัติอย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทั้งสองเรื่อง โดยมีผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า ข้อหารือทั้งสองเรื่องนี้มีประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกัน จึงเห็นควรให้รวมการพิจารณาเข้าด้วยกัน และกำหนดประเด็นที่ต้องพิจารณาให้ความเห็นร่วมสี่ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจออกระเบียบว่าด้วยการรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทนตามมาตรา ๑๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๔ หรือไม่

ประเด็นที่สอง ในกรณีที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจออกระเบียบว่าด้วยการรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทนได้ การออกระเบียบดังกล่าวจะต้องอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ หรือระเบียบรัฐสภาว่าด้วยการรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทน พ.ศ. ๒๕๕๔ หรืออย่างไร

ประเด็นที่สาม ในกรณีที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะออกระเบียบว่าด้วยการรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทน จะสามารถกำหนดให้ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าหัวหน้าส่วนราชการภายในระดับสำนักหรือเทียบเท่าขึ้นไปคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทนและปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้หรือไม่

ประเด็นที่สี่ การปฏิบัติหน้าที่ของนายโสภณธีณ์ ตะติโชติพันธ์ ในการลงนามอนุมัติ อนุญาต หรือก่อภาระผูกพันในการทำสัญญาของทางราชการในฐานะผู้รักษาราชการแทนเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จะมีผลผูกพันสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหรือไม่ เพียงใด และหากการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายจะต้องปฏิบัติอย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) พิจารณาแล้วมีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจออกระเบียบว่าด้วยการรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทนตามมาตรา ๑๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๔ หรือไม่ นั้น เห็นว่า โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีสถานะเป็นองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ

และในมาตรา ๒๕๖^๑ วรรคหก ได้บัญญัติให้มีสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นหน่วยงานที่เป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่เมื่อขณะนี้มีได้มีกฎหมายกำหนดเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติของสำนักงาน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการดำเนินการเรื่องต่าง ๆ ตามที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติ ให้มีความเป็นอิสระขึ้นใช้บังคับ การดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ นั้น จึงต้องนำวิธีการตามที่กฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือประกาศที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันอนุโลมไปปฏิบัติก่อนเท่าที่ไม่ขัดต่อความเป็นอิสระ ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในฐานะที่เป็นหน่วยธุรการของคณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งเป็นไปตามแนวทางการวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ที่ได้เคยวินิจฉัยไว้แล้วในเรื่องเสรีที่ ๖๐๗/๒๕๕๒^๒

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา ๑๙^๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่บัญญัติให้บรรดาอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการข้าราชการ ฝ่ายรัฐสภาเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และให้ประธานกรรมการ เป็นผู้ใช้อำนาจในการบริหารราชการและการบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการของสำนักงาน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภา และกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา ซึ่งปัจจุบันได้มีการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการ จัดระเบียบปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภาและกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา จึงมีผล ให้คณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภาหมายถึงคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา (ก.ร.) ตามกฎหมาย

^๑ มาตรา ๒๕๖ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประกอบด้วย ประธานกรรมการคนหนึ่ง และกรรมการอื่นอีกหกคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งมีความรู้ หรือประสบการณ์ด้านการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นที่ประจักษ์ ทั้งนี้ โดยต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วม ของผู้แทนจากองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนด้วย

ให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการและ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การถอดถอน และการกำหนดค่าตอบแทนกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีวาระการดำรงตำแหน่งหกปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๐๔ วรรคสาม มาตรา ๒๐๖ มาตรา ๒๐๗ และมาตรา ๒๐๙ (๒) มาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่องค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นไปตามมาตรา ๒๔๓

ให้มีสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นหน่วยงานที่เป็นอิสระในการ บริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

^๒ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี และการดำเนินการเกี่ยวกับการพัสดุของสำนักงานอัยการสูงสุดภายหลังบทบัญญัติมาตรา ๒๕๕ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีผลใช้บังคับ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๑/๑๐๑๔ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๒ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๓ มาตรา ๑๙ ให้ข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นข้าราชการ รัฐสภาสามัญตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา

บรรดาอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภาให้เป็นอำนาจหน้าที่ ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และให้ประธานกรรมการเป็นผู้ใช้อำนาจในการบริหารราชการและ การบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามกฎหมายว่าด้วย การจัดระเบียบปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภาและกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา

ว่าด้วยระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภาและกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการรัฐสภา ดังนั้น การพิจารณาอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามมาตรา ๑๙^๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงต้องพิจารณาจากอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภาตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๔ และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งมาตรา ๑๕^๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้บัญญัติให้ ก.ร. มีอำนาจ ออกระเบียบรัฐสภาหรือประกาศรัฐสภาเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป การงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สิน และการดำเนินการอื่นของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา โดยเฉพาะในเรื่องการรักษา ราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทนในตำแหน่งของประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธาน วุฒิสภา และข้าราชการรัฐสภาสามัญ ตามความใน (๑) ของมาตรา ๑๕ ดังกล่าว

ดังนั้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในฐานะผู้ใช้อำนาจและปฏิบัติหน้าที่ ของ ก.ร. สำหรับข้าราชการของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติย่อมอาศัยอำนาจ ตามความในมาตรา ๑๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบกับมาตรา ๑๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๔ เพื่อออกระเบียบว่าด้วยการรักษา ราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทนขึ้นใช้บังคับ ในสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้

ประเด็นที่สอง ในกรณีที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจออกระเบียบ ว่าด้วยการรักษา ราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทนได้ การออกระเบียบดังกล่าวจะต้องอยู่ภายใต้ บังคับของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ หรือระเบียบรัฐสภาว่าด้วยการรักษา ราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทน พ.ศ. ๒๕๕๔ หรืออย่างไร นั้น เห็นว่า เมื่อมาตรา ๒๕^๖

^๕โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

^๕มาตรา ๑๕ ให้ ก.ร. มีอำนาจออกระเบียบรัฐสภาหรือประกาศรัฐสภาเกี่ยวกับการบริหารงาน ทั่วไป การงบประมาณ การเงินและทรัพย์สิน และการดำเนินการอื่นของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา โดยเฉพาะในเรื่อง ดังต่อไปนี้

(๑) การรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทนในตำแหน่งของประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา และข้าราชการรัฐสภาสามัญ

(๒) การแต่งตั้งบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา กรรมการของสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา และส่วนราชการสังกัดรัฐสภา รวมทั้งกำหนดอัตราค่าตอบแทน

(๓) การกำหนดอัตราเบี้ยประชุม ค่าตอบแทนหรือประโยชน์ตอบแทนอื่นของ ก.ร. คณะอนุกรรมการข้าราชการรัฐสภา และคณะกรรมการอื่น ๆ รวมทั้งให้แก่ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งเพื่อปฏิบัติราชการใด ๆ

(๔) การบริหารจัดการงบประมาณและการพัสดุของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา

(๕) การกำหนดวิธีการ เงื่อนไข และอัตราค่าจ้างในการจ้างพนักงานราชการและลูกจ้างของ ส่วนราชการสังกัดรัฐสภา รวมทั้งการกำหนดเครื่องแบบและการแต่งกาย การกำหนดวันเวลาทำงาน วันหยุดราชการ ตามประเพณี วันหยุดราชการประจำปี การลาหยุดราชการ ค่าตอบแทนพิเศษ ค่าครองชีพชั่วคราว และการจัด สวัสดิการหรือการสงเคราะห์อื่นของพนักงานราชการและลูกจ้างของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา

(๖) วางระเบียบปฏิบัติราชการ เพื่อให้การบริหารราชการฝ่ายรัฐสภาเป็นไปโดยรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น

ระเบียบรัฐสภาหรือประกาศรัฐสภาตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามและประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา

^๖โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

วรรคหก ของรัฐธรรมนูญ ได้บัญญัติรับรองความเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไว้แล้ว โดยผลของบทบัญญัติดังกล่าวย่อมทำให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจออกระเบียบว่าด้วยการรักษา ราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทนได้ โดยไม่จำเป็นต้องอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติระเบียบ บริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ หรือระเบียบรัฐสภาว่าด้วยการรักษาราชการแทนและการปฏิบัติ ราชการแทน พ.ศ. ๒๕๕๔ อีก แต่หากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาเห็นว่าการนำ หลักเกณฑ์ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ หรือระเบียบ รัฐสภาว่าด้วยการรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทน พ.ศ. ๒๕๕๔ มาใช้จะเป็นประโยชน์ ในการบริหารงานบุคคลขององค์กร ก็สามารถนำหลักเกณฑ์ดังกล่าวมาใช้เป็นแนวทางในการออกระเบียบ ดังกล่าวได้

ประเด็นที่สาม ในกรณีนี้ที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะออกระเบียบว่าด้วย การรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทน จะสามารถกำหนดให้ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่า หัวหน้าส่วนราชการภายในระดับสำนักหรือเทียบเท่าขึ้นไปคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทนและปฏิบัติ ราชการแทนเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองเลขาธิการ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้หรือไม่นั้น เห็นว่า เมื่อได้วินิจฉัย ไว้ในประเด็นที่หนึ่งและประเด็นที่สองแล้วว่าคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจออกระเบียบ ว่าด้วยการรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทนได้ตามที่มาตรา ๒๕๖ วรรคหก ของรัฐธรรมนูญ ได้บัญญัติรับรองความเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไว้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงย่อมมี อำนาจที่จะกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการออกระเบียบดังกล่าว เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานบุคคล ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ต่อไป ทั้งนี้ ควรคำนึงถึงหลักการและมาตรฐาน ในการบริหารงานภาครัฐด้วย

ประเด็นที่สี่ การปฏิบัติหน้าที่ของนายโสภณธิด์ ตะติโชติพันธ์ ในการลงนามอนุมัติ อนุญาต หรือก่อภาระผูกพันในการทำสัญญาของทางราชการในฐานะผู้รักษาราชการแทนเลขาธิการ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จะมีผลผูกพันสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือไม่ เพียงใด และหากการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายจะต้องปฏิบัติอย่างไรนั้น เห็นว่า ในเบื้องต้นจำต้องวินิจฉัยก่อนว่านายโสภณธิด์ ตะติโชติพันธ์ มีอำนาจในการลงนามในฐานะ ผู้รักษาราชการแทนเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหรือไม่ เห็นว่า เนื่องจาก ในปัจจุบันคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติยังมีได้ดำเนินการออกระเบียบว่าด้วยการรักษา ราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทนขึ้นใช้บังคับ จึงต้องนำวิธีการตามที่กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติคณะรัฐมนตรีที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันอนุโลมไปปฏิบัติก่อนเท่าที่ไม่ขัดต่อความเป็น อิสระของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งเป็นไปตามแนวทางการวินิจฉัย ของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ที่ได้เคยวินิจฉัยไว้ในเรื่องเสรีที่ ๖๐๗/๒๕๕๒^๗ ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงต้องนำระเบียบรัฐสภาว่าด้วยการรักษาราชการแทน และการปฏิบัติราชการแทน พ.ศ. ๒๕๕๔ มาใช้บังคับกับกรณีการแต่งตั้งผู้รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติโดยอนุโลม ทั้งนี้ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๙^๘

^๗โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^๘โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติฯ และข้อ ๕^๙ แห่งระเบียบดังกล่าว

เมื่อข้อ ๕ แห่งระเบียบรัฐสภาว่าด้วยการรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทน พ.ศ. ๒๕๕๔ กำหนดให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภาเป็นผู้แต่งตั้งผู้รักษาราชการแทน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและเลขาธิการวุฒิสภา ตามลำดับ ดังนั้น กรณีการแต่งตั้งผู้รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงเป็นอำนาจของประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่ได้ออกคำสั่งแต่งตั้งให้นายโสภณธีร์ ตะติโชติพันธ์ เป็นผู้รักษาราชการแทนเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นายโสภณธีร์ ตะติโชติพันธ์ จึงไม่ใช่ผู้รักษาราชการแทนเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และไม่มีอำนาจลงนามหรือดำเนินการใด ๆ ในฐานะดังกล่าว ด้วยเหตุนี้ การที่ นายโสภณธีร์ ตะติโชติพันธ์ ได้ลงนามอนุมัติการปฏิบัติงานนอกราชการของข้าราชการและพนักงาน ราชการ และการลงนามในสัญญาจ้าง ๒ สัญญา ในฐานะผู้รักษาราชการแทนเลขาธิการ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ การกระทำดังกล่าวจึงไม่มีผลผูกพันสำนักงานคณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ อย่างไรก็ตาม การดำเนินการดังกล่าวเป็นไปโดยสุจริตและปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ในเรื่องนั้นอย่างถูกต้องก็สามารถนำหลักการตามมาตรา ๑๙^{๑๐} แห่งพระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาใช้โดยเทียบเคียงได้โดยอนุโลม ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้เกิดผล กระทบกระเทือนถึงการกระทำใด ๆ ในช่วงเวลาดังกล่าว

(นายอัคร จารุจินดา)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มกราคม ๒๕๕๖

^๙ ข้อ ๕ ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติ ราชการได้ ให้รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้ามีรองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร หลายคน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรแต่งตั้งรองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎร แต่งตั้งผู้ช่วยเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรหรือข้าราชการรัฐสภาสามัญในส่วนราชการนั้นซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่า หัวหน้าส่วนราชการภายในระดับสำนักหรือเทียบเท่าขึ้นไปคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการวุฒิสภา หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองเลขาธิการ วุฒิสภาเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้ามีรองเลขาธิการวุฒิสภาหลายคน ให้ประธานวุฒิสภาแต่งตั้งรองเลขาธิการ วุฒิสภาคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองเลขาธิการวุฒิสภา หรือมีแต่ไม่อาจ ปฏิบัติราชการได้ ให้ประธานวุฒิสภาแต่งตั้งผู้ช่วยเลขาธิการวุฒิสภาหรือข้าราชการรัฐสภาสามัญในส่วนราชการ นั้นซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าหัวหน้าส่วนราชการภายในระดับสำนักหรือเทียบเท่าขึ้นไปคนหนึ่ง เป็นผู้รักษาราชการแทน

^{๑๐} มาตรา ๑๙ ถ้าปรากฏภายหลังว่าเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจ พิจารณาทางปกครองใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามหรือการแต่งตั้งไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นเหตุให้ ผู้นั้นต้องพ้นจากตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งเช่นนั้นไม่กระทบกระเทือนถึงการใดที่ผู้นั้นได้ปฏิบัติไปตามอำนาจ หน้าที่

บันทึก เรื่อง การมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนกรรมการที่กฎหมายแต่งตั้งโดยระบุตำแหน่ง -
คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 2) - เรื่องเสร็จที่ 425/2535
มาตรา 38 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534

การประชุมหรือการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินตาม
พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ถือได้ว่าเป็น
การปฏิบัติหน้าที่ราชการของกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน และเมื่อพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวไม่ได้
บัญญัติห้ามการมอบอำนาจไว้และไม่ได้บัญญัติเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น ปลัดกระทรวง
อธิบดีหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าซึ่งเป็นกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินหากมีเหตุจำเป็นไม่อาจเข้า
ร่วมประชุมหรือปฏิบัติหน้าที่ได้ จึงอาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นเข้าประชุมหรือปฏิบัติหน้าที่
ในคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินแทนได้โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติ
ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

แนวทางการมอบอำนาจ ของกรมควบคุมโรค

จัดทำโดย กลุ่มคดีและกฎหมายทั่วไป
กองกฎหมาย กรมควบคุมโรค

Ins. 0 2590 3318
Insสาร 0 2590 3322
<https://ddc.moph.go.th/dla/>